

Notes du mont Royal

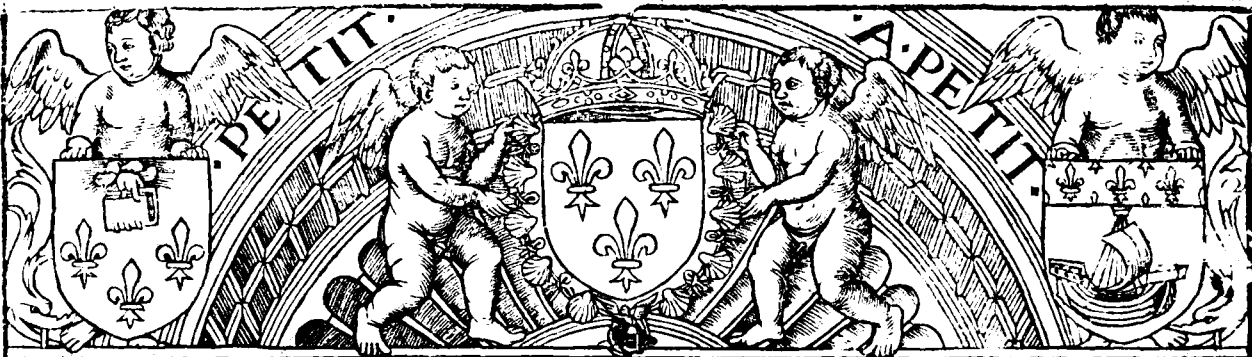
www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Tunc me possidet Chorus Colmek

156

FLAVII IO

SEPHI ANTIQVITATVM
Iudaicarum libri XX, ad vetera exemplaria dili-
genter recogniti.

DE BELLO IYDAICO libri VII, ex colla-
tione Græcorum codicum castigatiores quàm
vnquam ante redditi.

CONTRA APPIONEM libri II, pro corru-
ptis. antea, iam ex Græco itidem non solum
emendati, sed etiam suppleti.

DE IMPERIO RATIONIS siue DE MACHA-
BAEIS liber vnus à DES. ERASMO Rotero-
damo recognitus.

Cum indice copiosissimo.

Sole pour perierre contrains

Vaneunt Luteciæ in AEdibus Ioannis Parui sub
signo Lilii aurei in via ad diuum Iacobum.

M. D. XXXV.

De La Main Parui

REVERENDO PATRI AC DOMINO D
AEGIDIO REMO, EPISCOPO CHIEMENSI, SIGIS.
mundus Gelenius S. P. D.

Amdudum anxius fui ornatissime patet: ne forte
diuturnum hoc meum silētium suspectum esset,
tuāque per benigna erga me beneficentia ob in-
gratitudinis opinionem indignus fuisse iudicārer.
Sed vt hic scrupulus eximeretur, quārenti nulla
ad hoc temporis sese obtulit occasio: partim quod
nudis tantummodo literis ac vulgari salutatiōne
optime meritum patronum compellare, leuius
quā pro mea erga te deuotione officium duce-
rē: partim etiam, quod ex quo primum te hanc dignitatem, cuius ipse iu-
tuū es ornamentum, recens adeptum intellexi, adeo nihil per locorum di-
stantiā mihi de rebus tuis cognoscere contigit, vt iam de incolumitāte quo-
que tua sollicitus esse inciperem. At postquam nunc tandē summa cum ani-
mi voluptate fausta tibi ac secunda, ita vt optabam, accepi omnia: quum cō-
modum literārīi laboris nonnihil exantlassē, visum est oportunum tempus
vt grati animi significationem saltem aliquam darem: quādoquidem ne in
solidum referendā gratiā par sim, meritorum tuorum magnitudo effecit.
Nam cum prēsens FLAVII IOSEPHI instrueretur editio, cōferendi ac re-
cognoscendi onus impositum eo facilius passus sum, quod semper cum au-
toris fidem eximiam atque eruditionem, tum operis ipsius vtilitatem, pluri-
mi fecerim. Homo enim, si quis alter, in aliena lingua disertus priscas qui-
dem illas gentis suā res, quā tum sola in terris vnus veridei cultum re-
tinebat, ex diuinis Hebræorum prophetarū literis Græce transcripsit, quæ
vero deinceps vsque ad suā ætatem nō ita vetusta memoria celebrata sunt:
accurate conquisita prodidit, ac postremum bello Iudaico gesta, quum illis
non interfuisset solum, sed bona quoq; ex parte præsuisset, hac parte vel ipsi
Thucydidi præferendus: Vicerit ille sane nostrum hunc eloquentia, nimi-
rum in patria lingua, certe non pari felicitate res gessit ac gestas scripsit. At
IOSEPHVS vt Atticissimo scriptori concedat, nemini tamen Asiaticorum
styli elegantia secūsus est: quod vero ad belli decora attinet, nullius eius tē-
poris Iudæorum tot exstant stratagemata, tam fortia facinora, tam multa
denique præclara consilia: quibus Romanos victores primo quidem pro sua
in patriam pietate diu remoratus est, mox ineluctabilem fatorum ordinem
præsagens, eosdem iam captus adiunxit etiā, ne parum grāus erga spectatiss-
imę virtutis suę, diuinę; cuiusdā animi, admiratores haberetur & quod in-
ter præcipua ducendum est, quā præclare de IESV domino ac seruatore
nostro eiusque discipulis senserit, monumentis suis satis testatum reliquit:
vnde in Christianorum scriptōrum catalogum à D. Hieronymo cooptari
meruit. Aliud agentem me admiratio viri incōparabilis in laudes eius trans-
uersum abripuit, alioqui notiores quā vt præconis opus habeant, maiores
quā vt hic pro dignitate referri queant. Igitur Antiquitātum interpreta-
tionem ad vetera exemplaria Latina duntaxat, ob Græcorum inopiam con-

EPIST. DEDICATORIA

tulimus: comperimusque ut minus mendarum (fortassis ob argumentū vulgatus) quā in belli Iudaici historia: ita stylum interpretis tanto inelegantiorē ut haudquā credam ab eodem utrunque opus latinitate donatum: vel hac coniectura, quod in concionibus, quum Iosephus ubique sui similis sit, quoties in opere Antiquitatum incidunt, miram balbutiem videbis, contra in sequētis operis orationibus interpretes, Rufinus opinor, propius Iosephum adsequitur, eiusque declamatoriam quandam facultatem longe magis quam ille alter, quisquis est, exprimit: id quod euidentius apparet in duabus: altera libro tertio, ubi dissuadet mortē sibi consciscendam: altera septimo, ubi eandem rem verso stylo suadet: hoc ex Eleazari cuiusdam persona, illud vero ex sua. Hos autem. vii. libros ad duos Græcos codices, vnum ab Ornatis. præfule Georgio Arminiaco, Rutenorum episcopo, alterū ab eximie docto viro Ioanne Croto, exhibitos, contulimus: hisque adiuti tot mēdas sustulimus ut facilius sit lectori ex vnius cuiusvis paginæ collatione de ea re existimationem facere, quā mihi omnia loca restituta annumerare: quorum plurima à librariis corrupta, quædam etiam interpretis hallucinatione non satis feliciter reddita, est ubi exemplar quoque deprauatius eum sequutum, deprehēdimus. Tantundem aut aliquanto plus præstitum est in deprauatis. antea contra Appionem libris: atque hi nunc primum, ni fallor, inoffense percurri poterunt. Sermonis vero de Machabæis castigationem, vnico illi non solum Germaniæ totius sed etiam sui temporis ornamento DES. BRASMO ROTTERODAMO debemus. Ceterum hoc quicquid est operis tibi potissimum præsul amplius. dedico, vel quod ipse plurimis (ut dixi) ac maximis tuæ benignitati beneficiis deuinctus sim: vel quod te historiarum cognitione in primis delectari, atque hanc nec fide narrationis, nec rerum cognitu dignarū copia vlli cedere, certo sciam: denique multum operi commendationis accessurum videbam, si doctis. præsulis calculo approbatum fuerit, cuius & auctoritas magna, & nomen apud omnes Musarum ac bonarum literarū myrtas merito sit perquam gratiosum. Quis (enim de quo tu modo aliquam eruditionis opinionem concepisses) in te amici officium desiderauit: quam tu nunquā hoc genus homines demerendi occasionem pretermisisti: Et eius sane peculiaris tuæ laudis, sicut aliarum quoque multarum exempla proferrem nonnulla, ni verere ne in faciem hæc commemorans, adulationis specie pudorem tuum offenderem. Nec mirum si doctis & studiosis apud te premiū est, quum tā opere inter utrosque præmineas *αὐγαστορ ὁμοιορ* ut est in veteri prouerbio. Itaque ecclesiæ quidem tuæ, quod talis episcopus contigit, gratulor hanc felicitatem: tibi vero Antistes Optime dignam tuis virtutibus opto precorque: quando quidem presens inferior tuis meritis meo erga te affectui videtur. Vale patrone vnice, & nostros conatus æqui bonique cōsule: meque inter cliētulos locū aliquem, ita ut cœpi, obtinere patere. Basilæ
Calendis Ianuariis, Anno domini M D. XXXIIII.

INDEX ABSOLV

tissimus omnium quæ in vniuerso hoc opere continentur secundum ordinem Alphabæti, certumq; numerum paginarum, nunc demum Per Hieronymum Rûpeum Metis- nensem conscriptus. Cui additæ sunt (quamuis præter illorum con- suetudinem qui huiuscemodi indi- ces conscribere) nonnullæ dictio- num aut hebræarum, aut græcarum, & nonnunquam latinarum Anno- tationes: sicut in rei progressu (dei beneficio) patèbit.

A.

A Aron virga floruit ac nouum fructum producens extem- plo fronduit 77 Est autem Aaron Hebraice idem, quod mons seu montanus sed, si plura cupis de hac virga legere, conseras te ad Bibliorum librum qui dicitur Nu- meri. cap. 17.
 Aaron eligitur in sacerdotem 63.
 Aaron in ignem viuis cum Core & aliis quinquaginta coniectus est, so- lus tamen ipse Aaron (dei gratia) illæsus è medio igni producit 77.
 Aaron contra leges patrias à fratre suo Mose sacerdotiū habuisse exis- timabatur, idèq; Moses male au- diebat. 74.
 Aaron pontifex primus vitulum, aut arietem, aut huiusmodi aliud offer- ri deo instituit. 195.
 Abel Hebraice idem est quod latine, nihil hoc; vanitas 4
 Abel à fratre occisus 738
 Abennerigus rex suam filiam Amicos nuncupatam puero Izati sibi com- mendato, atq; in sua castra (vt tu- tor à fratribus esset) misso, collo- cauit 730
 Aber martyr 738
 Abia Arabiæ rex ad bellū excitatur ab Izatis Achius atq; subiectus 472
 Abia Arabiæ rex precibus & subsidis ac multo compectu sibi oblato excitatus, Izatem regē iuadet ibidē
 Abiather Achimelech filius, solus ex suorū omniū affiniū & parentū oc- cisione remāsit. Fuit enim occisus Achimelech cū turba tres ēetrum penē & quinque progenitorū 139
 Abiather pōtifici supplicat vt de ven- turis deū orando consulat 146
 Abia mortuo succedit Asa 200. de hac re vide Biblioz. Paralip. c. 14
 Abieu & Nadab interitus 65
 Abibalus rex & eius filius Hiramus cui imperiū regimen reliquit 700
 Abigail nomine Celebs 150

Abimelech 111
 Abimelech sese excusauit pro Sara 16
 Abimelech & Sichimitarum discor- dia 111
 Abimelech rex Isaac per inuidiam expulit 20
 Abilai frater Ioab 149
 Abbarus pontifex 403
 Abdagades dux 444
 Abda 703
 Abirom 74
 Abdemonus vir Tyrius 700
 Abdon. Hilonis filius. 113. Significat autem Hebr. seruum domini
 Abner principis: exercitus Saul præ- secti: & totius militiæ imperato- ris, atq; Ioab bellum 149
 Abner interitū, ægerrime fert Dauid 121. de hoc autē Abner. si plura vi- dere cupis recurre ad Bibl. lib. 2. Regū. illic, n. tota eius historia est
 Abner funèralia honoratissima cē- lebrat 152
 Abner in Hebro cū magna omnium tristitia & præcipuè Dauidis sepē- litur 152
 Abner cū suo populo deuincitur 145
 Abner & Ioab interempti 151
 Abraham à græcis ἀβραάμ dulcio- ris & suauis sermonis gratia sic inflexum 10
 Abraham adoptauit Iot filium fra- tris sui, sibiq; tanquam proprium adiunxit 12
 Abraham Arithmeticam & Astrolo- giam contulit Aegyptiis 113
 Abraham & Iot diuortium atq; à se inuicem separatio ibidē
 Abraham vicus fuit de nomine Abra- hami regis sic dictus, 13
 Abraham γενεαλογία. de genera- tio ne & origine Dauidis sermo 12
 Abraham sapientia ibidem
 Abraham obedientia 17
 Abraham allocutio ad filiū suū Isaac 18
 Abraham oratio pro Rebecca 20
 Abisac cōcubinas patris violat 164
 Absalom ex arbore pendens confo- ditur 165
 Absalom tyrannidis princeps 562
 Absalom tumulus 165
 Absalom quomodo effugerit patris sui iram 161 de quo (si plura cupis) vide 2 Regum librum.
 Absalom à patre reuocatur postquā defuit sanguinis circa cor seruire immodico laborare ac postquā su- it animo pacatiori
 Absalom omni pulchritudine corpo- ris ceteros facile antebat 166
 Achaiia 516
 Accaron vrbs 120. 104
 Accaron Mulca, dei nomen 211

Acharon hebraice dicitur quod Græ- cis hyusquamos. 62. est autē hyus- quamos herba quædam quæ à qui- busdam latinis faba apollinaris di- ci solet, coliculū habens ad cuius si- militudinē ille factus erat quæ. S.
 PONTIFEX in sua corona vers- sus fronte. gestabat
 Achab rex, Helix propheta occurrit, eūq; vbi semel cognouit tanquā deum adorauit 203
 Achab plenā egit penitentiam 205
 Achab plena historia cuius partem hic apposui, partem tibi legēdam reliqui ibidē.
 Achab filius, homo malignus 211
 Achab septuaginta filios habuit, qui occisi fuerunt Hicū iussu 219
 Achab oppugnado Syros sagitta per- cussus occiditur 209
 Achab Rex (vt Helias, prophetarat) repente moritur 212
 Achab, regi Ioram fratri suo succedit qui sane malignitate alterū quan- tumuis sceleratum superauit ibidē
 Achab machabæus martyr 739
 Achar Zebedai filius ex tribu iu- da 97
 Achimelech 139
 Acusilaus historiographus Argiuis cuius testimonio Iosephus vtitur 8
 Acrabena regio 549
 Acra mons 634
 Acmes epistola 405
 Adam, primus de terra factus 5
 Adā quomodo interpretetur hebrai- ce, & quare sic dictus sit. 3. de quo vide Biblia in lib. Paralip.
 Adam, & per eum omnis homo qua- poena fuerit multatus 4
 Adar quid sit apud Hebræos 267
 Adar quid sit apud Macedonas 267
 Adadus qui & Adner dictus est Syro- rum rex Helisæo insidiatus acer- rimum bellum præparat aduersus Ioram 214
 Adadi supradictorum regis bellum contra Achab 205
 Adiabeni 473
 AEdificiorū incredibilis altitudo atq; adeo tota corporis dimensio ad- mirabilis. 373
 Adonai hebraice idē est quod latine dominus 103
 Adonias sibi vxorē petiit Abisac 179
 Adonias occiditur ibidē.
 Adulescentes miseri Herodis filii à patre morte multantur 391
 Adura vrbs quam Roboam Salomo- nis filius præter alias multas ædi- ficauit 197
 Agar regis mors 131 significat autem Hebraice Agar tectum

INDEX

Agar ancille AEgyptiæ in Saram cō-	Agrippa ad Tyberium properat	Alexander Magnus
temptus is significat autem Heb.	Agrippæ fidei & regimini committit	Alexandri somnium
peregrinam	Tyberius suum nepotem ibidē.	Alexandro occurrūt principesacerde-
Agatharchides cum cæteris Græcis	Agrippa accusatur ab Euthycho	tū & multi alii viri primates
Iosepho traxit	Agrippa apprehenditur ibidē.	Alexander deo sacrificat
AEgyptii ad Cæsarem fugantur	Agrippa in custodia vincitus datur nis-	Alexandri summa benignitas erga lu-
AEgyptiorum aliqui, Iudæi primotue-	hilominus benigne tractatur	dæos ibidem.
re ob prouinciarii consuetudine	AEmilius Regulus Hispanus Cordus	Alexander cum persecutionem pate-
AEgyptus & Syrenæa ciuitas aliquan-	bensis Caium statuit aut per alios,	retur à Iudæis in eos conuersus bo-
do sub eodem regno fuere ibidem	aut (si alii decissent) per se interfus-	nam eorum partem fugauit, bo-
AEgyptiis Gabinius Ptolomæum re-	cere	nam extemplo iugulauit, multos
stituit	Agrippæ accusationes aduersus He-	quoq; eorū in custodias dari iussit
AEgyptum incredibilis fames totis	rodem quartum	quod, danno & crudelissimis tormē-
panē octo annis secundum expo-	Agrippa, vinculis solutus τερραχνης	tis eorum dolorem ad suam ipsius
sitionem Iosephi, oppressit	creatur, id est quartam imperii par-	atque concubinae delectationem
AEgyptiorum reges omnes ad soces-	tem possidens	prorogaret
rum vsq; Salomonis cur dicti sint	Agrippæ calliditas qua ipse utebatur	Alexander Polyhistor cuius testimo-
Pharaones	in senatu	nio vitur Iosephus. 18. vnde & no-
AEgyptus ex omni parte munitiss-	Agrippæ regis nauigatio in Iudæ-	men Hebraicum habuisse credide-
ma ideōq; omnium tutissima	am	rim ab auxilio prestando
significat autem Hebr. tribulatio-	Agrippa Iudæos ab iniuria Doritas-	Alexander quare dictus sit Crucida à
nem & angustia	rum retractos in pristinam potesta-	Iudæis
AEgypti regina & AEthiopie	tem asserit, multosq; eorum sacer-	Alexander Aristobuli filius magnam
AEgypti & Phari vniuersa ac plena	dotes instituit	Romanis fecit iniuriam cum eos
descriptio	Agrippæ clementiam in Simonem ca-	tam temere trucidaret
AEgyptus à parte quadam Syene di-	lumniatorem	Alexandri morientis consilium
sta quæ limite, solummodo quo	Agrippe laudes	Alexandra rebus Iudææ potitur
dā ab AEthiopia, distinguitur sye-	Agrippæ inimicitia & similitates cū	Alexandra non multo post nonum
næa terra à nostris poetis præfer-	Marlo	annum sui regni, vitæ autem septua-
tim à Martiali passim dicitur ibidē	Agrippa	gesimū tertium occidit
AEgyptus maxima imperii pars atq;	Agrippæ proles	Alexander iniior cōprehenditur
omnium fertilissima	Agrippa iunior Agrippæ maioris fi-	Alexander iunior patris iussu tractus
AEgyptiorum incontinentia	lius	in Cæsareā laqueo perimitur
AEgyptus Danaï frater quandoq; Se-	Agrippa Romæ apud Claudium Cæ-	Alexander nescio quis τὸ ὄνομα ποιεῖ
rhosis dictus est. 700. fuit autem	saræ nutritus	gni principatū affectans dolosas ac
Danaus ille, Belli filius, qui cum	Agrippa rex omnibus luce charior	callidas deceptiōes confinxit simul
diutius regnasset huic AEgypto	verba facien ad populum alui dor-	labat. n. se verū esse Herodis filiū
fratri suo regnum reliquit petutq;	lore correptus decidit, atq; in suam	ideōq; se illi iure optimo success-
Achaia, vnde Achaia Danaa &	regiam transportatus post quatuor,	surum
Achaia ipsi, Danaï dicti sūt	aut quinque dies magno omnium	Alexander hic nescio quis commenti-
AEgyptii à Cæsare superati	fletu, ac animorum graui conster-	tius in gias perpetuo cū impurissi-
AEgypti limites	natione perit	mo nautarū genere acturus mitti-
AEgyptus Mesir quondam dicta fuit	Agrippa volens scire quem erga se	tur ab Augusto, eiusq; socii rei tā fal-
& hinc Mesiræ omnes AEgyptii	populus animum haberet vna aut	sa nō modo adiutores sed cōscii
appellantur	altera hora ante suum obitum ve-	quoq; trucidantur
Aerodia Agrippæ soror & coniunx	lutipræmonitus per fenestram cas-	Alexander Philometor
herodis	put (vt populum spectaret) emisit,	Alexander Zebena
Aerodiadis honestissima ac verè Ca-	vidensq; tam tristem & consterna-	Alexander pseudoco. id est Alexan-
etoniana responsio qua satis fecit	tum lingua miseratione perculsus	dri filius commentitius
Cæsari multa munera volēti dona-	animam tradidit	Alexandræ & Cleopatraz cōspiratio in
re quāq; munera repudiavit ibidē	Agrippa iunior partem quoq; habuit	Herodem
Aggerum summæ proceritatis ædi-	Tetrarchiæ quam habuit Agrippa	Alexandræ summa temeritas eiusq; mora
ficatio	maior ē vinculis solutus	que temeritatē sæpenumero con-
Aggeres successi	Agrippa fundæ ictu læduntur	sequi aut cōcomitari solet
Agrippa qui Herodis nomē apud Cæ-	Agrippæ regis oratio	Alexandri iunioris responsio contra
sarem detulerat, causa apud eundē	Agrippa Drusillæ & felici filius	patris accusationem
obtinuit	Agrippina Germanici, Cæsaris fratris	Alexandri crudelitas
Agrippa cum Herode amorem rein-	filia, Neronis mater, Claudium Cæ-	Alexandrinus portus
tegrat & in eius gratiā rediit	sarem maritum suum veneni vi ē	Alicarnassēorū decretū sub sacerdos-
Agrippæ nauigatio	medio sustulit	te Mēnone Aristidis factō filio
Agrippæ magnanimitas & regia ma-	Agrippium	Albinus pontifex
gnificencia	Alani in Mediam & Armeniam pro-	Albino Iudææ prefide quanta fuerit
Agrippæ creditor Herennias	rumpunt	malorum impunitas

INDEX

Amasia bellum in inimicos	223	Antiochus Gazicenus Syriæ rector	418
Amelochitæ viri nimii pugnaces	53	Antiochus rex quare fuerit occisus	409.413
Amenophis rex deos videre concupiuit	708	Antipater dolo cognito accusatur quod venenum patri Herodi parasset	398
Amenophis regno suo expulsus est	709	Antipatri delatiões pro fratribus pendendis	519
Amicos Izati nubit	470	Antipatrum incredibili odio omnes prosequerantur	525
Amon quid sonet Hebraice	16.334	Antipater Herodis filius ex Doride	526
Amonitis regio	112	Antipas Herodis filius ex malthace Samaritide, qui antipater quoque dictus est	526
Ammaus locus quidam sic dictus in Iudæa	683	Antipater Samarites	528
Ammaus vox Hebraica est, quomodo autem interpretetur secundum Hebraicam ethymologiam vide fol. 599		Antipatri doli in archelau & Philippum	529
Ammonitarum & Moabitarum contra Iosaphat crudelissima pugna atque insolens victoria	207	Antipater Roma euocatur ibidem	
Ammonitæ & Moabitæ mirabili certamine à Iosaphat fuerunt superati	210	Antipater sui male conscius dolet Phærorum mortem ibidem	
Amphitheatrum	368	Antipater ad patrem ingreditur	530
Amraphelus princeps cum Assyriis contra Sodomitas	13	Antipater ab Herode accusatur apud Varum ibidem	
Amasias patrem vlscitur præ nimia gloria factus Idolatra	223	Antipater pro se respicitur	532
Amasias Zotæ patri perempto succedit	224	Antipater pro Antipa	536
Amasias occiditur	224	Antonia urbs incenditur	541
Anania aliquando vocatus fuit à rege Babyloniorum Sadrach. Significat autem Hebraice idem quod nubes domini	743	Antoniae urbis fundamenta diruuntur	638
Ananias Danielis socius	ibidem	Antonia per celebri ritu fuerat ad fores regis Hierosolymitanæ inscripta	638
Ananelus ab Herode sacerdos constituitur	352	Antonia Drusi maioris coniux	433
Ananias pontifex interficitur	562.652	Antoniae dignitas	ibidem
Ananus pontifex	612	Antonii epistola ad Hyrcanum	338
Anileus Mithridatem pontis regem superat	446	Antonii edictum ad Tyrios	340
Anathema 705, vocat aut hoc in loco Iosephus anathema deuotionis à deuoueo proprie usurpato ac de testatione, hinc diuus Paulus in epistolis suis ait se factum esse Anathema. Omnibus detestabilem quod cuiuscuq; cupiditati resisteret & in melius (quoad posuerit) flexerit & alibi cum optat illum Anathema fieri qui aliud appetiuit quam sacra Bibliorum scripta dictum aut est inueniuntur ab eodem. quod deuouere est in hac significatione usurpatum in qua etiam apud Ouid. legimus, ubi ait: Illi ego deuoueo (quem mens intelligit) Ibum		Antonii execranda libido	352
Anna post multas preces peperit Samsuelem	118	Antonii & Cleopatraz incredibilis amor	510
Anna si plura cupis videre, vide Bibl. in Reg. c. 1.		Apelleus mensis	489
Anaxagoras	729	Apollonius Mollon	721
Anaz Jonas pontifex	465	Apollonia urbs	496
Anilai & Asinei fratrum gesta	442	Apollo Dorienis deus	719
Anuli & Bases	58	Appion Alexandrinus videri ac dici affectabat	715
		Appionis enormes & prodigiosæ fictiones	718.719
		Apio legatus Alexandrinorum Iudæos mirum modum execratur quod Cæsaris statuam in templo collocari non luerint	439
		Aquila aurea 532 Aquila aurea de qua hic loquitur Iosephus illi fortassis simillima erat quam Cicero Catilinæ obicit asseruatam sibi domi & rem profanam tanquam sacram adorare, ac ad mala præsertim perpetranda precibus obtundere, quasque ad Manlium coniuratum missam esse manifestum ait, erat alioquin Aquila aurea vexillum quoddam. Erat & alia multa hoc nomine appellata, de quibus diligenter Vegetius in lib. de re mili.	
			et m

INDEX

Arabaneth quid fuerit apud Mosē	16	autem hic nō pro loci (vt opinor)		Asarcha Hebraice, penthecoste Gra-	
Aradia insula	11	principatu vsurpatur, sed pro qua-		ce: latini verbo Græco pro suouē-	
Arameni populi quidam sic dicti quos		dam dignitate quæ paulo inferior		tes penthecosten quoque vocant	
nunc Græci οὐραγοὶ vocant	ibidē	erat præfectura, cum hæc in Topar-		67	
Areth	739	chias tāquam superius in inferiora		Ascalon 120 fuit autē Ascalon vrbs	
Aretas arabum rex	415	diuidatur.		nobilis Palestinæ quæ & ipsa anti-	
Ariochus rex pro Assyriis contra So-		Archelaus Herodi patri succedit		quitus vna fuit de quinq; Satrapis	
domitias	13	407		Philistinorum, separata quidem tri-	
Aries bellica machina	584-415	Archelai somnium	419	bui Iudæ per sortem, tamen nō res-	
Aristeus pro absolueudis Iudæis regi		Archelaus in Viennā delegatur ibidē		tenta ab ea quia eius Satrapia hæ-	
supplicat, quare ab omnib; iustus &		Archelaus mox vt illā toparchian su-		bitatotes superare nequiuir	
pius existimatus est 272 idēque		scepit Iozanum de Pontificatu de-		Ascalonitæ	129
Aristæi nomen sibi fuit inditū & pi-		iecit, eiusque fratrem Eleazarum		Ascalonibus Nymphæa seu amœnis-	
509 enim superlatiuū Græcum, op-		Pontificatui præfecit	419	simos lacus Herodes dedit, necnon	
timum significat.		Archelaus Herodi in regni guberna-		& balneas, peristylia, tā opere quā	
Aristobulus matrem suam & fratres		tione vnanimi omniū fauore, mi-		magnitudine miranda constituit	
in custodiam, in carceres conuenien-		ro populi fragore, atque applausu,		515	
dos, dedit	314	militum, ducūq; gratia facile sibi		Ascenaz	10
Aristobulus vnū ex fratribus suis per		conciliata, successit	407	Ascinizæi quondam dicebantur qui	
insidias iniecit	315	Archelai verba ad populū sibi applau-		nunc à Græcis Rhegini dicuntur	
Aristobulus ditissimus	324	dentem, atque congratulantem		10	
Aristobulus (cum Pompeius in Dama-		408		Asphaltites lacus Lyberienfis	618
scum peruenisset) & inferiorē Syriā		Archelaus ad Cæsarem nauigat	409	Asphaltites palus quæ prius erat val-	
percurrisset) misit legatos ex Aegy-		Argenti tanta olim fuit copia Hiero-		lis	14
pto ad ipsū Pōpeiu domis verē re-		solymis quanta & lapidum	192	Aspar lacus	297
gius ad eundē perferendis onustos,		Armais à tratre suo Danao Aegypti		Astrologiam & Geometriam nullus	
cum quibus vitis quædā mitebatur		procurator constituitur	690	primū ediscere potuit, nisi qui sex-	
cum racemis aureis quingentorum		Arphaxadæi quondam dicebātur qui		centesimum annum esset natus,	
propē talentorum	324	a nobis nūc Chaldaei passim dicun-		quem ætatis cursum multi (deo	
Aristobuli filia Antipatro colloca-		tur	11	annuente) attingebant	8
tur	526	Artabanus	424	Assyrii postquam vicerunt Sodom-	
Aristobuli mors	315	Artabanus auxilium implorat ab Iza-		rum reges, qui in Assyria dominari	
Aristobuli pulchritudinem miraba-		te	471	volebant, ex regali principatu de-	
tur Gellius: atq; Mariammes & re-		Artabanus Parthus	438	positos tributarios eos fecere	13
gis concubitus	532	Artabanus rex filium habuit nomine		Assyriorum & eorūdem principis ma-	
Aristobulus Herodis dolis subuersus		Bardanem, cui regnum suum reli-		gna strages	232
moritur	353	quit	472	Assyriorum rex, Rafin regem cum suo	
Aristobulo Herodes sacerdotium tra-		Arcus dei, Iris putatur	6	exercitu circumueniens interfecit	
didit	353	Armenia vbi arcæ solutæ reliquæ or-		227	
Aristobulis Armeniæ præses creatur		stenduntur	7	Assyriorum rex Teglatphalassar om-	
477		Artinoe regina	274	nes Israelitas, totam Galaatidem	
Aristobulus regnum inuasit	502	Artaxerxes rex magnus	266	regionē, multasque alias nationes	
Aristobulus Roma elapsus est	496	Artaxerxis epistola ad omnes ab In-		subingauit, subque regno adiunxit.	
Aristobulus iterū comprehenditur &		dia vsque ad Aethiopiam, centum		226	
Romā vincitū reducit	327	vigintiseptem prouinciarum du-		Assyriorum rex Salmanasar castrame-	
Aristotelis sententia de quodam viro		ces ibidem, de qua epistola vide bi-		tatur	229
Iudæo	704	bl. in libro qui dicitur Hester c. 16		Assyriorum rex Sennacherib	230
Arbores fructiferas nūquam incidere		Artaxerxes templum violatur	267	Assueri conuiuium	261
religionis antiquæ fuit	93	Artis ferrariæ primus inuentor	5	Athrongæus homo admodū ignobis-	
Arca domini dei nostri	185	Arx seu (vt verbo Græco vtat) Acro-		lis, nulla virtute morali præditus	
Arcades	695	polis Gamata oppugnatur	601	nec vllius exultationis, hō, vt pos-	
Arce, arum, populi Agrippæ subditi, cō-		Asina humana voce loquitur	80	te qui pastor ouium fuisset, tantum	
iuncti Raphaneis, tam terræ termi-		Asa rex	210	fortunarum vi, & corporis vastita-	
nis, quā vitæ conditione, quā lo-		Asacher pedum velocitate & corpo-		te, & robore quodam agresti cons-	
quidē sub eodem rege sunt		ris agilitate, non solum supra homi-		sisius ausus est in regni potentiam	
779		nes, sed supra equos atq; ipsos cer-		conspirare	414
Archelaus accusatur	419	uos, de quo vere illud quod de Ca-		Athiopiz rex Tarachen	231 dicta
Archelai regis astutia	521	milla Vergilius protulit, dici posset.		autem est Græce Athiopia à vehe-	
Archelai nauigatio	535	per summa volare Culmina & in-		menti solis ardore, vnde Cus quasi	
Archelaus Herodis filius ex Maltha-		tactas nunquam lassisset aristas		nigredo ab Hebræis quoque dicta	
ce Samaritide	526	149		est.	
Archelaus non regno, sed τῆς τοπάρχης		Asachel	170	Auaris ciuitas aliquando à solis pasto-	
χῆρα ornatus est 417 τῆς τοπάρχης		Asarcha	210	ribus habitata	709

INDEX

Auleum cateræq; parietū vestes tam mirabili artificio factæ, vt omnibus elementis colores earū responderent, figura aut omnibus cōpositis ex quatuor elemētis quæ in hoc mūdo inferiori continentur 637
 Augusto succedit Tybērius 423
 Augusti Caesaris tēplū atq; Ara 368
 Aula regis Hierosolymitani & eius ab solutissima descriptio 635
 Augustus mēsis nomē, Hebraice Se-debath, Macedonice lochos, Græce *Ἰουλιανὸς* 78
 Azarias pontifex 225
 Azarias Danielis socius 243
 Azarias ab Assyriorū rege abdenago vocabatur 243
 Azymorum solennitas quæ pascha dicitur 76. 235
 Azymorum dies 422
 Azoti vrbs 120
 Azotum 104

B

Baal Tyriorū deus & Achab 120
 202. 219
 Baal dei tēplum primo constructū est à Dotholia & Iorā qui id fecerūt, vt deo patrio iniuriā facerent 221
 Baal deo tyri, Iezabel Ithobaal regis Tyri & Sidonis filia templum aedificat 202
 Baasa rex 201
 Baasa propheta 201
 Baasan omne genus atq; tōta progenies (vt Simon prophetarat) ē medio à Zamaria equorum principe tollitur ibidem
 Baasan acta 201
 Babæ liberi pūniuntur 364
 Babel vir iustus 141
 Babel Hebraicæ confusione signifi-cat 9
 Babyloniorū rex Baladas, ad Ezechia legatos mittit portantes munera per quæ amicitiam vtriusq; confir-mari petebat 233
 Babyloniorū regum successio 245
 Babylonica turris descriptio eiusque constructio 9
 Babylō à Cyro & Dario capta ē 247
 Bacchides demetri dux 298
 Bacchides regis Antiochi epiphanis amicus à Demetrio mittitur in Iu-dæam 294
 Bacchides vbi peruenit ad Iudæā, ad ipsum Iudam fratresque suos per-rexit vt illum primò circumueniret ibidem
 Bacchides à Iuda deiectus populo in-cipit concionari ibidem
 Bacchides sacramentum transgreditur ibidem

Bacchides Iudā cognito loco vbi ca-strametabatur in cautū opprimit, atq; eius milites in fugā vertit 295
 Bacchides Iudam superat atq; inte-rimit ibid.
 Bacchidis & Ionathæ bella 296
 Bacchides Ionatham obsidet 297
 Bachi filius Baraia 181
 Bagatheus & theodestus eunuchi 265
 Bala famula Rachelis, Iacob colloca-tur 23
 Balaam diuinatio de populo israeli-tico 81
 Balaam asina locuta est 80
 Balaam verba ad Balach 81
 Balach rex Moabitarum 80
 Balleas assyriorum rex 13
 Baliorum rex 13
 Baladas rex Babyloniorum 233
 Ballas Sodomitarum rex 13
 Ballas Assyriorum quoq; rex 13
 Balath vrbs a Salomone condita 191
 Balneæ quondam gymnasia appella-bantur, & sane merito: *γυμνασια* enim exercitiū est *απο το γυμνασιον* exercere, & inde *ο γυμνασιος* qui in quacunque re aliōs instruit & exercet, in nulla aut re magis cor-pora exercentur quā in balneis, quod vel manifeste ex ipsa sudoris exuberantia colligi potest 515
 Balaneotæ populi 516
 Balsama vni tantū terræ Iudææ hieri-cūtis nomine appellatæ concessa fuerunt 356
 Balthasar qui Daniel aliquādo pres-ertim apud Babylonios vocatus est 247
 Barathias vir magnæ autoritatis in Republica 227
 Baris quid fuerit apud antiquos 202
 Baris mons 7
 Baruch scriba & discipulus Hieremie de medio tollitur cū suis scriptis 236
 Bardan Artabani filius postquam re-gni paterni gubernationē à patre suo suscepisset, Romanos bello in-festare parabat, quod ne fieret, par-thi cum interemerunt dederuntq; regni moderatiōē fratri suo Do-tarzi 472
 Bardana Romanis bellū intulit 472
 Barbarorum insidia 335
 Barzaphanes satrapa parthorū 502
 Berezel 167
 Berofus historiographus 252. 243
 Beronice postquam spreuerat aiazū & felicem maritos, tertio quoque Palemonē Lycis regem ob immo-dicam coeundi voluptatem, & fre-quens veneri actus desyderium, repudiavit 476

Berofus Chaldaus Græce astrologus prodidit atque totā ipsorum Chal-dæorum philosophiam 701
 Bassus 137
 Beseleel vri filius de tribu Iuda 58
 Bellum contra Israelitas 54
 Bellum contra latrones 46
 bathiel filius Nachor
 Batus mensura septuaginta sextario-rum capax 182
 Banach 181
 Banaïam rex 170
 Banaïas genere sacerdos plerosque trucidat 172
 Bafan 181
 Benjamin tribus quare fuerit dele-ctā 104
 Benjamin quasi reus captus 35
 Beniamitæ 201
 Beronice mater Agrippæ 432
 Berofus 33
 Berofus chaldaus 33
 Berofus chaldaica illustravit 8
 Berematim urbem Isaac Abraham filius cepit 21
 Burrus princeps militiæ 472
 Bersabeæ puteus Iuda siue Simeonis 16. erat autem vicus magnus vicefi-mo à chebron miliario vergens ad austrum in quo & Romanorum mi-litum præsidium positum est à quo loco terminus Iudææ terræ incipien-tes tēdebantur vsq; ad Dan cuiusque iuxta paneadē cernitur, diximus autē Bersabeæ esse puteū quoniam hoc si-gnificat vox illa apud hebræos quæ admodum & apud nostros poetas styx iurisiurandi lacus de qua Ari-prim. metaphisicorum. sic quoq; Ber-labeæ puteus iurisiurandi fuit eo quod illic Abraham & Isaac fædas iurantes ferierint cum Abimelech
 Bethel ciuitas vbi Saul cum suo exercitu morabatur 127
 Bethel hebraicæ hostias significat 22
 fuit autem bethel vicus in duodeci-mo ab Aelia lapide ad dexterā ciuitiū Neapolim, quæ primo Luza, amygdalum vocabatur, post autē Iacob bethel de nominauit, fuit & aelia vrbs nomine Luza quæ cecidit in sortem filiorum Ioseph iuxta Si-chem in tertio lapide Neapoleos, sed de hac non loquitur hic Iosephus 422
 Bethlehem ciuitas Danid in sorte tri-bus Iudæ 197. fuit autem hæc ciuitas in qua dominus noster atque saluator natus est, in sexto miliario ab Aelia cōtra meridianam pla-gam iuxta viam quæ ducit cunctes chebron, vbi & sepulchrum Iesse

INDEX

& David ostenditur. & mille circiter passibus procul, turris Ader. i. gregis quoddam vaticinio dominice natiuitatis cōscios faciens. hoc enim vox illa Hebraice sonat. appellatur autem hæc semper Bethlechem iude, ad differentiam alterius quæ est de tribu Zabulon.

Bethsamis vicus 291. fuit quoque ciuitas sacerdotalis in tribu Beniamin quæ in hunc vsque diem monstratur redeuntibus ab Eleutropoli in Nicopolim, vndecimo miliario contra orientalem plagam, dicitur autem à Græcis *Βηθσαμ*

Bethsura incenditur, & omne masculinum eiusdem vrbis quod excessit pueritiam iugulatur 29

Bibasse quid sit 190

Biblia legunt ducenta præputia 135

Biblia à Iosepho dissentiunt in nomine 216

Biblia quas historias non contineant 267

Bibliorum translatio & eorum interpres septuaginta 271

Biblon vrbis ab Herode resecta & restituta 515

Birziton villa, prope quam Iudas castrametatus est 295

Bithynia ciuitas 501

bitthoravrbis quam Salomō cōdidit 190

Booz ingēris cuiusdam columnæ nomen erat 184

Booz Ruth uxorem duxit 117

Bobus terram, & non pluribus seminibus eandem terram saturandam tantam quæ ex religione acceptum constanter obseruauit antiquitas 88

Bocchor rex 713

Bocchoris Aegypti quondam rex 711

Bocchor vicus quidam erat non longe distans à Hierosolymis 165

Bocchorus de tribu Beniamin 169

Bos deus 708

Bos cornupeta 92

Botrus quæ ciuitas, & à quo fuerit asedificata 202

Brachus 461

Britannicus & Octauia liberos habuit Claudius Cæsar ex Messalina uxore quam ipse interfecit, habuit & aliam filiam vocatam Antoniam sed ex alia quoque uxore dicta Petronia 477

Britannicus clam à Nerone interfecutus est 477

Brutus & Cassius cum Antonio & Cæsare pugnarunt 500

C

Cain hebraice possessionem generaliter sumptam significat quemadmodum et *קנין* aut *קנין* apud græcos 4

Chadam militum princeps 158

Chacad filius Samad 181

Cadmus milesius 695

C. Caligula cōiuratione opprimitur, erat enim qui in eum cōspiraret 449

C. Cæsar sexto. Pro Herode ad Hyrcanum mittit 499

C. Cæsaris munera pro dedicatione vrbis cæsareæ 379

C. cæsaris & agrippæ literæ pro ludæis missæ ad prouinciarum præfides atque earumdem archetypus 381

C. cæsaris herodisq; reconciliatio 389

C. cæsar quater imperator, quinque consul, ab ineunte penè Aetate ad finem vsque dictator verba fecit de iure hyrcani alexandri principis sacerdotum, & gentis iudaicæ rectoris 334

C. cæsaris & Arabum gesta 386

C. domitius caluinus 344

C. asinius ibidem

C. norbonii flacci epistola pro ludæis 381

C. cæsaris decreta pro hyrcano 333

C. cæsar munificentiam magnam erga herodem ostendit 513, 369

C. cæsar de Aegyptius nobilem viatoriam reportauit 330

C. cæsar hyrcano sacerdotii principatum contulit ibidem

C. cæsar Antipatrum ciuitate Rodonauit atque eiusdem *Ῥοδῶνα* munitate 330

C. Cæsar reddit Herodi ciuitates quas ille Cleopatraz insidius, perderat. 362

Caii literæ ad Petronium 442

Caii magna crudelitas & arrogantia 448

Caii mors omnibus grata atque exoptata 449

Caii diligentia aduersus admonitiones phariseorum 439

Caii magna atque incomparabilis doctrina & ingenium 460

Caius tam erat superbus ut se dei magni fratrem in medio templo, omnibus astantibus iactaret atque alia multa verba & facta flagitiosa faceret atque committeret quæ tibi legenda reliqui sol. 448

Caius magnam fecit stragem 449

Chaius lethali vulnere laesus genu flexo decidit, omnesque circumstantes procubentem, aut pedibus, aut gladiis, aut manibus ita oppresserunt ut ex tempore inuitus animam redderet 454

Calani populi sic dicti, Iudæi quoque vocati sunt, non quod iudæi aut natione, aut patria, aut religione sint. sed quod illam regionem incolant

quæ hoc nomen sortita sit 704

Caleph & iesus 71

Callias 684

Chalcis ciuitas 324

Chaldæi olim dicebantur arphaxadæi 11

Chaldæorum discipulæ multe nationes 695

Chaldæi geometriam & astrologiam in Aegypto disseminarunt. Aegyptii autem ad græcos transtulerunt 13

Canaculi ruina 508

Chananeorum dynasta qui patria lingua iustus rex appellatus est, Hierosolymorum conditor primus & primus itidem sacrificiorum institutor 634

Chariathiarum ciuitas bethsamitis cōfinis 121

Cham filii & eorum progenies innumere rabiles 10

Cambyles quantum regnarit 251

Cāpania regio & eius dicæarchia 448

Campus magnus 618

Chanaan terræ natura 100

Chananæi populi 11. sunt autem sic dicti à chananza regione, chananza autem regio sic dicta est à chā idolo Moab illic collocato, illius vero regionis terminus quæ vergit in Sidonem Lisa est ab hebræis dictus

Chananæus filius cham 11

Candelabra 185

Canthari Arci 184

Catheus filius Chanaam 11

Capernaum fons amoenissimus 597

Cumani exilium 976

Cappadocia quæ apud antiquos fuerat appellata 10

Cappadoces olim dicti sunt moschisni 10

Capitulum pro eo quod frequentius latini caput dicunt 706, 521

Captiuus manus succinduntur 649

Charra ciuitas 12

Castella in ambitu murorum 651

Castellani 683

Castomachi vrbis diruitur 292

Cassius à 329 vsque ad 340

Cuspius factus in iudæam mittitur 468

Chareas claudio inimicus 462

Chereas & lupus morte multatur 463

Chareas Caio insidias parauit 449

Cæsarea quid sit apud Rom. 10

Cæsar ingreditur templi adyta 666

Cæsarem, Germani vlti sunt 455

Cæsariensium odium in Iosephum 592

Cæsonia caii coniunx 459

Cæsonia coniunx caligulæ cum suis filiis occiditur ibid.

Cæforum innuerabilis multitudo 207

Cecinna deficit à vitellio 626

Chelesyria quid 704

INDEX

Gelæ armigeri habentes Tagma. i.
(vt Hispanorū mos fert) in aciem
semper dispositi dum belligeran-
dū est, nihil aliud enim est τὰ γυ-
μα quam ordo, acies, cōuberniū.
atq; etiam solet vsurpari pro toto
agmine, sed hic pro bene constru-
cta acie capitur τὰ γοι enim (vnde
illud descendit) militū auctores at-
que imperatores dicuntur 455
Cestius cum multis ex Antiochia co-
piis Iudæos omnia depopulaturus
inuadit 566
Cestii callidū ac maturū consiliū 568
Cestio exercitus ductori nō bene suc-
cedit 568
Cestius aufugit ibidem
Cenex de tribu Iuda 107
Cherubim duo 184
Cherubim 177
Cethim filius Iani 10
Cilicia olim dicta est tharsus 10
Cynocephalus pro deo colitur & a-
doratur 708
Cyprus 515
Cyprus insula olim cethima dicta 10
Cythis 10
Ciuitas omnium prima 5
Ciuitates fugitiuorum 84
Ciuitas Hierosolymorū triplici muro
erat circūuallata 633
Circūcisio variarū gentium 198
Cyrus rex, Iudæorum captiuitatem re-
laxat 250
Cyri regis epistola ad Syriæ Satrapas
ibidem
Cizicē tota historia à 316 vsq; ad 330
Cythara quot chordis sit satis cano-
ra 171
Codolochomorū Assyriorū dux 14
Coniugium & eius solennitas 72
Coniurati voce in curiam emissi ex-
agitantur 452
Cophinum flumen 12
Core cum ducentis & quinquaginta
excursus est 75
Core inuidia in Mosē & tota eius
historia 74
Corui (dei gratia) pascūt Heliā 202
Certamen quinquennale 379
Chærilus poeta antiquissimus 703
Corona pontificis 62
Corona aurea 185
Corus mensuræ species est cōtinens
quadraginta quinq; modios cōes. at
tēcos vero decem tantum 367
Colium Balaam aduersus Israel 82
Colloliū virginū indumētum erat ta-
lare & manicatū veluti pudicas vir-
gines decebat 161
Cultus diuini religio vera et abso-
luta 742
Cursæi appellati sunt Aegypti 10

Cusardus Assyriorū rex castra posuit
contra Hebræos 107
Claudius quō suscepit imperiū 457
Claudius in imperatorem à militibus
deligitur 460. 461
Claudi perturbatio magna 460
Claudii obitus 477
Claudi op amorē Agrippinæ vxoris
Alteram vxorem interfecit nomi-
ne Messalinam 477
Chlearchus Arist. discipulus & peripa-
teticorum nulli secundus 704
Cleopatraz malitia & Herodis vir-
tus 355
Cleopatre & Antonii incredibilis a-
mor 510
Cleopatra 716
Cleopatraz nuptiæ & Antiochi 280
Crassus 329
Crassi gesta apud Parthos, Iudæos, &
Cæteras nationes 328
Cratæra 185
Crocodilus pro deo adoratur & co-
latur 708
Crucida quis fuerit apud Iudæos 319

D

Agon Palæstinorū deus cū ma-
gno honore in ciuitate quæ di-
cebatur Azotū erat collocatus, in
cuius solius honorem palæstini om-
nes cōgerebant diuitias 119
Damascus vrbs ab Herode nobilita-
ta & resecta 515
Damascus vrbs sic dicta. vnde Nico-
laus histor. ille damascenus dictus
est 324. 493
Damascus locus in quo Abrahamus
regnavit 13
Damascenus N. historiographus 12
Damasceni Iudæorum decem milia
interemerunt vnde maximam sibi
gloriam reportarunt 569
Danaus 713
Dannaus filium habuit nomine Ie-
sum 480
Dan hebraice dicitur quicquid à deo
iudicatum est 23
Dan ciuitas 107. & eiusdē de popu-
latio 201
Dan vnus ex fontibus Iordanis 14
Daniel propheta & eius loci 243
Daniel propheta quādoq; dictus fuit
a Babyloniorū rege Balthasar 243
Daniel propheta regi Nabuchodo-
nosor somnium aperit 244
Daniel propheta & eius cognati in
ignem coniciuntur & dei gratia
post multas horas incolumes ac sal-
ui ex medio igni prodierunt 245
Daniel propheta in lacū leonūq; spe-
luncā mittitur 248

Daniel propheta scripturam expla-
nat. 47
Danielis prophetae auctoritas 248
Daniel φαντασισ κοπος quasi φαν-
τασμοματα σκοπεω apparue-
runt. n. illic multa & mira la. uæ ac
prodigiosi aspectus corpora 249
Danitæ populi 101
Daphne Syriæ locus vbi Saturnus mi-
litiæ præfectus atque militū impe-
rator fuit 394
Darius Iustaspis filius regnum ex om-
nium consensu suscepit post mortē
Magorum 252
Darius questionē suis cubiculariis ac
domesticis proposuit 252
Darii munificentia in Iudæos 253
Darii epistola ad præfectos 256
Darda filius Samad vnus ex peruersis
mis habitus est 181
Datan & Abiram à Mosē iusta ra-
tione persecutionem patiuntur 732
Datan 75
Davidis γενεαλογια. i. de generatiōe
origene dauidis sermo 117
David filius iessæ pastor ouium in regē
inunctus eligitur 132
Davidis μενομαχια. i. duellū quod à
solis geri solet 133
Davidis & Ionathæ iusiurandum 137
David Abigail duxit vxorem 143
David sex filios ex totidem vxoribus
habuit 150
David amore bethsabæ capitur 158
David Absalom reuocat 162
Davidis luctus super Absalom 167
David secum semper habuit viros for-
tissimos 171
David quantum & eum quanta laude
vixerit 178
Davidis sepulchro opulentissimi the-
sauri fuerunt reconditi 178
Davidis sepulchrum vndique confos-
sum patet 311
David patientissimus 732
David omnium Iudæorū primus hiero-
solymorum regnum habuit & gu-
bernavit 674
Dauidicum castellum 634
David templum ædificauit in monte
Moraim vbi Abraham filiū suum
Isaac immolare dei iussu parabat ni-
si qui iusserat deus omnipotens (no-
lens mortē peccatoris: sed tantū vo-
lens quid abraham erga se haberet
animi cognoscere) obstitisset 17
David rex periculū mortis quod sape
munero a Saul sibi imminebat, effu-
git. post autem cum dei gratia ita
seuiterque haberet, vt facile de Sas-
ul David quod vellet statueret &
efficeret, ne verbo quidem tam

INDEX

pernitiosum aduersarium laetit 135
 Davidis sepultura 310
 David fidei publicæ atq; adeo totius
 religionis custos constituitur 151
 David iudiciens interitum Abner gra
 uissime ingemuit duplicesq; ad sy
 dera palmas tendens, deo gratias
 egit 151
 David Epytaphia elegiaca et miserā
 da iubet apponi sepulchro Abner
 Amici sui 151
 Debora prophetissa quæ chananzos
 liberauit a captiuitate 108
 Dei nostri I E S V C H R I S T I fra
 ter Iacobus dilapidatur 480
 Dei opificium in homine forman
 do 732
 Dei miraculum in bello quod gere
 bat Ptolemæus Phiscō in Iudæos,
 cum enim soluisset atque irritaf
 set bestias syluestres inebriatas in
 illos, dei gratia, in seipsum & in
 suos amicos bestiarum suum furorem
 conuerterunt 715
 Dei summa providentia erga Petro
 num 442
 Delphicum templum. i. apollinis, ex
 arsit 720
 Demetrius occiditur 299
 Demetrii & philippi fratrum duellū 319
 Demetrii gesta contra iudam 293
 Demetrii regis epistola ad fratrem suū
 Lesthenium 303
 Demetrius phaleræus 715
 Demetrius a parthis capitatur 309
 Deorum proprie est imperare, consu
 lere, gubernare, prouidere, nō ho
 minum 436 quod vel Scythi ip
 sis, aut Garamantibus persuasum
 esse cicero libro (vt opinor) ter
 tio de legibus asserit ideoq; nemo
 est qui nō censeat honorandos es
 se deos vt Arist. testatur in lib. 1. 5
 ρωμ Ανακτικωμ cū dicit hoc nō
 esse problema an di sint venerā
 di quandoquidem in vtranque par
 tem verti nequit, cum nemo sit tā
 demens qui id neget 436
 Descriptio turris Babylonice 9
 Deus verba fecit ad Abraham 14
 Deus obedientia potius quā super
 stitiosa sacrificiorum religione de
 lectatur 131
 Diagoras 729
 Diaphantes regius notarius supra om
 nes astutus ad aliorum effigendā
 literā atque ad id propē natus ho
 mo audacissimus vt cuiuslibet ma
 nus literas percallide imitaretur
 & ob id postremo occisus est 523
 Dionisio Tripolitano deterior 324
 hoc casit in prouerbiū ex summa

illius hominis malitia desumptum
 Diluuii tempus 6
 Diluuiū quādiu durarit super terrā 7
 Diluuii qui & quot scriptores mētio
 nem fecerint 7
 Diocles historiographus 246
 Dina filia Iacob 25
 Dinæ stuprū à fratribus vindicatū 26
 Diophantus τωσθηγορος 388
 Diglath 4
 Dineas qui postea Aretas dictus est
 Obodæ in regni gubernatione suc
 cedit 387
 Dissidium magnum ob pontificatum
 exortum 480
 Distros quid sit apud Macedōas 267
 Domicius populi rector 627
 Domitianus 681
 Dora ciuitas in phænicie iuxta montē
 Carmelum 496. 719
 Doriensium deus Apollo 719
 Doris Antipatri mater 528
 Doris ex Herodis vxoribus vna 501
 339
 Dorotheus 176
 Dosithei summa perfidia erga Hyrcā
 num 359
 Dotham vrbs 213 dicta quoq; & do
 thaim, est autem dothaim locus vbi
 Ioseph fratres suos pecora pascen
 tes inuenit, ostenditur locus ille ho
 die in duodecimo à Sebaste milia
 rio contra Aquilonis plagam
 Demetrius regis Bibliothecæ præfe
 ctus 272
 Demetrius Gadanensis 495
 Demetrii epistola ad regē pro tran
 scribendis libris iudaicis 273
 Demetrii epistola ad Ptolemæum de
 eadem re. 299
 Demetrius capitatur 307
 Duellū plusquā ciuile vtpote quod
 inter fratres gestum sit 319
 Draconis leges 695
 Drusilla felici nupta fuit 476
 Drusilla postea cōtempto Aziato fe
 licis nuptias secuta est 478
 Drusilla Aziato nupta 476
 Drusus turris sic appellata à druso
 Cæsaris priuigno 368
 Drusus Tyberii frater 432
 Drusi antonia coniunx 433

E

E Bal locus vbi Iesus (vt Moses
 prædixerat) exercitū distribuit
 100
 Eban vnus ex vndecim Davidis fi
 liis 153
 Ebron ciuitas antiquissima quam ha
 bitabit lot 13

Edom apud hebræos idem est quod
 apud nos rubrum, fuit aut Edom
 cognomentum Esau 26
 Eglon rex Moabitarum ab Aoch iu
 uene fortissimo interemptus est;
 quod Israelitas dura seruitute affli
 geret 108 fuit quoque Eglon ci
 uitas quæ alias Odolla dicta in tri
 bu Iudæ sed de hac non loquitur
 iosephes
 Elam persarū principes Elimitas pri
 mus instituit 11
 Elana ciuitas & eius situs 191
 Eleazari pontificis & sacerdotū prin
 cipis epistola ad regē Ptolemæum
 pro Iudæis 274
 Eleazarus latronum princeps 475
 Eleazarus quidam insigni fortitudine
 excellens 585
 Eleazarus suadet zelotis ab Idumæis
 petere auxilium 608
 Eleazarus sicariorum princeps 685
 Eleazari oratio ad deum 735
 Eleazarus quidam dæmones in cor
 poribus hominum inclusos abige
 bat 181
 Eleazarus pontifex 1
 Eleazarus filius ananias pōtificis 480
 Eleazari filius Dodi 178
 Elæon mons 631
 Eliel vnus ex vndecim filiis Davidis
 153
 Eli sacerdotis tota historia 119
 Eli sacerdos 119. 139
 Eli quos filios & quibus moribus ac
 vita prædictos habuerit 117. 139
 Elidenfes 516
 Elisal vnus ex vndecim filiis Davi
 dis 153
 Elimelech 171
 Eliseus 367
 Elonis filium habuit Ada 20
 Elon socer Esau 20
 Elon filius zabulon 39
 Ellum vnus ex vndecim Davidis fi
 liis 153
 Elon de tribu zabulon post Absa
 nem 113
 Enarettes delator 388
 Ennaphin vnus ex vndecim filiis Da
 uidis 153
 Endor ciuitas 144
 Epaphroditus bonarum literarum a
 mātissimus huius historie scribēdæ
 Iosepho author & impulsor fuit 1
 Ephesiorum decretum sub Indice
 Menophito prima die mensis Arte
 misii 337
 Epiphanes 249 dictus autem est epi
 phanes quasi præclarus ab επιφανής
 quod est illustro ostendo, inde επι
 φανής, illustris

INDEX

Ephorus historicus 8
 Ephor vestimenti genus 62
 Epiphania 11
 Epilogus seu brevis complexio omnium quæ à Iosepho totis 20 libris dicta sunt 483
 Ephraim 161. Erat autem locus iuxta desertum ad quem venit dominus deus noster IESVS CHRISTVS cum discipulis suis 5
 Ephraim Heb. restitutione significatur 104
 Ephraimitæ 104
 Ephrata locus sic ductus 25
 Ephraim regio vbi sepultus est Gedon principatu (quem administrabat) deposito 111
 Ephron agrum suum vendidit Abraham 19 est autem & ciuitas Ephraim ab hoc nomine Ephraim sic appellata, i tribu iudæ contra septentrionem in vicinissimo ab Alia miliano
 Esaiæ liber 743
 Esau maximum habebat affectum erga filium suum Isaac 20.5
 Esau 21
 Esau quando dictus est Edom 26
 Esau patris benedictio præcipitur 20
 Esau cum Iacob habitacula pariter, principatum vendidit 26.26
 Esau venatio 21
 Esau Bersabee (Ismaelis patri filia) duxit uxorem ibidem.
 Esseni & pharisæi 570
 Essenorum ἑσσηνοὶ ihereset & instituta 541.421
 Essum hebraicè, το λογικόν græcè, latine rationale dicitur 620
 Eschon puteus 20
 Esdras scriba acceptis à Xerxe literis venit Hierosolymam 258
 Esdras sacerdos 758
 Esdras consulto Achanomio abdicat alienigenas sacerdotum: & leuitarum uxores 257
 Esdras illos criminatur qui præter legem consuetudines alienigenas duxissent uxores 259
 Esdras moritur 256
 Esdras Phoenicia, disposuit 8
 Eua omnium viuentium mater interpretatur 3
 Eua, & per eam omnis femina quæ peccata fuerit mulcata 4 & Genesios. capi. 3.
 Eua quomodo fuerit inducta et Paradiso expulsa ibidem & Genesios. c. 3.
 Eui Rex Medianarum cum aliis quatuor eiusdem patriæ regibus, & cum suis exercitibus, perit 84
 Eula & Eulæi 11
 Eulæi ab Eula dicti sunt nihilominus tamen Getulii quoque appella-

bantur ibidem
 Eunuchi tres qui odium filiorum in patrem Herodem confiatum confessi sunt 383
 Euphrates foras Hebra. sonat Dispersionem 4
 Euratus cois 523
 Eurycles delator filiorum Herodis 387.522
 Euphrates flumen iuxta quod Narchaon Aegyptiorum rex castra posuit Medos & Babylonios debellaturus 235
 Euphrates vnus ex quatuor fluminibus Paradisi. 4. & Genesios. c. 2
 Eulychus Agrippam accusat 434
 Eutychus quidam furti reus atque delationis factus est 432
 Euxinus pontus in quo Ionas à cetis est euomitur 223
 Exortatio pathetica qua boni imperatores solent suos milites reigrauitate confortatos & magno timore percussos erigere ac excitare, quali quondam dicitur vnus ingenuissimus, omnium tamen (quos terra tulit) deformissimus Thireus 688
 Ezechias sacrificia à longo tempore intermissa reuocat 228
 Ezechiel 234.743
 Ezro vnus ex quatuor filiis Ruben 38

F

Fabius Centurio Hierosolymorum muros conscendit Pompeio urbem obsidente 494
 Fabrica totius templi quæto artificio constat, & quam sumptuose fuerit ipsum templum constructum 183
 Fadius Theodam occidit 474
 Fadius vir præclarus, & integra eius historia 469
 Fames maxima Claudio rege 67
 Faustus Cornelius Sylla filius primus murum ausus transcedere, & post eum Centuriones duo 494
 Fanum 636
 Felix Pallantis frater Præses Iudææ constituitur 476
 Felici nubit Drusilla 476
 Felix superatur 506
 Filii Sem quot & qui fuerint. quorum aliquos recensimus, alios vero legemtori reliquimus videndo fol. 11
 Filios fratris defuncti quis sit accepturus 90
 Filios pro parentibus non esse puniendos 92
 Funeralium virtus 725
 Furus secutus est Faustum 494
 Furtum 91
 Flumina quatuor paradisi ab vno totam terram irrigare derivata, quorum

nomina tam Græca quam Hebraice inuenies partim in hoc nostro Indice, secundum ordinem alphabeti partim fol. 4
 Flumen inter Raphanxas & arces est, quod cum sit omnium maximum & sæpe exundet: nihilominus sex & 10 quoque die deficit, locumque non sic cum ac si nunquam fuisset illic aqua, relinquit: & post supradictos dies incipit more solito fluere, vocaturque à Iudæis Sabbaticus, nomine desumptum à sacro Iudæorum septimo die sabbato dicto 679
 Florus bellum excitat, & ad bellum omnes inflammat 553
 Flori dolus 554
 Flori execranda perfidia 552
 Flori malicia insignis 482
 Frater fratrem in templo ob sacrilegii controuersiam interficit 268
 Fratrum intestinum bellum 312

G

Gabaa tribus Benjamin 105
 Gabanitarum aliorum casu territi fœdus feriunt cum Hebræis 98
 Gaber 181
 Gabinus gesta contra Alexandrum 327
 Gadara ciuitas 496
 Gad filius Iacob 23
 Gad propheta David 173
 Gadarensum fuga 617
 Gadarensum tredecim milia occiderunt ibidem
 Gadiani se dedunt Vespasiano 616
 Galaad mons vbi, & unde sic dictus sit 25
 Galaaditis regio ibidem
 Gallium ciuitas 143
 Galilæi deficiunt ab Herode 348
 Galilæi ab Herode quomodo fuerint subingati 349
 Galilæa terra admodum fertilis & opulenta 576
 Galilææ terræ plenissima descriptio ibidem
 Gallus agnomine Cestius 552
 Galba imperator 620
 Galbæ mors 622
 Galgala loci nomen est apud Hebræos significans libertatem. 97.169
 dicitur autem hic locus ab aliquibus Golgol, est autem ad orientalem plagam cis Iordanem, vbi IESVS secundum populum crucifigebatur, & pascha celebrabat, & vbi deficiente manna triticeis panibus coepit vti Israel
 Est autem secundo ab Hiericute miliarum, vbi multæ antiquitatis reliquie etiam nunc conspiciuntur, fuit & alia galgala iuxta Bethel sed non hæc cuius meminit Iosephus loco suo præscripto

I N D E X

Gaza captus fuit, & Gazæorum mille superati	317	cum timore, atq; horrendæ omnium perturbationes fuerunt	603	sternitur	317
Gaza vrbs	120	Gobolitis, Idumæa dicta est	27	H	
Gedeon quomodo populum ab Amalechitis liberavit	109	Godoli principi Iudæorum ab alio principe nomine Nabuzardan illata mors	241	Heber pater lectam Iudæorum progenus	12
Gedeon	109	Godoliz interitus, in cuius causa Ismaelis malicia fuit	242	Heber filius Sala agno Iudei denominationem accipientes Hebræi dicti sunt. II. aut potius (quod alii malunt) ab Hebræis. I. transitor, transierunt enim pedibus siccis mare rubrum & Iordanem	
Gedeoni per somnium deus apparuit ibidem		Goliath	133	Hebræorum bellum contra Chanaanæos infeliciter tamen gestum	73
Gedeoni cōsultat deus quod facilius vincat hostes etiam cum paruo admodum exercitu, illo tamē ex potu aquæ delecto, qui modus examinandi hominum animos tunc primo inuentus fuit	110	Gotharzes quāprimum successit fratri suo Bardani in regni gubernatione à Parthis deicitur, eiusque principatus alteri eiusdē fratri, nomine Vo-logesi datur	472	Hebræi Ischa mulierem appellant	3
Gedolasi filius de tribu Manassæ præmunio honore quē ab hostibus habebat, nō ausus suas segetes in arcam portare, domi corcularibus confraeta frumentorum siliqua, grana excutiebatur, hoc aut potius ut pauperibus subueniret quam ut sibi, quo facto dei gratiam promeruit	ibidem	Gotholiz reginæ nex	221	Hebræorum sermo incipit	11
Gellius Antonii amicissimus	352	Gnidius Agatharchides historicus	271	Hebræis pepercit regis edictum cum secrete se aduersus Israelitas haberet	40
Gemalæ vrbs situs	598	Guta oppidum munissimū capitur à Machera	348	Hebræorum dux & patronus Moyses cum videret omnes Hebræos ab Aegypto circumclusos & loci asperitate detentos (non enim poterant transire mare rubrum nec hostium alio modo effugere manus) cepit deo supplicare pro toto populo ut ostenderet eis viam qua progredierentur	49
Genesar terrarum omnium Iudaicarū fertilissima	597	Grachus princeps quorundam militum	413	Hebræis mare rubrum dei (gratia sola virgæ percussione viam tribuit, terra que repente qua cuncti transgrederentur, patuit	ibidem
Germanicus veneno perit	424	Grandinis oppressio	47	Hebræi ciuitas quam cum aliis tabernaculis Esau & Iacob fratres, Isaac filii, diuiserunt	26
Germanici & Claudii mater Antonia	432	Gratus miles	460. 537	Hebron vrbs & edificata à Roboā	197
Germanus angurii & omnium interpres	434	Græci dictionum dulcorem tantum perquirentes, auriumque delectationem captantes, utpote qui Asiaticas nimiumque teretes aures ad sermonem haberent, omnia quantumuis aspera ac barbara vocabula Attico sermoni apta reddebant	10	Hecataeus Historicus	12
Germanici laus	435	Græci nō fuerunt nimis antiqui, nec literarū cognitionem oportune consequi potuerūt quāuis se à Cadmo & Phœnicibus didicisse gloriētur & ita factū esse ut apud eos Hebræorum facta non sint celebrata	696. 694	Helechana vir leuita Ramatha ciuitatem inhabitans Duas habuit uxores, quæ autem illæ fuerint, aut quarum nomina atq; progenies vis de folio	118
Germani ad Casarem vliscendū armanantur	455	Græci aliena pro suis vsurpantes venditabant	9	Helena Adiabænorum regina, Moabazii autem & soror & coniunx cum suo filio ad Iudaismum conuersa	470
Germanorum in theatrum irruentium impetus	456	Græcorum omnia noua	694	Helene monumentum	633
Germani pacata iam sanguinis circa cor ebullitione, quiescunt, & à cœpto impetu desistunt	457	Græcorum erroris causa	695	Helias Probat suum deū experimento, ut in eius cultum prophanos (qui omnes in montē Achab conuocati erant) inducat	203
Gentium omnium & linguarum discretio ac diuisio	9	Græci nō fuerunt nimis antiqui, nec literarū cognitionem oportune consequi potuerūt quāuis se à Cadmo & Phœnicibus didicisse gloriētur & ita factū esse ut apud eos Hebræorum facta non sint celebrata	696. 694	Helias habitus	211
Gerasenorum mille iuvenes occisi	620	Græci Historici vsq; ad deū fuerunt leues ut tunc se mira gloria dignos atq; longe verissimo putarent cum quædam aliter, quā alii dixissent, conscriberent	695	Helias propheta factus est	205
Gerasenus nouæ coniurationis princeps	620	Græcorum simplicitas in scribendo antea facta ut cum nec interfuerint, credant tamen cuius referenti, omniaq; tradant tanquam verissima quæ sibi velut per somnium accepta ex quouis sciscitantes persuaserunt	696	Heliam corui pauperunt	202
Gerisus quid sit	4	Græcorum scriptorum catalogus	70	Helias Iussu cuncti pseudopropheta perimuntur	204
Geth ciuitas	144	Grypus (quo nomine Antonius quoque aliquando appellatus est, insidiis atq; proditione Herodiani pro-		Helia, deum omnipotentem orante, imber (quem ipse Achab prædixerat) vberrime decidit	ibidem
Gatham vnus ex quinque Eliphaz filius	27			Helias propheta deus apparuit	211
Getho vrbs	120			Helias flammam ardentem de celo suis precibus impetrauit, ut illos viuos exureret qui se vi apprehensum ad regē ducere volebāt	ibid.
Getholiz reginæ dignissimus interitus	220			Helias iterum milites impuros id se	
Getulii populi, alio nomine dicti Eui lei	11				
Gigantum soboles qui subuerterint	14				
Gigantum proles ubi fuerit	171				
Gyon paradisi fluius	4				
Gimon propheta mittitur ad Baalam	201				
Gison Hebraice, latine maceries dicitur	185				
Giscala à Tito capitur ubi admirabilis emulatus mulierū, vagitus infancium, senū querelæ, plebis strepitus					

INDEX

missos ut eum de monte (in quo erant deciderent ad regem; vel nolentem adducerent simili priori flamma de coelo veniente exurit	ibidem.	Pontificis filia	ibidem	Herodis & filiorum suorum reconciliatio	379
Helias de suis inimicis vlciscitur	211	Herodis pompa funebris	334	Herodes Agonotheta dictus est.	381.
Heliam tertio rex Achab ad se venire iussit missusq; (ut eum vel nolentem adduceret) tribunum pleb. cum suo satellitio, qui cum ad Heliam venisset non vi, sed precibus id facile impetrauit sicq; cum Helia ad regem incolumis rediit	212	Herodis dissimulatio	354	erat autem Agonotheta qualis τὸ ἀγωνοθέτης ἑστίν. certaminis dispositio, seu praefectus: & qui praemium in quolibet ludo certantibus proponebat sic quoq; dicebatur	
Helias regi Achab mortem mox adiuturam ob singularem eius nequitiam praedicat	ibidem	Herodes tam vehementi amore prosequabatur uxorem, ut penes ab omnibus infans existimaretur	354	Herodes fratri suo succenset	382
Heliae finem ac eius vitae a corpore separationem nemo potuit comprehendere, fuit enim inuisibiliter ad coelum delatus	212	Herodis summa virtus	355	Herodi sui filii venena parabant	337
Helisai propheta	212	Herodes Cleopatram interficere diu multumq; cogitavit, amicorumq; precibus restitit	356	Herodis & Pherorae filii reconciliatio	385
Helisaeus hostes ad regem Ioram deducit	214	Herodes Cleopatram in Aegyptum duxit	ibidem	Herodis amici se ipsi inuicem accusabant salutis suae iam prope disidentes	384
Helisai sepulchrum tam diuinam habuit virtutem, ut mortuos superimpositos, viuos redderet	223	Herodes theatra & quinquennialia Hierosolymis instituit	305	Herodis obsoles Antrigonus et Hierosolyma	345
Helum urbs ab Roboam aedificata	197	Herodes Catalogum .i. militum delictum facit contra Arabas	357	Herodis sepultura	407
Helmoad	11	Herodis eiusque filiorum dissidium	384-376	Herodi Caesar diadema in signum magni honoris imposuit. scilicet erat autem diadema regium quoddam ornamentum quo caput obuinciri solebat παραδιδέσθαι .i. ab eo quod est ligare & obuincire dictum, fuit quoq; reginarum ut Plutarchus testatur, sed de hoc vide Baysum i libello de re vestiaria	fo. 7
Hemisanza apud Babylonios quid sit	61	Herodes impius in duos legitimos filios	376	Herodes non modo in Tyrone omnesq; militum Principes, sed in suos quoq; filios fuit crudelis	525
Hercules a lybia auxiliatus venit filiis Abrahae, quo facto filiam Iaphran, Hecaram nomine duxit uxorem	19	Herodis summa prudentia	31	Herodis splendidissima munera quibus donat Archelaum discedentem	522
Heremus Capito	432	Herodem in bello Machera iuuat	335	Herodes indigentibus frumenta erogauit	515
Herennius Agrippae creditor	431	Herodis vxor Doris	501	Herodis filii vincti	524
Hereses tres in populo Iudaico	306	Herodes ad Antonium properat	335	Herodes filios suos suffocari iussit	525
Herodes reconciliatur	390	Herodes tam graue & tam immaturum telum effugit, ut pro miraculo habitum sit, & sic existimatus fuerit Theophilus. .i. dei amator	336	Herodis bene ac pie facta partium in nostro hoc indice secundum ordinem Alp. recensimus, partim reliquias videnda	fo. 514
Herodes iterum accusat filios & simul eos condemnat	390-391	Herodes tandem laeditur	336	Herodes tropaeum instituit. 365. est autem tropaeum quod ex inimicorum potestate in nostra bellico iure reddit ab eo quod graece est trepho dictum.	
Herodes Tyronem atq; alios primates in custodiam dari iubet	391	Herodes cum fratre suo a M. Antonio Iudaeae Tetrarcha constituitur	336	Herodes in regem eligitur	344-331
Herodes Aristobuli & Alexandri filios in laqueo vita finire voluit	392	id est tenens quartam principatus partem	340	Herodes accepto regno omnes occidit in concilio tunc inuentos cum Hyrcano, praeter Samaeum quem (ob nimiam eius iniustitiam) vinctum dilegebat	332
Herodes apud amicos accusat Pleroram & eius uxorem	396	Herodes tota Galilaea potitus est	346	Herodotus Hist.	198. 703.
Herodis morbi immedicabiles	405	Herodis industria contra latrones ibi.	ibidem.	Herodion arx munitissima de nomine Herodis victoria, sic dicta	503.
Herodis testamentum	407	Herodis nuptiae	ibidem.	Herodium	515
Herodis mors quando, & quandiu idem regnauit	407	Herodes templum defendit a militibus	350	Hermippus	705.
Herodes Tyberiadem condidit	423	Herodis magnificentia erga Aristobulum	352	Hesdras sacerdos tempore Xerxis apud Babylonios in magna fuit exultatione quod vnus totam Moysi legem tenere crederetur quo nomine gratiam regis Xerxi promeritus in eam se ipse insinuat	252.
Herodis vniuersum genus	429	Herodes Hyrcanum Dosithaei perfidia falsum atq; sua ipsius spe frustratum interimit	360		
Herodi pontificem creandi potestas data fuit	470	Herodes Caesaris gratia atq; fauore promeritus ab eo honoratur	361		
Herodes Syriae praeficitur	500	Herodes etiam in amicos sauit	364		
Herodes Romam nauigat	504	Herodes persecutionem a decem ciuibus qui contra se conspirauerat passus est	366		
Herodes cum Romanis Hierosolymam vadit	506	Herodes populi gratiam. (ut qui popularis esset) meretur	367		
Herodis victoria	509. 506	Herodes sacerdotis cuiusdam filiam duxit uxorem	368		
Herodis bona fortuna	509	Herodis concio	511		
Herodis uxores, liberi, & concubinae	526	Herodes filios suos Romam mittit	368		
Herodes Herodis filius ex Marianne		Herodes hoc iuris omnibus in fures esse voluit ut tanquam serui, deprehensi venderentur	373		
		Herodes iterum occurrit Agrippae venientem Asian	374		
		Herodes redit Hierosolymam	376		

INDEX

- Hester plenam egit poenitentia 264
Hester ad regem supplicatura ingre-
ditur 264
Hester accusat Aman 265
Hidus 240
Hieus occidit sacerdotes 219
Hieus in regem inunctus 217
Hircus pro deo colitur 708
Hieremias ex extremo periculo re-
demptus spernitur 236
Hieremias quod magis in Iudaea pro-
phetabat eo minus audiebatur
quemadmodum & Ezechiel in Chal-
dea 237
Hieremias victus semel atq; iterum
depræhensus adducitur 238
Hieremias 678. i. Carmen me-
stum ac flebile 253
Hieremias propheta 238
Hiericho urbis oblidio 97
Hiericuntis situs 618
Hiericuntini fontis immutatio ibid.
Hieroboam quomodo peccauit cum
recessit à deo sacrificans vitulas
aureas 195
Hieroboam abducentis populum in
Idolatriam, verba 195
Hieronymus Aegyptius Hist. phoeni-
ciam totam disposuit 8
Hierosolyma 712
Hierosolyma prius dicta 1880. v. a. fu-
it, quid autem id sit vide in liter. l. ibi.
Hierosolymis tanta fuit quondam Ar-
geni. opia quanta & lapidum 192
Hierosolyma à Babylonis Rege, de-
cem & octo menses magni ho-
stium studio & virtute obsessa fuit
238
Hierosolymitanos summa indigentia
& victus poenuria, necnon & pe-
stis contagio miseranda oppressit
238
Hierosolymorum reges quot & quæ-
dam singuli regnarint 240
Hierosolymam repetentium Iudæo-
rum numerus 254
Hierosolymam duæ tantum tribus
redeunt 258
Hierosolymorum excidium & templi
duratio 285
Hierosolymorum pugna 502
Hierosolymi iterum oppugnatur 555
Hierosolymorum templum à seditro-
phis occupatur ibid.
Hierosolymorum ciuitatis plenissima
descriptio 634
Hierosolyma sita erat super duos col-
les sibi inuicem oppositos, quorum
naturam, nomina, descriptionemq;
perfectam vide fo. cod.
Hierosolymitanos iterum tam gra-
uis oppressit calamitas, ac fames
excratida vt primo frumenti sin-
guli modii vix no talento empti
haberetur, post, magis ac magis in-
ualecente fame herbas ac radices
corrodere coacti sint, quinimo
(quod absurdum est) stercoreum re-
ceptacula & cloacas tanquam au-
ri fodinas perscrutantes exhausce-
runt 654
Hierosolyma floruit à rege Dauide
qui primus Iudæus in ea regnavit
vsq; ad extremum excidium, annos
mille centum septuaginta nouem 694
Hierosolyma urbs à Babylonis po-
stremo diruitur 674
Hierosolyma quadiu floruit à primo
conditore vsq; ad extremum exci-
dium 674
Hierosolyma semel capta die sabbat-
i cum Iudæi nec alios propellere
nec se defendere ob religionis
sanctimoniam audebant 271
Hierosolyma sacra & inuiolabilis ci-
uitas 299
Hierusalem quam prouinciales Hie-
rosolymam vocare solent omnium
ciuitatum munitissima 706
Hierosolymis omnium principum &
Leuitarum sit congregatio 176
Hierosolymis quandiu regnarit Da-
uid post dominum quod habuit in
Hebron tribus Iudæ 178
Hieroboam filium habuit nomine
Nadab 201
Hierosolymorum rex Iosaphat 207
Hierusalem destruitur à Chaldeis
238
Hierusalem iterum atque iterum ex-
pugnatur 153
Hippia urbs à Roboam ædificata
197
Hippeni eiusdem ciues atq; incolæ
564
Hispani ab antiquissimis viris nō mo-
do Hebræis, sed cæteris etiam qui
Hebræis confines erant, Iobeli di-
cti sunt quoniam ab Iobelo origi-
nem duxisse creduntur 10 post au-
tem pro nationum varietate, varia
sortiti sunt appellationem, ab aliis
enim Ibures, ab aliis Iberi, ab aliis
Hesperii, & eorum patria hesperia
ab Hespero stella occidentali, sic
dicta: à cæteris omnibus Hispani
dicuntur
Hispani & Galli Græcis & Hebræis
antiquissimis. vt optimi quique hi-
storioographi Hispania urbem tan-
tum vnā esse existimarent, qui tan-
tam partē orientalis terræ noscun-
tur inhabitare, de moribus autē eius
(quantumcūq; fingeret) Hispaniæ
nil plane consequi aut comminisci
potuerunt 698
Hispani & Romani iudē populi quon-
dam fuerunt qui nunc Hispani dis-
cuntur Romani tunc temporis dis-
cebantur 714
Historiarū quæ in Bibliis continetur
finis 310
Historiographi quid capient 1
Hyrcanus pontifex declaratur 495
Hyrcanus à Iosepho genitus 282
Hyrcani adolescentis summa pruden-
tia & astutia 282
Hyrcanus ducenta humana corpora,
quorum centum virginum erant, cen-
tum aut puerorum dans pro singulis
talentum vnum, coemit 283
Hyrcanus centum peuros (quos coeme-
rat regi dedit & totidem puellas re-
gine 283
Hyrcano deus locutus est 313
Hyrcano contumelia irrogata ibid.
Hyrcani mors & laus 314
Hyrcanus obsidet Samariam 312
Hyrcanus pauper & tenax 324
Hyrcanus Herodem ad concilium vo-
cat 332
Hyrcano à Parthis detecto aures sunt
precisæ 343
Hyrcani triumphus & sordus quod cum
Romanis iniuit 311
Hycsos gentis cuiusdam nomen est,
Arabes quidam esse putant, alii as-
sios: sed qui sint ignotum est te-
nerunt tamen (quicumque hi fue-
runt Aegyptium annos. 511. dictis
que sic sunt, vel à voce Hebræica
Hyc. rex & Sos. i. pastor, aut pas-
tores, vel (quod magis puto) à vo-
ce Aegyptiaca Hyc quæ captiuū aut
captiuos significat quemadmodum
& Hac dum sono densio profertur
699
Historia vera est illa qua omnes scri-
ptores eadem prorsus referunt, qua
re nulla est vera Historia apud Græ-
cos quandoquidem mendaces & le-
ues & nullius fidei, & neoterici cum
sint vetera tamen etiam non facta
tanquam facta referunt, alii autem
meliori (si diis placet) natura præ-
diti, illa secus dicunt. & sic fit vt nun-
quam veram conscripserint Histos-
riam 695
Homicidium & eius supplicium
88
Homeri poemate in Græcia nulla in-
uenitur conscriptio, vetustior
694
Homerus post bella Troiana fuit, vnde
patet Græcos non satis maturē
litteras cognouisse, falsamq; esse illa-
m qua se extollunt, à Cadmo
& phœnicibus litterarum traditio-
nem 694

I N D E X

Homerus (vt fertur) nō conscripsit or- dine quo nunc habentur sua opera sed dissoluta tanquam Sybillina re- sponsa foliis oliuæ ascripta, reliquit, postea verò fuerunt qui ea diligen- ter cōcinarēt & hæc est causa quæ re in pluribus locis mira inueniatur disonantia 695	Jacob cum Lia concubuit vnde pluri- mi liberi nati sunt, quos videbis fo- lio. 23	idem quod dominus saluator Iesus quidā Anani filius plebeius ho- mo ac rusticus diuino tamē veluti numine imbutus per annos septem & quinq; menses VEH HIERO SOLEMIS clamabat, necvquam vel sexcētis verberibus affectus vo- cē vultū ne simulauit cætera, mors temq; eius prodigiosam vide 668
Homo vnde primo fuerat formatus i- de qua re vide Bibl. c. 2. Geneseos	Jachimus filium habuit nomine Phi- lippum 561	Iesus Thebuti filius 672
Homicidium & eius supplicium 88	Jadon propheta increpat Hieroboam 195	Iesus 663
Huz Nachor & Malacha filius 12	Jairus 661	Iezara fons Samariæ 209
I	Jamblicus 497	Iezabel de turri præcipitata à cani- bus deuorata est 218
I Abel s. interpretatur autem He- braice label, desinens	Jamnia vrbs 496	Ioab 168
Jacob 21. 738. significat autē Jacob supplantatorem	Jamnia à Romanis occupatur 618	Ioab & Abner bellum 149
Jacob sub dio in Mesopotamiam ad Laban missus iacebat 21 quam rem in Bibl. Geneseos. c. 28. latius (si cupis) videbis	Jardes saltus cuiusdā nomen est 683	Ioab occiditur in templo 179
Jacob visus est videre scalas à terra ad cælum vsq; porrectas ibidem. & Geneseos loco supradicto	Jerusalem ciuitas 227	Ioab summa industria contra hostes 158
Jacob verba dei audiuit per angelorū visionem sibi facta 21 quam rem (si alibi videre cupis) lege Bibl. Ge- neseos cap. 32	Jenathas vlciscitur fratrem in nuptiis 296	Ioab vbi moratus sit 149
Jacob benedictionem præcipit fratri suo Esau 20	hierosyla quondā dicta fuit Hieroso- lyma quasi sacrilega & profana 161. οὐδ' α. n. nihil aliud ē quā sa- crilegiū & ἱεροσυλία sacrilegus sed postea ad euitandam nominis tur- pitudinem per mutationē & addi- tionem litterarū dicta est Hieroso- lyma & ciues ipsi Hierosolymi vo- cati sunt 712	Ioachas & Ioas 222
Jacob oratio ad Rachel 22	Iephthæ filia vnigenita & virgo 113	Ioachazam 221
Jacob nuptias Rachelis pro mercede laboris postulat 23	Iephthæ votum temerarium ibidem	Ioatham rex Ozia patri suo in regni possessione successit 226 de quo si plura scire cupis recurre ad Bibli- z. Paralip. ca. 27.
Jacob pervinū & noctem falsus Liam deformem & scædam mulierem pro formosa domum duxit ibidem	Iesæ filius maior ob ægregias corpo- ris dotes ac singularem pulchritudinē existimatus est ab omnibus futurus rex quod imperio dignam esse tam singularem pulchritudinem iudicaret 131 quam opinionē antiquis omni- bus fuisse vel ex illo porphirii colli- gi potest. prima quidem species dis- gnior imperio est	Ioachas filius Hieu 222
IACOBVS frater IESV CHRIS- TI dilapidatus 480	Iesus & Galeph 71	Ioachim rex prophetā consulit 239
Jacob genealogia ibidem	IESVS CHRISTVS & eius sanctissima studia erga omnes, tā ante resurrectionē quā post eā, & de eius sectatoribus Apostoli, Martyribus & cæteris fidei coad- iutoribus 425	Ioas primus reparauit templum 221
Jacob offugit cū vxoribus & filiis 24	Iesus Naux filius de tribu Ephraim in uenis robustissimus & callidus, iōq; ad bellum aptissimus 54	Ioas rex 221 de quo si plura visvide- re lege Bibl. z. Paralip. c. 23
Jacob exultatio ibidem	Iesus Moise mortuo ducēs exercitum duxit Hierico. 96 Erat autē Hie- rico seu (vt alii scribunt,) Hiericho vrbs quam Iordane transgressio sub- uertit Iesus rege illius interfecto: pro qua aliam ædificauit nomine Ozam de Bethel ex tribu Ephraim quam dominus deus noster admira- bili misericordia vsus saluam fecit, sed & hæc quoq; ciuiū perfidia des- tructa est, factaq; adhuc tertia alia quæ in hunc vsq; diem dicitur per- manere	Ioas occiditur, eique succedit filius As- masia 222
Jacob reuertenti in Chananæam phā- ntasmata ac miræ visiones apparue- runt 25	Iesus cum sociis in agros aufugit 596	Ioas infantulus in regē vngitur 220
Jacobus Sosa filius dux præstantissi- mus occiditur 671	Iesus prophetat 94	IOANNES BAPTISTA eius demq; vita, ac mors 429
Jacob cum illis phantasmatis & visio- nibus luctabatur 25	Iesus foedus amicitia inuit cū Gabao- nitis 99	Ioannes Esæus 683
Jacob filii Isaac natale 19	Iesus Moisi succedit 84 est autē Iesus	Ioannes sagitta ictu interimitur 641
Jacob foelicissimus 27		Ioannes templi donaria surripit 654
Jacob filium suū Ioseph tanquā mor- tuum plangit 29		Ioannes capitur 674
Jacob filii & corū genealogia 38 de quibus (si plura cupis) vide Bib. ca. 1. Exodi		Ioannes Giscalenus infidiator Iosephi 685
Jacob languit septem & decem an- nos in Aegypto 39		Ioannes moritur 297
Jacobus & Simon Iudæ Galilæi filii 474		Ioannes cum Simone & cæteris fidei coadiutoribus in cloacas cōiectus à Romanis dexteram sibi porrigi, ac dari estlagitabat 674
Jacob quādo & quomodo obierit ibi- dem, & iridem in Bibl. Genes. c. 49		Ioannis odium in Iosephum 573
Jacob filios suos Simonē & Leuigræ- uiter increpauit 732		Ioannes Læuiz filius 602
		Ioannes Giscalenus consiliorū Ana- ni proditor 607
		Ioānis vita, mors, ac progenies 489
		Iobel Hispanorū cōditor fuit vnde Io- belos Hebræi & omnium antiquissi- mi, Hisp. vocabere, 10 de quare plu- ra diximus superius in litera H.
		Ionas Annæ pontifex 465
		Ionæ propheta historia 224
		Ionathas à Bachide obsidetur 297
		Ionathas induitur purpura 301
		Ionathas capit Ioppen ibidē
		Ionathas Saul filius 136

I N D E X

Ionathas Nabatheos expugnat 306
 Jonathan perimitur 308
 Ionathas victoria 307
 Ionathas epistola ad Spartiatas 206
 Ionathas oratio ad patrem suum Saul pro David 135
 Ionathas iusiurandum 135
 Ionathas sapius, verberatus tandem exurit iussu Vespasiani imperatoris 693
 Ionathas Pontifex primus Massadum castellum edificauit 686
 Ionathas victus ducitur 693
 Ionathas obitus cui frater Simon succedit 307
 Ioni, populi sic à græcis dicti quia & illi & omnes Helladici à Iano principium habuerunt unde & mare quoq; Ionicum dictum est 10
 Ioppe vrbs capitur. 566. Est autem Ioppe vrbs maritima Palæstinæ & vetustissima, vt pote quæ ante diluuiū condita fuerit: in qua saxū monstratur ad quod Andromadæ filia Cepæi cum exponeretur cæro, dicitur alligata
 Ioppenfes 301
 Ioram obiit sagitta laesus ab Hecio 217
 Ioram bellum acerrimum gessit contra Moabitas 212
 Ioram succedit Iosaphat 213
 Iordanis fons. 617. 618. est autem Iordanis amœnus ludæ flumens oritur autem teste Plinio è fonte Panea de abluensq; bonam partem Galilææ in mare mortuū descendit.
 Iosander iurisperiti cuiusdā filius 573
 Iosaphat 208
 Iosaphat post annos suæ vitæ sexaginta, imperii autē quinque: vita detungitur ei; succedit Ioram 313
 Iosippus in ludæa perit 236
 Iosæ regis laus 234
 Iosæ mors 235
 Iosue mittit exploratores 95
 Ioseph somnia & eorundem expositio 27
 Ioseph carceri mæcipatur atq; i cisternam mittitur. 30. De qua re vide Biblio. Genesios. capi. 37.
 Ioseph à præfecto carceris humanissime tractatur 30
 Ioseph A Egypto præficitur 32
 Ioseph vxor & filii ibidē.
 Iosephus confirmat se vidisse statuā salis in quam cōuersa est vxor Lot cum deo displiceret habendo curā vrbs quā ipse deus odisset ideoq; eam inflammasset 19
 Ioseph venditur 29
 Ioseph fame inualecente frumenta

indigentibus quandoq; vendebat, quandoq; etiam gratis erogabat 39
 Ioseph quādo, & quō obieret ibidē.
 Ioseph ossa 40
 Iosephi pater 552
 Iosephi mater ibidē.
 Iosephus lapide vulneratur 653
 Iosephus Historiam (vel potius *ἱστορίαν*) qua fide ac diligentia, & apud quos, & quibus testibus vsus, (vt manifeste fidē faceret) cōscripserit 697
 Iosephus eorum quæ scripsit, partim fuit operator, partim (vt eius verbo vtar) inspector existens & omnino eorū quæ dicta vel gesta sunt nihil ignorans ibidē.
 Iosephi lepide dicta in Appionē 719
 Iosephus Simonis filius 569
 Iosephus matthiæ filius quis ibidē.
 Iosephus quot annis natus Historiam Iudaicam conscripserit 483
 Iosephus de Hebræis verba incipit facere 11. 12.
 Iosephus Salomes vir 517
 Ioseph à Chalcidis Herode rege pontificatu priuatur Ananōq; Ananifilio pōtificatus possessio datur 474. 479.
 Iosephi eruditio summa nec non et incredibilis diligentia in conscribenda hac Historia 483
 Iosephus magnam est passus persecutionem à ludæis 572
 Iosephus huius Historiæ scriptor 569
 Iosephus alio atq; alio impetu opprimitur 572
 Iosephus Tyberiadem & Sepphorim sibi recuperat, pacato omni impetu populari & insidiarum malevolentia 573
 Iosephi Callidū & astutissimū consilium 586
 Iosephus in hostium potestatem se tradit 590
 Iosephi præsagium vnum atq; alterum 592
 Iosephus Hist. ex genere Machabæorum fuit 382
 Iosephi scripta quot annorum Historiam contineant 2. 483
 Iosephus iuuenis quidā sic dictus 280
 Iosephi legatio ad Ptolemæum 281
 Iosephus Hyrcanum genuit 282
 Iozarus pōtificatu depositus fuit 422
 Iubal primus Musicen coluit 5.
 Iubilæi lex 69
 Iudas Hierosolymam occupat 289
 Iudas Effazus propheta nunquam in eis quæ prædicebat inmendatio dephænius 143

Iudas Sepphoræ filius & alter Mariæ fili Mattheus Sophistæ qui quod perfectæ leges patrias scire, ac intelligere crederentur, magni nominis ac multæ existimationis apud omnes sui temporis fuerunt 532
 Iudas auxilia Romanorum implorat 295. de quo vide etiam fol. 420
 Iudas occubuit in pugna quam gerebat contra Bacchidem 295
 Iudas cum vellet hostes acrius quā vnquā prius debellare, κατὰ λόγον i. delectum militum perditissimorum fecit. 413. hi enim cum nullas habeant fortunas quarum dulcore & suauitate detenti, vitam cupiant prorogare & tutari, spe earum parandarum facilius sese vel periculis sexcentis exponunt, quā hominum sentina (vsus eodem Iudæ cōfilio) Catilina comitatus: à Cicero ne & ab aliis omnibus male audiebatur de qua re extat Ciceronis orationes in eundem
 Iudas forte primus edificauit vrbes, re vera autem Roboam Salomonis filius 197
 Iudas Militiæ princeps. 227. de quo (si plura scire cupis) vide Biblia in lib. iudicum. c. 1.
 Iudæi belli exordium 552
 Iudæorum principalia festa, ac sacrificiorum genera. 7. de quibus vide etiam Bibliorū Deuteron. c. 16.
 Iudæorum tres hereses 304
 Iudæorū reliquæ ex captiuitate Nabuzardan 241
 Iudæi suum templum atque adeo totam religionem pollutam eximolatione ab alienigenis præter consuetudinem facta existimantes; bellum graue ineunt 552
 Iudæorum dolus in milites Romanos 632
 Iudæi Alexandriam liberare 715
 Iudæi apud Cyrenem tanquam pecudes iugulantur 693
 Iudæos quā magna & quā incredibilis fames oppresserit 663
 Iudæorum laudes amplissimæ 715
 Iudæorum tria millia perierunt 693
 Iudæorum fuga. 632
 Iudæorum excursus in Romam. 640
 Iudæi ignem amplissimum iniiciunt in machinas & tentoria Romanorum 641
 Iudæi victoriam de Arabibus reportarunt 356
 Iudæi vsque adeo fuerunt religiosi & suæ fidei amatores vt supersticiosos statuarum honores procul ablegarent. 717. quod solummodo apud

INDEX

Romanos honoris & gloriæ popularis cupido viguit & inter pri- mos honores locum habuit nuls lus enim inter Romanos statum promeruit qui sibi quamprimum erigi non iuberet, præter Cicero- nem qui cum & humanarum & di- uinarum rerum esset conscius tam fuit honores posthabitos esse voluit cum vel invito obtruderetur, de quo vide orationes in Cas- tiliam	Iudeorum comitia in Titum & eius milites 649	Iudeorum per multi transfuge à suis ad Romanos deficiunt 659	Iudei tam bona fide erant prædixi, & tanta mæstitudine ut ob id nul- quam non bene audirent nulquã que nõ bene acciperetur quãpluri- mæ enim eorũ civitates ob id ex tributariis liberæ factæ sunt ut res- fert Hecateus Hist. 715	Iudeorum hereses quatuor 421	Iudeorum circumcisio quo tempo- re, nec non & Arabum 17	Iudeorum studia & eorundem vine- di modus 697	Iudeorum invidia contra Hyrcanũ 313	Iudei iterum, primo eminus & lon- ga protectione, post cominus Ara- bas vicerunt. 358	Iudeorum tãta fuit religio cultus di- mini ut vere impossibile crederetur diem vnum sine solito cultu præ- terire, idcircoque mori potius parati erant quàm solitum religionis sa- crificium non implere 364	Iudeorum ad Agrippam oratio pro sua ipsorum libertate tetanda. 374	Iudeis libertas a Romanis concessa 375	Iudei a Pylato ob perpetuam & pu- ram religionis culturam, cedentes 424	Iudeorum libertatem perturbantiũ accusatio ibidem	Iudei præ nimia victoria insolentes atque ideo remissiores facti in- cauti ab Artemone, cum magnis & defecatis copis invadente oppri- muntur 357	Iudeorum bellum contra Timotheũ & omnes Tyrios 290	Iudeorũ bona pars ab Antonio pro- sternitur 502	Iudeorum mors 393	Iudei è carcere solvuntur 407	Iudei viui comburuntur 405	Iudeorum seditio propter oblatam sibi auream aquilam 408	Iudeorum circiter tria milia in tem- plo caduntur 409	Iudeorum alia atque alia strages 413	Iudei adversus Archelaum Romanum veniunt 416	Iudeorum bona pars ab Antonio prosternitur 502	Iucundus & tyrannus accusati 523	Iudei totam Syriam devastarunt 563	Iudeorum miseranda strages 563	Iudeorum tredecim milia prosternuntur 564	Iudeorum cades iterum atque iterum restauratur ac reintegratur 564	Iudeorum alia perniciës in regno Agrippæ ibidem	Iudeorum quinquagies mille in Ale- xandria occubuerunt 565	Iudeorum constantia 439	Iudeorum innumerabilis turba occur- ruit 447	Iudeorum viginti milia perierunt sub seditione, tempore Azymorum a militibus constata 474	Iudeorum Pontificum catalogus ac plena nomenclatura 481	Iudeorum & Samaritarum discepta- tio 300	Iudei illos non admittebant in nu- merum suorum qui aliud idioma a suo addicerent. 483. fuerunt nihi- lominus per multi Hebræi (qui bus noster Iosephus est vnus) mul- tarũ linguarũ peritissimi sed illas, nulla opera adhibita vel studio quin potius longa cõsuetudine quæ illis eum alienigenis sapientibus ro intercedebat cõsecuti sunt	Iudei irruunt in Romanos 631	Iudeorum ἱδὺμωπατία, atque adeo totius rei moderamen quale ante captivitatem & post fuerit 256	Iudei multos inimicorum trucidant 267	Iudeorum duces eliguntur 569	Iudeæ descriptio 577	Iudeæ vndecim sortes ibidem	Iudeorum & Arabum anceps certa- men 356	Iudeæ oratio ad socios 288	Iudeæ victoria 289	Iudeæ alia victoria ibidem	Iudeæ victoria de Thimotheo 290	Iudeæ alia, atque alia victoria 291	Iudeæ audax facinus 296	Iudeæ mors 296	Iudea tota Historia & quoties trium- phavit, & quoties de eo triumphas- tum sit 290	Iulia Caesaris vxor. 521 422	Iulii Caesaris mors in medio Sena- tu illata à Cassio & Bruto cum ta- tum tenuisset tres annos & men- ses sex principatum 33	Iudei cum Philadelphinis magnam habebat dicertationem de finibus vnius vici cui nomen erat Meas 469. Vocat autem hic Iosephus vi- cum quem nos pagũ seu villam di- cimus in qua significatione frequen- ter usurpatum apud cultissimum la- tini sermonis authorem Iulium Caesarem inuenies. nos autem vici nomine utimur cum id dicere vo- luimus quod doctrissimi quique res- gionem vocant	Iulianus agnomine & nomine Mars- cus Antonius Iudeæ procurator Chiliarchas congregat. 665. Vos- cat autẽ Iosephus chiliarchas quos latine Tribunos plebis appellas- mus χιλιαρχοι. idem est quod Tribunatu ducor: & inde χιλιαρχ- ος: omnia tamen hæc desumpta sunt à nomine χιλιας quod est numerus mille cõtinens, quem multum numerũ frequentius chi- liarchæ ducere consueverunt	Iuliani incredibilis fortitudo 658	Iuliani casus ibidem	Iuppiter olympius quem phidias Athe- niensis fecerat 448	Iuppiter templum habuit quod Capi- tolium à Romanis dicebatur 448	Iuppiter & Iuno eius coniux 515	Iuvenũ quadraginta admirabilis con- stantia, miseris Iuvenibus. 404	Ibidum natura 43	Idumæa à Ioram deficit. 217. est au- tem idumæa regio Syriæ inter Ara- biam & Phœniciam.	Idumæorum plena Historia 608	Idumææ civitates capiuntur 488	Idumæorum atque Amonitarum con- tra Iudam & Iudeæ (qui primus au- thor erat cõtentionis) contra eos- dem bellum 290	Idumæi. 685. sunt autem dicti idus mei ab idumæa regione Elau quæ ex eo quod ille Edom vocabas- tur nomen accepit, est autem circa urbem Petram quæ nũc à quibus- dam ecclesiasticis Gabalene dici- tur.	In sensatos non verbis sed verberibus puniendos esse censuit antiqui- tas. 718. Vocat autem hic in sensa- tos illos penè qui cũ brutis potius
---	---	---	--	------------------------------	--	--	--	---	---	---	---	---	--	--	---	--	-------------------	-------------------------------	----------------------------	---	--	---	---	---	----------------------------------	---------------------------------------	--------------------------------	--	---	--	---	-------------------------	---	---	--	---	--	------------------------------	--	--	------------------------------	----------------------	-----------------------------	--	----------------------------	--------------------	----------------------------	------------------------------------	--	----------------------------	----------------	---	------------------------------	---	---	---	------------------------------------	----------------------	---	--	---------------------------------	--	------------------	--	------------------------------	--------------------------------	--	--	--

La

Kisseus, mensis nomen est quem
Macedones Apollaxon vo-
care consueverunt 289

L.

L Aban 21.22
Laban in Iacob defraudatio 24
Laban in eundem persecutio ibidē
Lachis vrbs quam Roboam Salomo
nis filius ædificauit 197
Laminæ auræ 58
Lapides duodecim 62
Lasthenes cognatus Alexandri
303
Latrocinia crebra in templo facta as
liæque multo indigniora perpetræ
ta. 478
Laodicia 501
Laodicensibus aqueductum Hero
des tanquā rem maximè dignā
concessit 515
Leges bellorum 92
Letro aliàs Rahuel verba fecit ad
Mosem 55
Lex mulierum parientium 69
Lex septimi anni ibidē
Lex Iubilai ibidem
Lex percussorum 91
Lex de spoliis & præda diuidenda
147
Lex noua Herodis in fures 373
Lex qua prohibentur liberi seruis in
gali matrimonio cōiungi 89
Libanus mons 463
Liberius Maximus, procurator fuit
cui Cæsar demādarat prouinciam
diuidendi ac distrahendi totā tē
ram Iudæorum 683
Lidæ populi quomodo ab antiquis
fuerint appellati 11
Lyddas à Romanis occupatur 618
Linguarum atque gentium varietas
& confusio vnde. 9. de qua re vi
de Biblia Genesios.c.II.,
Lysanias rex atque Malichus Arabs
Cleopatrz nimia sciuitia fuerunt
perempti 517
Lysias dux 293
Lysimachus enormia mendacia & vt
vno verbo dicam hominum fidem
excedentia. supra oēs. n. alios scri
ptores studio contra dicendi detē
tus fingeat ac pro veris passim vē
ditabat 711
Locustarum cæterarumque bestiarū
nec non & germinum ac frugum
deuastatio 47
λογικὴ græce, Hebraice Hefsin, la
tine rationale 62
Longinus imperator cū maximo ex
ercitu venit in Hierosolymam
469
Lorica in templo Hierosolymorum
sacerdotes à populo dirimebat
618
Lot angelos domini dei nostri domi
sue suscepit. 15. quam rem lector

M Achabæus	737
Machabæi oratio	ibidè
Macedones quid vocent Distros	
267	
Macedones populi	10
Macheræ insolètia	507
Macherus à seditionis captus	565
Macherus	681
Machir	738
Magi	478
Magog Magogas populos iſtituit	9
Malogranata & tintinabula	61
Malichus princeps belli ab Antipas	
tro conſtitutus	495
Malichus interficitur	501
Magus quidam	479
Mauna quid	53
Manachemus Eſſenus	370
Manaffeus Damascenus	7
Manaffes	32
Manaffes conſtituitur ſacerdos	269
Manaffes prohibetur à fratre accē	
dere ad altare. 268. in quo ſo. (ne	
fallaria) ſcias falſum eſſe numerum	
Manaffes aut ab vxore ſeparari aut	
ſacrarium nunquam ingredi cogit	
tur	ibidem
Menethon totam Aegyptum deſcri	
piſit	8.678
Manus in pariete, diuina permiſſione	
appatuſit ducens quedam ſyllabas	
rum lineamenta	245
Marzon vrbs à Græcis Samaria diſ	
ta	202
Mare Aeneum	184
Maria repudiâs Archelaum coniug	
ta eſt ac collocata Demetrio Ale	
xândrino genere Indæo fortunæ ac	
naturæ omni penè dotē prædita,	
ex quo filium ſuſtulit nomine A	
grippam	476
Maris rubri diuiſio	49
Maria Moſeos ſoror	58

INDEX

Maria nupsit Archelao Chelciae filio, conubii auctore atq; duce suo patre Agrippa, ex quo Maria filia suscepit nomine Beronicem	476	Maria nupsit Archelao Chelciae filio, conubii auctore atq; duce suo patre Agrippa, ex quo Maria filia suscepit nomine Beronicem	476
Marianus turre sic dicta de nomine mariammes reginae	635	Marianus turre sic dicta de nomine mariammes reginae	635
Mariamme veneficiorum conscia	528	Mariamme veneficiorum conscia	528
Mariamme venefici fuit accusata	393	Mariamme venefici fuit accusata	393
Mariamme moritur	ibidem.	Mariamme moritur	ibidem.
Mariamme ubi de suo interitu Herodis edictum audiuit Soemo regis secreta mulieribus aperiente per turbata decedit	362	Mariamme ubi de suo interitu Herodis edictum audiuit Soemo regis secreta mulieribus aperiente per turbata decedit	362
Marissa ciuitas potentissima	343	Marissa ciuitas potentissima	343
Mardochaeus & eius luctus. 263. de quo si plura cupis cognoscere recurre ad Bibliorum librum qui inscribitur Hester à secundo capite ad finem vsq; epistola quam Artaxerxes misit ad Iudaeos		Mardochaeus & eius luctus. 263. de quo si plura cupis cognoscere recurre ad Bibliorum librum qui inscribitur Hester à secundo capite ad finem vsq; epistola quam Artaxerxes misit ad Iudaeos	
Mardochaei oratio ad deum. 264. de qua vide Biblia libro supradicto. capite. 13.		Mardochaei oratio ad deum. 264. de qua vide Biblia libro supradicto. capite. 13.	
Mardochaei de festorum Iudaicorum cultu praecepta	267	Mardochaei de festorum Iudaicorum cultu praecepta	267
Mardochaeus auunculus Hester patris regi infidus eunuchorum	262	Mardochaeus auunculus Hester patris regi infidus eunuchorum	262
Mardochaeus quod praemium habuerit à rege quod salutis eius fuerit nuntius	ibidem.	Mardochaeus quod praemium habuerit à rege quod salutis eius fuerit nuntius	ibidem.
Mardochaeus purpura indutus inuoducitur	267	Mardochaeus purpura indutus inuoducitur	267
Mardochaeus exaltatur à rege ibid.		Mardochaeus exaltatur à rege ibid.	
Marfias Agrippae libertus bona deportauit nuntia suo Hero dum ei exeunti è balneis Hebraice (ne ab aliis intelligeretur) inquit, mortuus est leo, per leonem autem intelligebat Tyberium	436.	Marfias Agrippae libertus bona deportauit nuntia suo Hero dum ei exeunti è balneis Hebraice (ne ab aliis intelligeretur) inquit, mortuus est leo, per leonem autem intelligebat Tyberium	436.
Marfo interdicitur gubernatione Syriae cuius prouinciae prius praefes fuerat	469.	Marfo interdicitur gubernatione Syriae cuius prouinciae prius praefes fuerat	469.
Marfus Syriae praefes	467	Marfus Syriae praefes	467
Martyr, qui pati voluit dicitur	731	Martyr, qui pati voluit dicitur	731
Massada castellum sic dictum	342	Massada castellum sic dictum	342
Massada ciuitas ab Antigono obsessa	344	Massada ciuitas ab Antigono obsessa	344
Matathias omnes Idolorum aras deponit pugnareq; (ubi necesse haberent) diebus sabbati iussit, unde & posterius nimis anxiam esse & coactam praecorum religionem videntes mathathiae voluntatem secuti sunt	287	Matathias omnes Idolorum aras deponit pugnareq; (ubi necesse haberent) diebus sabbati iussit, unde & posterius nimis anxiam esse & coactam praecorum religionem videntes mathathiae voluntatem secuti sunt	287
Mathias à Simone occiditur	652	Mathias à Simone occiditur	652
Matathiae morituri testamentum atq; adhortatio ad filios	287	Matathiae morituri testamentum atq; adhortatio ad filios	287
Matathiae mors	287	Matathiae mors	287
Matathias Idolatram Iudaeum confodit simul cum Apollonio	ibid.	Matathias Idolatram Iudaeum confodit simul cum Apollonio	ibid.
Matathias filius Ioannis Antiochi mandatum contempsit	ibid.	Matathias filius Ioannis Antiochi mandatum contempsit	ibid.
Matathias seditionis auctor comburitur		Matathias seditionis auctor comburitur	
Mathias Pontifex Pontificatu deponitur	ibidem	Mathias Pontifex Pontificatu deponitur	ibidem
Mausoleum a Daniele constructum fuit	248	Mausoleum a Daniele constructum fuit	248
Mausoleum aliud ingens a Simone fabricatum est	308	Mausoleum aliud ingens a Simone fabricatum est	308
Medi populi a Graecis sic dicti. 9. 10. dicti autem sunt sic a Media Asiae Syriae maioris regione quae adiacet Persidi. Media autem dicta est a Madeo eius conditore		Medi populi a Graecis sic dicti. 9. 10. dicti autem sunt sic a Media Asiae Syriae maioris regione quae adiacet Persidi. Media autem dicta est a Madeo eius conditore	
Melchizedec idem est quod, iustus rex	14. 674	Melchizedec idem est quod, iustus rex	14. 674
Megathenes vir fortissimus, utpote qui a fortitudine nomen habuerit	246	Megathenes vir fortissimus, utpote qui a fortitudine nomen habuerit	246
Menander Ephesus	700	Menander Ephesus	700
Menander Historiographus	230	Menander Historiographus	230
Memnon Aristidis filius	337	Memnon Aristidis filius	337
Menedemus philosophus	177	Menedemus philosophus	177
Mensa regiae Hierosolymitanae qualis fuerit	637	Mensa regiae Hierosolymitanae qualis fuerit	637
Mensa aurea	185	Mensa aurea	185
Mensis primi denominatio	48	Mensis primi denominatio	48
Mensurarum & ponderum primus inuentor	5	Mensurarum & ponderum primus inuentor	5
Memnonis sepulchrum	546	Memnonis sepulchrum	546
Mesirum. i. Aegyptus	10	Mesirum. i. Aegyptus	10
Messabazan genus vestimenti fuit apud Hebraeos quod Moses Arabane vocauit Babylonii autem Hemfancam	61	Messabazan genus vestimenti fuit apud Hebraeos quod Moses Arabane vocauit Babylonii autem Hemfancam	61
Messabatan vestis fuit sacra	67	Messabatan vestis fuit sacra	67
Messana vrbs maritima	448	Messana vrbs maritima	448
Mesopotamiae difficultas	19	Mesopotamiae difficultas	19
Meotis & Tanais paludes	684	Meotis & Tanais paludes	684
Messala	344. 566	Messala	344. 566
Michol astutia	136	Michol astutia	136
Mygdonia ciuitas dicta est quae prius Antiochia dicebatur	472	Mygdonia ciuitas dicta est quae prius Antiochia dicebatur	472
Mina quantum valuerit apud Hebraeos	328	Mina quantum valuerit apud Hebraeos	328
Mila legatus	388	Mila legatus	388
Militis seditionis in Hierosolymam factae auctoris, praedicanda impudentia	474	Militis seditionis in Hierosolymam factae auctoris, praedicanda impudentia	474
Miraculum dei super Moysen oppressum à seditionis	70	Miraculum dei super Moysen oppressum à seditionis	70
Miraculum aliud	65	Miraculum aliud	65
Missabel Danielis socius	243	Missabel Danielis socius	243
Missabel quandoque a rege Babyloniorum dictus est Missach	ibid.	Missabel quandoque a rege Babyloniorum dictus est Missach	ibid.
Misphabseth	168	Misphabseth	168
Mitra	61	Mitra	61
Mithridates ex partibus parthorum perfuga dimittitur	497	Mithridates ex partibus parthorum perfuga dimittitur	497
Mithridatis victoria	446	Mithridatis victoria	446
Mithridates Pergamenus	330	Mithridates Pergamenus	330
Moab filius Loth	36	Moab filius Loth	36
Moabitae populi	ibidem	Moabitae populi	ibidem
Moabitarum rex filium masculinum qui regno eius successurus erat immolat. 213. de quo vide Biblia Deuterono. c. 2.		Moabitarum rex filium masculinum qui regno eius successurus erat immolat. 213. de quo vide Biblia Deuterono. c. 2.	
Mocha Cappadocum	10	Mocha Cappadocum	10
Mochus Phoeniciae dispersus	9	Mochus Phoeniciae dispersus	9
Monobazus Helenae filius	470	Monobazus Helenae filius	470
Monobazus extrema senectute oppressus parum amplius suae vitae confidens filium Izatem à se conuocari iubet qui apud Abenerigum socerum suum agebat. quorum autem eum conuocari & quid deinde fecerit vide sol.	470	Monobazus extrema senectute oppressus parum amplius suae vitae confidens filium Izatem à se conuocari iubet qui apud Abenerigum socerum suum agebat. quorum autem eum conuocari & quid deinde fecerit vide sol.	470
Monobazus Iudaismum subit	472	Monobazus Iudaismum subit	472
Mons ferreus	618	Mons ferreus	618
Moraim mons. 17. est autem mons in quo CHRISTVS cum apparuit Abraham filium suum Isaac iussit immolare		Moraim mons. 17. est autem mons in quo CHRISTVS cum apparuit Abraham filium suum Isaac iussit immolare	
Moria soror Moysi moritur	78	Moria soror Moysi moritur	78
Moses omnia quae facta sunt a domino deo sex diebus facta esse testatur septimo autem die eum quiesuisse, de qua re vide Biblia Genesis. c. 2.		Moses omnia quae facta sunt a domino deo sex diebus facta esse testatur septimo autem die eum quiesuisse, de qua re vide Biblia Genesis. c. 2.	
Moses quomodo conscenderit in montem Sina & Iudaeis dederit leges quas a domino deo optimo Max. acceperat	56	Moses quomodo conscenderit in montem Sina & Iudaeis dederit leges quas a domino deo optimo Max. acceperat	56
Moses tribum Levi constituit illaq; voluit esse purissimam ac sacrosanctam atq; ei instituit omnia necessaria ne illi necessitate coacti profanis vterentur, aut ad victum, aut ad corporis habitum	63.	Moses tribum Levi constituit illaq; voluit esse purissimam ac sacrosanctam atq; ei instituit omnia necessaria ne illi necessitate coacti profanis vterentur, aut ad victum, aut ad corporis habitum	63.
Mosis liber inuentus	234.	Mosis liber inuentus	234.
Moses Ecclesian. i. eorum concilium congregationemque conuocat, in unumque conuenire iubet, dicitur autem Ecclesia a verbo graeco συναγωγή. i. concionor quod ut fiat multos congregari ac in unum conuenire oportet	93	Moses Ecclesian. i. eorum concilium congregationemque conuocat, in unumque conuenire iubet, dicitur autem Ecclesia a verbo graeco συναγωγή. i. concionor quod ut fiat multos congregari ac in unum conuenire oportet	93
Mosis tabulae in qua arca sitae sint, & qualis sit illa arca	60. 61. 63.	Mosis tabulae in qua arca sitae sint, & qualis sit illa arca	60. 61. 63.
Mosis educatio eiusque nominis etymologia	45	Mosis educatio eiusque nominis etymologia	45
Moses pharaonis diadema proculcat	ibidem	Moses pharaonis diadema proculcat	ibidem
Moses filiam Aethiopiae vocatam Tharbin ducit uxorem	47	Moses filiam Aethiopiae vocatam Tharbin ducit uxorem	47
Mosis virga Magorum virgas conuersum	50.	Mosis virga Magorum virgas conuersum	50.
Mosis confidentia	52	Mosis confidentia	52
Mosis oratio ad populum in montem Sinam conuocatum	52	Mosis oratio ad populum in montem Sinam conuocatum	52
Mosis praecepta decem	57.	Mosis praecepta decem	57.
Mosis duae tabulae	57.	Mosis duae tabulae	57.
Moses bellicosos recenset	78	Moses bellicosos recenset	78
Moses verba fecit ad Core		Moses verba fecit ad Core	

INDEX

Mosis alia oratio	75	do	234	rare existimabat. adeo agitabatur	
Moses vixit cētū & viginti annos	9	Muris ignis iniiciebatur more anti-		furiis & propria scelerum conscien-	
Moses Iosue successorem facit		quo: nostris autē temporibus adēo		tia	47
84		(malum) nequitia accreuit vt non		Nero succedit Claudio mortuo	
Moses hereditare filiar, defuncti fra-		solum in muros sed in tecta atq;		550	
tris, conitituit	85	adeo in medios hominum vultus		Neronis mors	620
Mosis oratio ad populum Israel ante		tedæ ac lampades ardentes ini-		Netiras & Philippus ex vico Galis-	
mortem	85	ciantur. 665.641.649.567.585.		lar Ruma denominato orti omni-	
Moses legem scriptam dedit populo		285.562.		nium ea tempestate viucentium fot-	
86		<i>musices funtor fubal</i>		tissimi	585
Moses etiam si multæ essent ciuita-		<i>fo N</i>		Nicanor aduersus Iudam destinatus	
tes vnum tamē solum voluit esse				perit	295.294
templum & vnum solū altare nō				Nicanor pacem suadens vulneratur	
fuctum sed ex lapidibus indolatis				639	
& naturalibus constructum	86			Nicodemus filium habuit Gorionē	
Mosis prophetia	94			563	
Mosi seditionem instruit frater Gore				Nicolaus Damascenus historiogra-	
ob sacerdotium	74			phus	8.12.311.278.156.322
Mosem voluerunt dilapidare Iudæi				409.389.	
ibidem.				Nicolaus pro Archelao verba facit	
Mosi dominus deus prophetat vt &				411.417.	
ipse id aperiat plebi	72			Nicolaus Sylzum accusat	389
Moses & eius prælagium	40			Nicomedes	324
Moses eiectus atq; expositus totos				Niger occiditur	614
tres menses	41			Nymphius Tigillinus	620
Moses septimus ab Abraham	42			Niniur regnum	224
Mosis pulchritudo	42			Nisibis terra quædam Parthorum	
Moses vidit rubum ardentem	44			472. 443. est. autem Nisibis	
Mosis verba ad deum	45			oppidum quoddam iuxta Euphra-	
Moses cum sua vxore & filiis Aegy-				tem fluium qui Nedam ciuitatē	
ptum petit	45			tem supradictam cingit.	
Mosis oratio ad deum	46			Noach Hebræi dicūt Noe, voxor	
Moses quare sic sit appellatus qui pri-				autem Græci qui Hebraica nomi-	
us Osarsiph dicebatur: & eiusdem				na propter lēctionis dulcorem	
nominis etymologia	710			quem illi supra omnes semper as-	
Mofochini qui fuerint apud antiquos				sectantur immutarunt. 10. de quo	
& iidem à nostris quomodo appel-				Græcorū dulcore ac nimia in lo-	
lentur	10			quendo petulantia alibi à nobis	
Mosollamus omnium certissimus sa-				dictum abunde est	
gittarius	705			Noarus	565
Mulieris fornicariæ merces				Noe filios tres habuit	8
87				Noe à Græcis voxor dicitur	10
Mulieribus hæc lex fuit apud Iudæos				Noe vineæ plantator	11
vt illarum nemini liceret templū				Noe, atq; eiusdē arcæ quā ingressus	
ingredi à partu: si marē peperis-				est reliquæ in terra Iudæ amoni-	
sent ante. xl. diem. si vero femel-				atque omnium Aromatū fertilissi-	
lam ante. lxxx.	69			ma. 470. de Noe autē & eius arca	
Mulieris puerperæ leges eiusq; mun-				vide Genescos. c. 7.	
dationes	64			Nouerca saua & iniusta erga suos	
Mulieris iam coniunctæ matrimonio				primignos	519
atq; in adulterio deprehensæ le-				Numidius Quadratus Syriæ præf-	
ges	64			475	
Mulieris cuiuscunq; prohibitus con-					
cubitus	64				
Mulier quædam per famen filiū suū					
coxit	663				
Mulierum parientium lex	69				
Mulierum adulationes	354				
Mulierum blanda in persuadendo pe-					
tulantia	361				
Mulieris cuiusdam summa fortituz					

INDEX

Ochozias rex malignus	211	latis acreuit	283	Phariseorum strages ob insidias in eis deprahensas	395
Ochozias Achab patri succedit	209	Osiris deus fuit heliopolitanus qui mutato nomine, postea dictus est Moyses	700	Phariseorum hypocrisis ac immodica circa cultum diuinum arrogantia	ibidem
Ochozias descendens e penetralibus regis decedit	211	Otho	620	Pharisei & esseni	370
Odolla ciuitas quam Roboam Salomonis filius prater alias multas refecit 197. Est autem odolla ciuitas in tribu Iudae Eglon quoque nomine appellata, cuius regem Dauid interfecit Iesus, remanet tamen uilla, magna quidem adhuc, sed nomen tantum retinens, ceteris prius priuata. conspiciturque adhuc in uidecimo ab Eleutropoli lapide uersus orientem.		Othonis mors	622	Phariseorum & Sadduceorum controuersia	313
Og rex cum suo exercitu peremptus 79. de huius autem morte (si plura videre cupis) recurre ad Bibliorum librum qui inscribitur, Deuteronomium cap. 3.		Ozias princeps creatur	217	Paries	625
Offellus Hierosolymita	503	Ozias regis studium & praecipua exercitia	221	Parthorum lex qua est cautum ne quis audeat aut tiara uti, aut in lectulo aureo dormire prater regem	472
Olympias Herodis filia ex Maltace Samaritide	526	Ozias regis praesumptio ac percussio	ibidem	Est autem tiara regum capitis tegmen, summitur quandoque pro galea, uide Baysum fol.	6
Olympicum certamen	516	Ozias mortuo Ioathan filius successit in regni possessione	226	Parentum contemptores	90
Olympus Herodis legatus	524	Ozias tota ac plena historia à 217 usque ad 230		Pharus Alexandrina	388
Olda prophetissa Salomi cuiusdam uxor	234			Pascha	48
Onias in Aegypto templum deo adificauit	300			Paschatis sacrificia 67 de quibus uide de Biblia in lib. qui inscribitur Leuiticus cap. 23	
Onias uir iustus deoque charus, quod vel ex eo facile colligitur quod omnia quae uolebat à deo impetrabat, quare obsessus à Iudeis quod nollet pro eis ad dominum deum intercedere, occiditur	323			Phaselius turris & oppidum	382
Onias pontifex oppidum condidit in stir Hierosolymae templumque magnificum intus adificauit	486			Phaselius	515
Onias templum depopulatur	693			Phaselius turris Hierosolymorum	633
Ooliab Achisamaach filius de tribu Dan	58			Phaselitae	516
Oppida sub dirione Iudeorum	319			Pauperes ex oraculorum responsis in eremum amandantur ad euitadam urbis conflagrationem tam pestem quam fame 711. 719. huiusmodi enim homines solent propemodum sexcentis morborum generibus laborare, aeremque corruptissimum exhalare, quo etiam oraculo forte praemonita idem Gallorum regina Parisii statim à suo aduentu fieri statuit	
Ophas loci cuiusdam nomen	562			Pherecides primus, in Graecia de celestibus philosophatus est	695
Ophra terra erat quae nunc terra aurea à neotericis dici solet	191			Pedanius legatus	524. 661
Oratio sacrificiorum	64			Pentecostes sacrificium	67
Oreb rex occisus	110			Pheroras Herodis filius patri suo conciliatur	385
Ordo Ecclesiasticus	96			Pheroras crebrae suspicionis notam inuit Salomae	383
Organorum varia genera & variae eorum voces ex quibus uera symphonia & consonantia constat	171			Pheroras & uxor eius ab Herode accusantur	396
Orsanes à Parthis perfuga dimittitur	497			Pherogas moritur. 527. 397.	
Osa dispensatoris cuiusdam nomen	201			Petronius in Syriam legatus mittitur contra Iudeos	439
Osarsiphus sacerdos genere Heliopolites sic denominatus à dei Helii politani nomine qui Osiris dictus est, postea uero Moses appellatus	678			Petronius literas à Caio accepit	442
Ossa quae omnes conuiuiae ante Hyrcanum stabant quousque conuiuium finitum fuit, & eorundem aceruus				Petronii summa prudentia ac modestia	440
				Petronius mire erga se deos cognouit faciles & propensos	442
				Petronii epistola ad Dorienses	465
				Philippi & Demetrii fratrum duellum	319
				Philo Iudeos exanimatos ac penitus exangues aduersus Caium excitat	439
				Pincerna somni habiti solutionem quaerit à Ioseph	30

INDEX

Q

Q Vadratus præses Iudzorum diligenter persecutus est seditionis auctores, nec unquam quiescit, ut quousque omnes cruci affixit
475
Quadrati Iudzorum præsidis nomen defertur ibidem
Quintilia mimæ quæ in custodiam data fuerat, in tormenta comicitur
450
Quintilia mi. 450. quæ agêdo Roscū ipsum manifeste referebat in perfecta corporis hipocrisi, id est actione quæ in cuiusvis rei recta imitatione consistit: quamque Demosthenes in perfecto oratore potissimam primamque partem iudicavit
Quo aliqui sunt ferociiores, & magis ab animi ratione alieni eo aptiores sunt ad bellum 455 cum enim bellum res sit beluina, quò ferociiores summus eo magis coniuncti rebus beluinis. Ob quam rem Cæsar in principio Commentariorum suorum diuidens Galliam in tres (si bene memini) partes, vnam ex tribus, hominū fortissimiorū esse ait, quòd & ferociorum. vnde colligere facile est, quò ferociiores sint homines eo & bello aptiores

R

R Ab meretricis beneficentia 96
Raaz latronum princeps 198

INDEX

Rachel promittitur Iacob	23	cecidiorum impetu cremabatur	585	Sacerdotes 69. de modo autem sa-	
Rachel Iacob vxor, viro suo collo-		Romanii milites oleo perferuenti in		cerdotum creandorum, vide Bibl.	
cat famulam Balam	23	magnis lebetibus alienis deco-		in Exodica. 29	
Rachelis pulchritudo	22	quantur ob Iudaeorum impetum		Sacerdotum & Pontificis vestimen-	
Rachelex partu mortua & in Ephra-		atq; nequitiam	587	ta & litera in eis elaborata, pi-	
ta sepulta est	26	Romani iam ferè castrametati per-		cta, aut insculpta	62
Rachelis & liae diffidiū ac postea pri-		pelluntur à Iudaeis	631	Sacerdotes Hierosolymitani, qui &	
stinæ amicitiae reconciliatio	23	Romani potiti sunt primo Hierosoly-		quæ eorum indumenta	638
Rachelis astutia	34	morum muro	641	Sacerdotale quodam genus annota-	
Rameffes a Rampse patre sic voca-		Romani cuiusdam equitis incredibili-		tum	696
tus est qui prius Sethon diceba-		lis audacia	642	Sacerdotes	724
tur	678	Romani secundo muro potiti sunt		Sacerdotes vnius diei quam Iudaei mi-	
Ranarum & vermium plaga	46.47	643		rifice celebrabant	40
Raphanae populi	679	Romani vincuntur	657	Sacerdotes post tēpli muros sese oc-	
Raphia vrbs	496	Romani iterum inuadunt hostem		culebant in excidio Hierosolymita-	
Raphim viro collocatur	193	660		tano	667
Rapaces principes militiae	231	Roxane & Salome filiae Herodis		Sacrificiorum duo genera	66
Ratio conscriptorum Iosephi. ubi		vna ex Phedra, altera ex Elpido su-		Sacrificia Paschatis	67
sic mallem legere quam vt in mar-		scepta	526	Sadducus	420
gine nunc legitur, conscripta nos-		Ruben	127	Sadducei atque eorundem dogmata	
stra.		Ruben pro ereptione Ioseph fratres		& instituta	428
Rationale, Graece λογικόν, Hebraice		alloquitur	28	Sadduceorum & Phariseorum cōtro-	
ce Effin	62	Ruben noctu ad lacus venit	28	uersia	313
Ratio septimi mensis	67	Rubē oratio ad Ioseph pro fratribus		Sadducei	544
Ratio statuens	731	33		Salomonis natale	160
Ratio	632	Rufus militum imperator	413.537	Salomonis militiae principes qui	
Rahuelis filiae	44	Ruta	682	181	
Rauel alias Letro verba fecit ad		Ruth vxor Maabon, Booz vxor fa-		Salomon filiam Pharaonis duxit vxor-	
Mosen	55	cta est 116 117. de quibus plus		rem	180
Rebecca pro Iacob orat deum	21	ra in Bibl. in libro qui inscribitur		Salomonis sapientia	181
Rebellare alicui	211	Ruth à principio vsq; ad finem		Salomon à deo contra daemones ma-	
Regum eligendorum mos	88			gnam potestatem impetrauit	
Regni diuisio	417			ibidem	
Rhegini populi olim dicti Aschenes				Salomon quot fecerit hostias in tem-	
221	10			plo	187
Religio creandorum sacerdotum quan-		Saab Galilaeae, patria fuit Eleas-		Salomon quot & quas vrbes con-	
ta fuerit apud Iudaeos.	696	zari	585	diderit 190. de quibus vide Bibl.	
Regionis quæ vltra Iordanem flu-		Sabachadat eunuchus	266	lib. Paral. 2. c. 8	
uium est, descriptio	576	Sabbatum Hebraeis septimanam si-		Salomon mukas gentes subiunguit &	
Remmon filii quot & qui	152	gnificat	60	biq; seruire coegit	109
Reparatio sacrificiorum	234	Sabbaticus fluiuius prodigiosi ac pe-		Salomonis obitus	194
Repedare aliquid pro eo quod est ali-		culiaris cuiusdam miraculi est a-		Salomes accusatio perniciosa	523
quod redire	429	pud Iudaeos	679	Salomes odium in filios Herodis	
Rerum conscriptio, verior apud quos-		Sabbatorum colendorum quam ma-		373	
vis barbaros populos, quam apud		gna atque adeo superstitiosa fue-		Salomen (cum Sylae Arabis amore	
Graecos	697	rit Iudaeis religio	543	capta flagraret) Alexae nubere	
Respha filia Sebeth	150	Sabbatum Hebraice idem est quod		Herodes ac Iulia Caesaris coniunx	
Res miranda	65	requies ad quā (ex dei voluntate)		compellunt	393
Rex statuam adorare iubet	245	dedicatum est 3. de cuius diei be-		Salomes filius Antipater	410
Riphaei populi dicti à Riphath à, non-		nedictione, vide Biblia Geneseos		Samaria	496
nullis quoq; Paphlagonibus voca-	10	cap. 2.		Samaritae vniuersa descriptio	576
Risam castellum	345	Sabaei à Saba dicti 11. Est autem		577	
Roas petra sic dicta	106	Saba vrbs Metropolis in Arabia		Samaria nunc Sebastia appellatur	
Roboam quas vrbes aedificauit	197	in foelicissimo monte sita, vnde bo-		366	
Roboth puteus	20	na thura adferuntur		Samaria deletur	313
Rhodus	54	Sabbatus	300	Samaritae accusantur apud Darium	
Roma sub Vespasiano multum flo-		Sabinus occupat Capitolium		257	
ruit	678	626		Samaritae Cuthae quoque dicti sunt	
Romani flammis exusti	662	Sabinus murum conscendit		255	
Romanorum duo milites capti duc-		657		Samaria obsidetur	214
cuntur	670	Sabinus occiditur	627	Samaria Graece, Hebraice Maroon	
Romanorum machinae atq; ipsi de-		Sabae seditio	169	appellatur	293
bellatores crebro bellicorum in-		Sabuchadar eunuchus	266	Samaeus filius habuit nomine Eleazar	
		Sacerdotum vxores	69		

I N D E X

ram	585	Simon filius Iairi	661	Serpentis poena quam ei obicit ead	
Samaritanis	164	Simon Cathlae filius	ibidem	lunnam & deceptione dominus	
Samuel Saul regem creavit in eremo		Seleucus	733	deus imposuit	4
fu idens vas olæi super caput eius		Suidas Hist.	730	Sethosis quandoque Aegyptus Dana	
124		Syria	710	frater dictus est, quemadmodum &	
Samuel suos congregavit in ciuitate		Sebaste vrbs condita	514	frater eius Danaus Armais fuit ap	
Mosphat quæ interpretatur deor		Sebaste ciuitas quæ ab Agrippæ no		pellatus	700
lum respicere, quod deo (haurien		mine Agrippias quoque dicta est		Sicariorum pertinacia	692
tes aquam) sacrificarent	121	502		Sydon vrbs ab Herode nobilitata a	
Samuel senex rem domesticam filius		Secta quarta à Iuda introducta	422	q; resecta est. 518. 515. fuit autem	
suus gubernandam iniungit	122	Sedechias capitur	239	Sydô vrbs phœnicie insignis, olim	
Samuelis ortus et eius prophetie	117	Sedechie pseudoprophete argutiss		Chananeorum terminus ad A	
Samuelis oratio	121	ma & verè sophistica verba præua		quilonem respiciens, postea au	
Samuelis altera oratio ad populi	126	luerunt	209	tem regionis Iudææ facta est, ces	
Samuelis responsio ad Saul de inobe		Sedechie proles	243	sedit in sortem tribus Afer: sed nō	
dientia	131	Seditio magna	77	venit in eius possessionem quia ho	
Samuelis prophete viri sanctissimi		Seditiosorum superba responsio		stes non potuit expellere	
mors 141. de hoc & eius morte si		670		Sichimitis solis à Pelusio Aegypti, v	
copiosus vis videre recurre ad Bi		Seditiosi regiam depradantur ibidē		q; ad rubrū mare peperit Saul 130	
bliæ. 1. Reg. c. 25		Seditio magna iterum in Hierosoly		Sichele datus est Dauid	144
Samuelis umbra alloquitur Saul 145		ma oborta, omnium (sed præfer		Sichimitarum & Abimelech discor	
Samuel vir iustus populum per deum		sertim Militis) malicia constata		dia. 99. dicti autem sunt sichimitæ	
admirari nullo affectu detē (quo		474		ab vrbe sicheem quæ Græce Sichis	
omnis æquus index carere debet)		Sella vxor Lamech	5	ma latine autem sicima dicta est,	
veram coram rege referat senten		Seductio Eux mulieris	4	fuit ciuitas Iacob sed deserta ē, nihi	
tiam de sui ipsius tā vita antea		Segor quid significet apud Hebræos		lominus tamen ostēditur locus qui	
quā præfenti	126	16		dam iuxta suburbium Neapolcos	
Samuel in Bethlehem pergit vndurus		Seiani insidie	433	propter sepulchrum Ioseph, fuit au	
Dauid regem	131	Seiron Heb. capillitium siue Ca		tem subuersa hæc vrbs ab Abime	
Sampson & eius facta	114	significat	20	lech & sale conspersa	
Sampson Palaestinus traditur	116	Senaar campus 9, fuit aut capus Ba		Siclus Hebræorū numisma est quæ	
Sampson loci nomen	115	byloniæ in quo turris extructa est,		tuor drachmis Atticis æquualis 64	
Sampsonis questio	115	vnde egressus Asur adificauit Ni		Sylas in vincula coniectus	466
Sanabalath ab Alexandro potestate		niue fuerunt & alii campi hoc no		Sylas reuocatur	ibidē
obtinere condendi templum	269	mine appellati, sed de hoc intelli		Sylas	396
Sanctum sanctorum	59	git Iosephus sub finem 9 cap.		Sylas damnatur	390
Saphir locus quidam sic dictus in Iu		sceli supradicti cum citat Aestium		Sylas Obeda regis procurator 520.	
da	269	Histor.		527	
Sare ætas mors & sepultura 18 de		Sennacherib (vt Berosus testatur) Af		Silua fons	634
qua re, vide Genes. ca. 23		syriorum rex à suis filius in vrbe		Silua agnomine flauus	685
Sardanorum decretum à populo re		Ninive & in tēplo Arasce perem		Symeon retento Ioseph fratres finit	
ceptum	337	ptus est	232	abire	34
Sardoniches	65	Sennacherib rex magnus	231	Simon fratri Ionathæ successit	307
Saul Cui filius 124. 129. 123		Sentius saturninus	457	Simon ad galilæam perueniens hos	
Saul de inimicis serio triumphat	126	Sentii oratio ad senatum	457	tes suos in iugam conuertit & sic	
Saul altare constituit	129	Seon rex cum toto suo exercitu oc		victoriam reportauit	290
Saul genealogia	ibidem	ciditur	79	Simonis oratio ad populum Iudæ	
Saul apprehensi Samuelis vestem la		Septem dierum series quam dominus		cum	308
cerat	131	deus I E S V S C H R I S T V S		Simon præclarum Mausolæum fas	
Saul à cacodæmonibus frequēter in		in omnibus rebus creandis obser		bricauit	308
festatus remedium quod non inue		nauit 3. de qua serie vide Genes.		Simon arcem Hierosolymitanam di	
nit apud aliquem sapientium à cy		cap. 2		ruit	309
tharista accepit	132	Sepulturam nulli mortalium quan		Simon Herodis seruus	414
Saul suo gladio interiit 147 de cui		tumus barbaro & peregrino de		Simon capitur	674
us obitu (si plura cupis) vide Bib. in		negandam	91	Simon Gioræ occiditur	68. 685
primo Paral. ca. 10		Septimi mensis (quem Macedones		Simonis Idumæorum ducis ad Hiero	
Saul epitaphium	149	Hyperueretæum vocant) ratio		solymos oratio	610
Saul petitio à Samuele	123. 124	67		Simonis & Zelotarum pugna	621
Saul omnia quæ sibi Samuel prophe		Sephor	422	Simon victoriam reportat de Cende	
tarat vera inuenit	124	Seron vincitur	288	beo 309	
Saul à suis destitutus	127	Seruos testari non posse quemad		Simonis vxor à Zelotis capitur	622
Saul regni sorte adausus	124	modum nec militare aduersus li		Simonis interitus	309
Salus	638	beros nec pro liberis	87	Sinnabaris Assyriorum rex	13

I N D E X

Syrorum perturbatio à deo facta 215
 Syria à Iudæis tota fuit deuastata 563
 Siroborus Assyriorum rex 13
 Sisenna. nom. p. viri 496
 Sitenna 20
 Socho vrbs quam Roboam Salomonis filius præter alias multas ædificauit 197
 Socrates 729
 Sodomitarum reges quinque 13
 Sodoma oru regibus victis ab Assyriis tributum impositum est, & sic qui prius reges erant tributari facti sunt 31 sunt aut dicti Sodoma aut, Sodomitarum à Sodoma ciuitate, quæ impiorum scelere diuino igni consumpta est. Est aut sita iuxta mare mortuum, habet à latere Seoram vnam ex quinque Sodomorum vrbibus quæ & Segot & Zoara quoque dicitur quæ igni quoque diuino corrupta fuisset, nisi Lot deo pro ea supplicasset: cuius meminit Esaias in visione contra Moab
 Soemus primo Herodis regis secretarius fidelissimus eius arcana tadium fideliter celauit, quandiu mulieres non frequentauit. Verum tamen ubi primum mulierum blanditus & verbis (quorum illis maxima copia est) illectus fuit omnia patefecit 361
 Soemum rex Herodes ob magnam eius perfidiam interim iussit 393
 Sol stetit 99
 Solutio somni 30
 Somni coniecturam pastor audiuit ibidem
 Sosa filius Iacobus 671
 Scytharum populi sic à Græcis appellati. quondam aut Magogæ dicti sunt, sed mutati sunt simul cum nationibus linguæ 10
 Scythopolis vrbs nomen ubi magna fuit facta Iudæorum clades 564
 Scilide 543
 Super humeralia 62
 Scaurus 324
 Scenopegia quid 187
 Spicas in iugibus semanentes non esse colligendas 88
 Stagnum Amygdalinum 649
 Strenuitas 444
 Stola sacerdotes 185
 Stola pontificis à quibus sit solita conseruari 372
 Strabo Cappadox Hist. 330. 351
 313
 Stratonos turris quæ nunc Cesareanuncupatur 366. 500
 Strutium 649

T

T Abernaculi instrumenta 63
 T Tabernaculorum solennitas 67
 Tabernaculum quomodo fuerit ædificatum 58
 Thadallus dux Assyriorum cum principibus aliis coadiutoribus inuadit Sodomitas 13
 Tanais & Mæotis paludes 684
 Tarichæ à Tito caduntur 596
 Theatrum 368
 Thecos vrbs quæ Roboam Salomonis filius ædificauit 197
 Temporis supputatio ab Adam ad templi usque ædificationem 183
 Templi structura & constitutio 18, de qua vide Bibl. 2. Paral. c. 3.
 Templi spoliatio 198
 Templi porticus accensæ 664
 Templi duritio atque Hierosolymorum excidium 285
 Templi restauratio ac reparatio 254. 289
 Templi obsidio 293
 Templum 366
 Templi noui ædificium 371
 Templum sic ædificatum fuit, ut transitus haberet subterraneos 373
 Templum cadibus pollutum 628
 Templum succenditur 665
 Templis statuas, imagines, aut simulachra aliqua apponi nefandissimum habebatur, unde Caius Caesaris statuas in templo collocari Iudæi non passi sunt, ut patet Ios. 439. 532
 Tempestas horrenda exorta 611
 Theosis rex Aegypti regnare cepit quamprimum expulsi pastores missique in Hierosolymam 690
 Tenebrarum caligo 47
 Theodas à fado interimitur 474
 Theodectes oculis mulctatus est 277
 Theodorus incuatos Iudæos inuasit & ideo repente decem milia interfecit, atque Alexandri sarcinas diripuit 317
 Theophrastus 700
 Theopompus quid passus sit 277
 Thermut Pharaonis filius 41
 Terentius Rufus 675
 Testes quibus est usus Iosephus in suæ huiusmodi comprobationem 698
 Testes falsi secundum legem puniendi 87
 Testem vnum non sufficere ad alterum condemnandum ibidem
 Testimonium Sibyllæ 9
 Tyberias conditur ab Herode 223
 Tyberiads dedicatio 594
 Tyberius Augusto successit 423
 Tyberius curam sui nepotis Agrippæ committit 432

Tyberius Caesar ægritudine corripitur 435
 Tyberii insimulatio contra Caium 436
 Tyberii mors 429
 Tyberii mors Agrippæ nuntiatur 437
 Tyberius Alexandrinus permulto Iudæos (cum in Alexandria maneret) interfecit 565
 Tyberio mortuo Caius succedit in Principatus moderatione 436
 Tyberius multos Romanorum proceres extinxit 436
 Tyberii mors omnibus grata & omnium animis accepta quamuis diffimulatio latebat omnium gaudio ne quid mali succederet: gaudio rei tam miseræ propalato. 436
 Tygranes Armeniorum rex Cleopætram obsidet 502
 Tygranes Ptolomaidem obsidet 321
 Tygranæi populi à Tygrane sic denominati sunt, quos Græci Phrygas vocant 10
 Tygris paradisi fluuius est Hebraice Diglath dictus quod acutum aliquid & angustum significet, 4 sed de hoc & ceteris huiusmodi, vide Geneleos. ca. 2
 Timaus Historicus 706
 Timor & dolor 731
 Timotheus iam congregatum suum exercitum more boni imperatoris exhortatur 291
 Timotheus prope Rophon ciuitatem castrametatur adducens ex Arabia maximum mercede conductorum hominum exercitum 291
 Tyrii 700
 Tintinabula & malogranata 61
 Tyrannus 388
 Trannius & iucundus accusati 522
 Tyro atque alii primates insu Herodis comprehenduntur 391
 Tyriorum obsessio 230
 Tyronis filius 392
 Tyronis Herodem increpantis audacia 524
 Tyrus quis locus sit 284
 Tyrus ab Herode resecta 515
 Titi & Vespasiani munificentia erga deuictos Iudæos 278
 Titi oratio ad seduciosos 669
 Titus clam hostibus oppidum occupat atque in suam potestatem asserit 589
 Titi oratio ad milites 595
 Titus à Giscalensis suscipitur 603
 Titus mittitur ad Galbam 620

INDEX

Titus in Iudæam mittitur	627
Titus urbem obsidet	630
Titus iuxta urbē castrametatur	632
Titus militum temeritatē carpit	633
Titus de secundo muro non minus quam Romani triumphauit	643
Titī elegans oratio ad milites	656
Titus pugnae spectator	660
Titus ingreditur urbem	673
Titus suis telis. i. sua ipsius clementia nimia & virtute perit	643
Tityi ab Astarate debellati	700
Tubalcain vir supra omnes bellicosus	5
Tubalcain artis ferrariae primus inuentor	ibidem.
Tubae argenteae	70
Thurribulum Regiae Hierosolymitanae quale fuerit	637
Turris decidit	641
Tusculum quantum à Roma distabat	433
Tribuum Iudaicarum catalogus	152
Tryphon (non notissimus ille, de quo Quintilianus in principio primi li. & Martialis, cū dicit, & faciet lucrum bibliopola Tryphō) sed alius vir ingenuus & nobilis qui princeps militiae à militibus constitutus est	309
Tryphonis viri in conuiuio praesertim, facetissimi responsum, quo ita regem Ptolemaum delectauit ut omnes extemplo Tryphoni ap- plaudere iuberet	283
Tryphon adulator	392
Tryphon Tyrannus	487
Tryphonis summa malitia	309
Tryphonis iuxta Antiochiam bellum	304

V

Valerius Asiaticus vir consularis	457
Varus praesidiū suis ferre maturat	415
Varus iubet Antipatro ut refutet verba Nicolai contra se de patricidii suspitione facta	402
Varus Antiochiā perrexit: dum Romanam nauigauit Archelaus	409
Vasa	185
Vasa promissionis	252
Vasthiani eunuchi	262
Venenū summa vis	402
Venenum profertur	531
Venones à Parthis pulsus ob nimiam eorum barbariem	423
Venones capitur	424
Ventidius Bassus dux Romanus	344
Verba Mulieris adulterae volentis in suū concubitum inducere Ioseph, & eiusdem mulieris accusatio in eundem nolentem flecti. 29. 30.	

quae res mihi per similes videtur illi quae est apud Ouidium de Phedra & Hyppolito	
Vermium plaga	47
Vespasianus mouet exercitū contra Tarichaeos	594
Vespasianus à suis in medio inimicorum deseritur	599
Vespasiani animaduersio in exercitum	600
Vespasianus à Tyberiensibus recipitur	ibidem.
Vespasianus grauisimum vulnus ac propē lethale suscepit	595
Vespasiani & Titi munificentia erga Iudaeos deuictos	278
Vespasianus templum pacis construxit	681
Vespasiani clementia	684
Vinearum Plautandarum mos	88
Vinea inuentor & plantator primus Noe	11
Vitellius	620
Volumnius militiae magister	524
Vulpes trecentae	115
Vrias Bethsabee maritus occiditur	158
Vrias Ioathan succedit, Vrias vero Nerias	240
Vrias literae	159
Vtensile pro re qua uti possumus vsurpatur	folio. 513
Urbs muro circumdatur	651
Urbs funditus euertitur	644
Vxor diuortium	90
Vxorum ducendarum mos	89

X

Xanticus mensis appellabatur apud Macedonas masis ille qui Hebraeis Nisan dicebatur. 64. 67. 256. Erat autem hic mensis primus Azymorum, quem nos Aprile vocamus. Dicebatur & Xanticus dies ille quē nos per Calendas intelligimus.	
Xantico mense iuuenes qui expeditionem Iā facere poterant Aegyptum deseruerunt	48
Xaloth vicus seu ut nostri dicunt pagus quidam, à quo Ptolomaidisma gnitudo vsq; ad Bersabem protendi cognoscitur	576
Xerxes Persarum Rex aduersus Graecos (ut Choerilus antiquissimus poeta refert) militauit	703
Xerxes Dario patri defuncto successit	257
Xerxis epistola ad Satrapas Syriae pro Iudaeis	ibidem.
Xerxi defuncto Cyrus eius filius (quē Graeci Artaxerxem vocant) successit in imperii gubernatione quem	

admodū & ipse Xerxes patri Dario successerat	261
Xerxes ab atheniensibus turpiter fugatur	621
Xylophorias festū est apud Hebraeos in quo omnes homines ligna congeriebant in templum ut elca adhibita, ignis perpetuus permaneret	561
Xystus	663

Z

Zabulus Arabum potentissimus	
Z Alexandri Caput abscidit	303
Zabulon Galilaeae terra	700
Zabulon validissima Galilaeae urbs incenditur	566
Zacharias Ioadae filius lapidibus obruitur	222
Zacharias & Aggeus templi concionatores	256
Zacharias accusatur à zelotis	613
Zamarias Iudaeus Babylonicus & eius mors	394
Zamarias princeps tribus Simeon uxorem habuit, Chozabimadiani tidem mulierem docis cuiusdam filiam	62
Zamarias equorum princeps	ibidē.
Zamarias Helam regem Thersa filium, viz duobus annis regni exple- tus interfecit	201
Zamarias totū Baalan genus (ut Simeon prophetaret) ē medio sustulit	ibidem.
Zamarias aulam regiā igni appposito seq; intus recumbentem concremavit	ibidem.
Zara	487
Zarassim Mardochei vxor	264
Zareas rex Athiopiae	200
Zebeda us Achar filium habuit qui inuentam chlamydem regiam auream atq; variis gemmis cōspersa & intextam tetræ tumulo sepe- liuit	97
Zeb rex occisus	110
zebennaei populi à zebenna regione sunt dicti	312
Zebenaeus Alexander	ibidē.
zebus princeps Sichimitarum	111
Zebulonitae	101
zelari	707
Zelotypiae lex	69
zelotis suadet Eleazarus auxilium aliunde efflagitare	608
Zelotae in urbem per insidias clandestinas Iudaeos intramittunt	611
Zelotarum crudelitas	714
zelotarum pugna Cum Simone	622
Zelotae	685
Zelotypia Herodis non paucis nocuit	517
zepha Liae ministra	23

INDEX

Zelpha filium habuit nomine Gad quod interpretatur fortuitum	23	Zepha vrbs quam Roboam creditur aedificasse	197	Zorobabel princeps Iudeorum	250
Zenodorus	369	Zephaz Dauidem prodiderunt tamē ab eo facile veniam impetrarunt	138.	Zorobabel templum atque urbem reparaturus proficiscitur	254
Zenodorus idem	386.513	Zephaz autem sunt Zephaz a Zephaz ubi nunc vicus ostenditur in quo David fuit absconditus. fuit autem vicus ille tribus Iuda in Do roma iuxta fines Eleutheropos leos.	619	Zorobabel sententiam profert de mulierum natura	253
Zephyrium	518	Zoara Arabiz locus	316	Zorobabel itidem & de veritate sen tentiam fert ibidem.	
Zephyrus & eius natura	544	Zoilus tyrannus	61		
Zeugma vrbs	679	Zona			
Zeutis, Regis Antiochiz frater	279				
Zethura vrbs quam aedificauit Ro boam Salomonis filius	197				
Ziba libertus Saul	168				

TOTIVS INDIGIS
FINIS.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

est finis historię, quam promissimus nos cum omni veritate tradituros, cognoscere cupientibus, quem ad modum hoc bellum Romanis gestum est cum Iudeis. & qualiter sit quidem expositum lectoris, ut dicant, relinquatur: de veritate autem confidenter dicere non pigebit, quod eam solam scopum mihi per omnia quę scripsi proposuerim.

FLAVII IOSEPHI

HEBRAEI SACERDOTIS DE ANTIQVITATE IVDÆORUM
contra Apionem grammaticum Alexandrinum ad
Epaphroditum Liber primus.

VFFICIENTER, ut arbitror, & per libros Antiquitatũ, optime virorum Epaphrodite, legentibus eos, aperui de nostro genere Iudæorum, quia & vetustissimum est, & primam originem domesticā habuit. Quinq; milium enim annorum numerũ historiam continẽtem, ex nostris sacris libris græco sermone conscripsi. Quoniam vero multos video, respicientes blasphemiam quorundā insane prolatā: & ea quę a me de antiquitate conscripta sunt, non credentes: putantes menda-

cium nostrum esse genus, eo quod nulla memoria apud Græcorũ nobiles historiographos digni sunt habiti nostri maiores: pro omnibus his arbitratus sum oportere me breuiter hæc dicta conscribere: & derogantium quidem, vesanum spōtaneumq; increpare mendacium, aliorum vero ignorantiam pariter emendare: vniuersosq; de nostra antiquitate, qui scilicet veritatem amplectũtur, edocere. Vtar autem in meis dictis testibus eis, qui de omni antiquitate apud Græcos fide digni sunt iudicandi: eos aut̃ qui blasphemie de nobis atque fallaciter, conscribere aliqua, per semetipsos conuictos indubitanter ostendam. Conabor etiam causas exponere, propter quas non multi in Græcis historijs gentis nostrę fecere memoriã: nec non & eos, qui de nobis scribere voluerunt nescientibus aut nescire simulantibus indicabo. Primitus itaque satis admiror eos, qui existimant oportere de rebus antiquis, græcis tantummodo fidem habere, & ab eis consulendam esse veritatis integritatem: nobis autem & alijs hominibus non esse credendum. Sed ego omnia in his contraria video contigisse. Quapropter decet non varias opiniones inspicere, sed ex ipsis rebus iustitiam ponderare. Omnia siquidem Græcorum noua, & heri (ut ita dicam) nuperq; facta cognoui: hoc est fabricā ciuitatum & adinventiones artium conscriptionesque legum: cunctarumque rerum iunior apud eos est historię diligentia conscribendę. Apud Ægyptios aut̃, atq; Chaldęos, & Phœnicas (desino enim nos illis cōnumerare) sicut ipsi fatentur, res gestę antiquissimā & permanentem habent memorię traditionem. Nam & locis omnes inhabitant, quę nequaquam aeris corruptioni subiaceant, & multam prouidẽtiam habuere, ut nihil horum quę apud eos aguntur sine memoria relinqueretur: sed in publicis cōscriptionibus semper a viris sapientissimis dicerentur. Græcorũ vero regionem innumerę corruptiones inuasere, rerum memoriam delētes. Qui autem nouas constituentes conuersationes, omnium se primos esse credidere, sciant quia etiam sero & vix naturam potuere agnoscere literarũ. Nam antiquissimum earum vsum habuisse creduntur a Phœnicibus, & a Cadmo se didicisse gloriantur: Sed neq; illo tempore poterit aliquis demonstrare seruata conscriptionẽ, neque in templis, neque in publicis anathematis: quando etiam de Troianis rebus, vbi tot annis militatũ est, postea multa quęstio atq; cōtẽtio facta est, vtrum literis vsũ sint: & magis veritas obtinuit, quod vsus modernarum literarum illis fuisset incognitus. Constat autem, quod apud Græcos, nulla inuenitur cōscriptio,

Omnia Græcorum esse noua

poemate

poemate Homeri vetustior: & hunc etiam post bella Troiana fuisse manifestum est. Et aiunt neque hunc literis suum poema reliquisse: sed cantibus memoria re-
 seruatum, postea fuisse compositum, & propterea multam in eo comperiri dissonan-
 tiam. Qui autem historias apud eos conscribere tentauere, id est Cadmus Mile-
 situs, & Acusilaus Arginus, & post hunc quicumque alij fuisse referuntur, paululum
 tempus Persarum contra Græcos expeditionem præcessere. Sed & eos qui de cœ-
 lestibus ac diuinis primitus apud Græcos sūt philosophati, id est, Pherecydēs, Sy-
 rium & Pythagoram, & Thaletem, omnes concorditer consentunt, Ægyptiorum
 & Chaldeorum fuisse discipulos: & breuiter conscripsisse, quæ à Græcis omnium
 antiquissima iudicantur, ita ut vix ea credant ab illis fuisse conscripta. Quomo-
 do ergo non est irrationabile, ut tali fastu turgeant Græci, tanquam soli sciant ve-
 tera, & veritatem eorum exacte tradant: aut quis non ab ipsis conscriptoribus fa-
 cillime discat, quod neque firmiter scientes aliquid conscribere, sed quod unus-
 quisque opinatus est, hoc studuit explanare. Vnde etiam libris se inuicem arguunt,
 & valde contraria de rebus eisdem non piget eos dicere. Sed ego videbor me po-
 tioribus esse superfluitus, si explanare voluero, quantis quidem locis Hellanicus
 ab Acusilaio de genealogiis discrepat, & in quantis Hesiodium corrigit Acusi-
 laus, aut quomodo Ephorus quidem Hellanicum in plurimis ostendit esse men-
 dacem, Ephorum vero Timæus, Timæum qui post illum fuisse, Herodotum ve-
 ro cunctis: sed neque de Siculis cum Antiocho & Philisto aut Callia Timæus con-
 cordare dignatus est: neque rursus de Atticis hi qui Atthidas conscripserunt: aut de
 Argolicis qui de Argis historiā protulere, alterutros cōsecuti sunt. Et quid opor-
 tet dicere de ciuitatibus breuib; rebus, quando de militia Persica, & his quæ
 in ea sunt gesta, tātum viri probatissimi discordasse noscuntur? In multis autem
 etiam Thucydides tāquam fallax accusatur, licet scrupulosissimam sui temporis
 historiam conscripsisse videatur. Causæ vero huius dissonantiæ multæ forsan &
 aliæ querere volentibus apparebunt. Ego vero duabus quas dicturus sum, maxi-
 mam huius vim diuersitatis ascribo. Et quidem primum dico eam quæ mihi pro-
 prior esse videtur: id est, eo quod ab initio non fuerit studium apud Græcos, publi-
 cas de his quæ semper aguntur proferre conscriptiones. Hoc etenim præcipue &
 errorem & potestatem mentiendi posteris, vetus aliquid volentibus scriptitare,
 concessit. Non enim solummodo apud alios Græcos publica conscriptio est ne-
 glecta, sed neque apud ipsos Athenienses, quos terrigenas esse dicunt, disciplinæ
 cultores, aliquid huiusmodi reperitur. Sed publicarum literarum antiquissimas ei-
 se dicunt leges, quæ à Dracone eis de supplicijs sunt conscriptæ, modicum ante tem-
 pus tyrānidis Pisistrati. De Arcadibus aut in antiquitate gloriātibus, quid opor-
 tet dici? vix enim isti & postea literis eruditi sunt. Cum ergo cōscriptio nulla præ-
 poneretur, quæ & discere volentes doceret, & mentientes argueret, multa inter
 conscriptores discordia nata est: quoniam qui ad scribendum se præparabant, non stu-
 dium veritatis exhibuerunt, licet hæc promissio semper habeatur in promptu: sed
 verborum magis habere prolationem maximam. Et quemadmodum laudari se in
 hoc super alios æstimaret, ad hoc potius semetipsos aptabant. Aliqui vero ad fa-
 bulas sunt cōuersi: alij autem ad gratiam, aut ciuitates laudantes aut reges: a-
 lij semetipsos ad accusandas causas aut cōscriptores tradidere: in hoc se fore pro-
 bables æstimantes, & omnino hoc agētes, quod historiæ nimis aduersum est. Ve-
 ræ siquidē historiæ indicium est, si de eisdem rebus omnes eadem dicant atque con-
 scribant. huiusmodi quædam aliter conscriberent quam alij, tunc se putabant om-
 nium veraciores ostendi. Quapropter causa quidem verborum & calliditatis eorum,
 cedere nos græcis oportet, non autem de antiqua historiæ veritate, & maxime de
 rebus propriæ vniuersi cuiusque provincie. Quoniam igitur apud Ægyptios & Baby-
 lonios, ex longissimis olim temporibus circa conscriptiones diligentia fuit, quā-
 do sacerdotibus erat iniunctum, & circa eas ipsi philosophabatur: Chaldei vero
 apud

*Causa erroris
Græcorum*

*Draconis
leges,
Arcades*

Sacerdotale
genus anno
tatum

apud Baby Ionios : & quia præcipue Græcis immixti, vñ sunt Phœnices literis, circa dispensationes vitæ, & publicorum operum traditionem, dum cōsentiāt omnes tacendum hoc puto. De nostris vero progenitoribus, qui eandem quam prædicti habuerūt in conscriptionibus sollicitudinem (desino dicere, etiam potio rem) pontificibus & prophetis hoc imperantes: & quia vsque ad nostra tempora cum multa integritate seruātū est, & si oportet audentius dicere, etiam seruabitur, conabor breuiter edocere. Non enim solummodo ab initio probatissimos viros, & in dei placatione præparatos, ad hæc exercēda constituerūt: sed quatenus etiam genus sacerdotum sine permixtione purūq; cōsisteret, prouiderunt. Oportet enim eū qui sacerdotium habiturus est, ex eiusdem gētis nasci muliere, & neque ad pecunias, neq; ad honores inspicere, & genus per antiquā lineā & multis testibus ap probare. Quod scilicet agimus non solum in ipsa Iudæa: sed vbicūq; nostri generis cōstitutio reperitur, etiam ibi integritas ista seruatur circa nuptias sacerdotū: hoc est, in Ægypto & Babylonia, & quocūq; terrarum orbe quilibet de sacerdotum genere sunt dispersi. Mittunt enim in Hierosolymā conscribentes à patre nomen nuptæ, & antiquorum progenitorum, quicunq; huius rei testimonia præbuerent. Si autem bella proueniant, sicut iam crebro factum est, dum Antiochus Epiphanes ad nostram venisset regionem, & Pompeius Magnus, & Quintilius Varus, & præcipue nostris gesta temporibus, tunc hi qui de sacerdotibus supersunt, ex antiquis literis iterum nouas conficiunt, & probant mulieres, quæ relinquuntur. Non enim ad captiuas accedunt, alienigenarum consortia formidantes. Indiciū vero integritatis hoc maximum est: quia pontifices apud nos à duobus milibus annis denominati filij à patre conscripti sunt. His autem qui prædicti sunt, si quid præuaricentur, interdicitur ne vel ad altare accedant, vel alia sanctificatione fungantur. Rectè siquidem, potius autem necessariè, cum neq; conscribendi potestas omnibus data, neq; vlla sit in descriptione discordia: sed solummodo prophetis antiquissima quidem & veterrima secundum inspirationem: factam à deo cognoscentibus, alia vero suorum temporū sicuti sunt facta palām conscribentibus, infiniti libri non sunt apud nos discordantes & sibimet repugnātes: sed solummodo duo & viginti libri, habentes temporis totius conscriptionem: quorum iuste fides admittitur. Horum ergo quinque quidem sunt Moseos, qui natiuitates continent, & humanæ generationis traditionem habent vsque ad eius mortem: hoc tempus de tribus milibus annis paululum minus est. A morte vero Moseos vsque ad Artaxerxem Persarum regem, qui fuit post xerxem, prophetæ suorum temporū res gestas conscripserunt in tredecim libris. Reliqui vero quatuor, hymnos in deū, & vitæ humanæ præcepta noscuntur continere. Ab Artaxerxe vero vsque ad nostrū tempus singula quidē conscripta, nō tamē priori simili fide sunt habita, eò quod nō fuerit certa successio prophetarum. Palā nāque est ipsis operibus quēadmodū nos proprijs literis credimus: tanto nanq; seculo iam præterito neq; adijcere quicquam aliquis, nec auferre nec transformare præsumpsit. Omnibus enim insertū est mox ex prima generatione Iudæis, hæc diuina dogmata nominare, & in his vtique permanere: & propterea, si oporteat, mori libenter. Iā itaque multi captiuorum frequenter tormētis affecti sunt, & mortes varias in theatris sustinere, ne vllum verbum cōtra leges admitterent, aut conscriptiones autas violarent. Quis Græcorum aliquid tale perpeffus est? quando neq; fortuitam sustinere læsionem volūt: licet omnia apud eos scripta destruantur. Verba enim hæc esse putant secundum conscribentiū voluntates exposita. Et hoc iuste etiam de antiquis sapiunt, quoniam aliquos nunc quoque vident præsumentes de his rebus conscribere, quibus neq; ipsi interfuere, neq; credere scientibus acquiescunt. Denique de bello quod apud nos contigit nuper, quidam historias conscribentes ædiderunt: cum neq; ad ea loca venerint, neque in proximo rerum gestarum fuerint. sed ex auditu quēdam pauca componentes, impudenter semetipsos videntur historię nomine iactitare. Ego vero & de omni bello, & quę ibi particulariter gesta

ter gesta sunt, veram descriptionem feci: cum ipse rebus omnibus interfuerim. Dux etenim apud nos Galilæorum eram, donec fuit defendendi facultas. Contigit autem ut caperer à Romanis: & habentes me Vespasianus & Titus in custodia vniuersa semper inspicere faciebant, primo quidem vinctum: postea vero solutus cum Tito ab Alexandria propter obsessionem Hierosolymorum directus sum. Eo tempore nihil est gestum, quod meam potuisset latere notitiam. Nam videns Romanorum exercitum, vniuersa cum diligentia describebam. Et ea quæ nunciabantur ab his qui semetipsos tradebant, ego solus integrius intelligens disponebam. Deinde Romæ tempus vacationis habens, omni iam negotio præparato vsus aliquibus cooperantibus mihi propter eloquentiam Græcam rerum eruditionem exhibui. Tantaq; mihi securitas affuit veritatis, ut primos omnium imperatores belli Vespasianum & Titum testes non expauescerem. Primum namque illis obtuli libros: & post illos multis quidem Romanorum qui bellis interfuere, plurimis vero nostrorum etiam eos venum dedi, qui Græca eruditione videbatur imbuti, quorum est Iulius Archelaus, Herodes honestissimus, & ipse admirabilis rex agrippa. Isti siquidem vniuersi testimonium perhibuere, quod veritatem diligenter excolui: non dissimulaturi si quid gestorum per ignoratiam aut per gratiam commutassem, aut prætermissem. Quidam vero prauis homines derogare meæ historiæ sunt conati, tanquam in scholis adulescentium themata exercentes, & accusationis insperatæ atque detractionis facientes opus: cum oporteat illud sciri, quod conuenit promittentem alijs rerum veracium traditionem, ipsum prius hæc nosse certissime, aut rebus gestis adhærendo, aut ab scientibus consulendo. Quod ego præcipue circa vtrunque me credo fecisse opus. Antiquitatis namque libros (sicuti dixi) ex voluminibus sacris interpretatus sum, cum essem genere sacerdos, & participarem illarum sapientiam literarum. Historiarum vero belli conscripsi, multarum quidem actionum ipse operator, plurimarum vero inspector existens: & omnino eorum quæ dicta vel gesta sunt, nihil ignoras. Quomodo ergo non procaces quilibet existimabit eos, qui aduersum me nituntur de veritate contendere? Qui licet imperatorum commenta legisse dicuntur, non tamen nostrorum repugnantium rebus interfuere. De his rebus itaq; necessariam feci digressionem, significare volens facultatem eorū, qui historiam scribere promittunt. Et sufficienter, sicuti reor, declaravi, quod conscriptio rerum apud Barbaros potius solēnior, quam apud Græcos est. Volo aut paululum prius disputare aduersus eos, qui cōtendunt nouellam esse nostram conuersationem, eo quod nihil de nobis, ut aiunt illi, dictum sit à conscriptoribus Græcis: Deinde testimonia antiquitatis ex aliorum literis exhibebo: & eos qui nostrum blasphemant genus, nulla ratione blasphemare monstrabo. Nos igitur neq; regionem maritimā habitamus, neq; mercimonijs gaudemus: neq; per hoc alterutris peregrinationibus fatigamur. Sed nostræ ciuitates procul à mari sitæ sunt: regionemq; vberissimam possidentes, in ea assidue laboramus, præcipue circa filiorum nutrimenta studentes, legumq; custodiam: & traditionem pietatis, totius opus vitæ necessarium iudicamus. Cum accedat igitur his quæ prædicta sunt, etiam viuendi ratio propria, nihil fuit antiquis temporibus quod faceret nobis cōmercium Græcorum: sicut Ægyptijs mercimonia, quæ ab eis exportantur, & ad eos rursus importantur: itemq; habitatoribus Phoeniciæ maritimæ, studentibus circa contractus, atq; negocia amore pecuniæ requisita. Sed neq; circa latrocinia sicut quidā alij vacauere, amplius habere concupiscentes patres nostri ad bella cōuersi sunt, licet regio nostra multa milia virorum fortium possideret. Phœnices ergo propter negociationem ad Græcorum provinciam nauigantes, repente sunt agniti, & per illos Ægyptj, & omnes à quibus ad Græcos onera deuehebant, immensa maria proscindentes. Medi vero postea atq; Persæ palam in Asia regnauerunt, & vsq; ad alterā continentem Persæ militauerunt. Thraces autē propter vicinitatem, & Scythæ ab his qui Pontum nauigant, cogniti sunt: & omnino vniuersi iuxta mare vel orientale vel

Quibus testi-
bus usus sit

hesperium habitantes, aliquid conscribere volentibus cogniti facti sunt. Qui vero superius habitabāt, & procul à mari, multis sunt temporibus ignorati. Et hoc apparet etiam circa Europam contigisse: quando de Romanorum ciuitate tam longo tempore adepta potestatem, tantāque bella conficiente, neq; Herodotus, neque Thucydides, nec ullus qui fuit istis, fecit aliquā mentionem: sed sero tandem & vix ad Græcos potuit eorum venire notitia. De Gallis enim & Hispanis sic ignorauere hi, qui putantur diligētissimi conscriptores, quorum est Ephorus, vt vnā ciuitatem esse arbitrarētur Iberos, qui tantam partem occidentalis terræ noscuntur inhabitare. Et mores eorum, qui neque sunt apud eos, neque dicuntur, referunt. Causa vero ignorantie veritatis est, quod procul abessent: vt autem falsa conscriberēt, quod vellent videri aliquid amplius quā alij retulisse. Quomodo ergo mirari decet, si neq; nostra gens plurimis erat nota, neque ad scribendum de se aliquam dedit occasionem, & ita dissita procul à mari, & talibus institutis viuens? Pone igitur nos argumento vti velle Græcorum, quod non sit genus eorum antiquum, eo quod nihil in nostris voluminibus de eis sit dictum: nōne omnino deridebūt causas huiusmodi à me prolatas, & testes vicinæ regionis adducent antiquitatis suæ? Igitur & ego hoc conabor efficere. Ægyptis enī & Phœnicibus præcipue testibus vtar, cum nullus eorum potuerit tanquam falsum accusare testimonium. Et videntur maxime erga nos iniqui in communi quidem omnes Ægyptij, Phœnicum vero Tyrij. De Chaldæis autem nequaquam hoc dicere potero, quoniam & generis nostri principes constituti sunt, & propter cognationem in conscriptionibus suis meminere Iudæorū. Cum vero fidem de his præbuero, & blasphemias falsas ostendero, tunc etiam Græcorum conscriptores memorabo, qui Iudæorum fecere mentionem: vt neque huiusmodi occasio relinquantur in Iudæis nobis faciendæ contentionis. Inchoabo autem primum à literis Ægyptiorum, quas non arbitrantur commendare quæ nostra sunt. Manethon itaque genere vir Ægyptius, Græca disciplina eruditus, sicuti palam est (scripsit enim sermone Græco) paternæ religionis historiam ex sacris (sicuti ait ipse) interpretatus libris, frequenter arguit Herodotum, in Ægyptiacis ignoratione mentitum. Is Manethon in secundo Ægyptiacorum hæc de nobis scripsit. Ponam vero etiam verba eius, tanquam illum ipsum adducēs testem. Fuit nobis rex, Timaus nomine. sub hoc nescio quomodo deus iratus fuit: & præter spem ex partibus orientis talibus homines genere ignobiles, adepta fiducia in provincia castrametati sunt. Et facile ac sine bello eam potēterq; ceperunt: & principes eius alligantes, de cætero ciuitates crudeliter incendere: & deorum templa euertere. Erga omnes vero provinciales inimicissime se gesserunt, alios quidem perimentes, aliorum vero & filios & coniuges in seruitutem redigētes: nouissime vero & vnum ex se fecere regem, cui nomen Saltis. Hic in Memphydem veniens, superiore inferioreq; provincia tributaria facta, præsidia relinguens opportunis locis, maxime partes muniuit orientales, prospiciens quod Assyrij aliquanto potentiores, erant desideraturi regnum eius innadere. Inueniēs autem in præfectura Saite ciuitatem opportunissimam, positam ad orientem Bubastitis fluminis, quæ appellabatur à quadā antiqua theologia Auaris, hanc fabricatus est, & muris maximis communiuit, collocans ibi multitudinem armatorum, vsque ad ducenta quadraginta milia virorum eam custodientium. Hic autem messis tempore veniebat, tam vt frumēta meteret, & mercedes exolueret, quā vt armatos ad terrorem extraneorum diligenter exercitaret. Qui cum regnasset decemnotem annis, vita priuatus est. Post hunc autē regnavit alter quatuor & quadraginta annis, Bæon nomine. Post quē alius Apachnas, sex & triginta annis, & mensibus septem. Deinde APOCHIS, vñ & sexaginta: & IANIAS, quinquaginta, & mense vno. Post omnes autem ASSIS no uem & quadraginta, & mēibus duobus. Et isti quidem sex apud eos fuere primi reges, debellantes semper, & maxime Ægypti radicem amputare cupientes. Vocabatur

abatur autem gens eorum Hycsos, hoc est, reges pastores. Hyc enim secundum
 sacram linguam, regem significat: Sos vero pastorem siue pastores, secundum cō-
 munem dialectum: & ita compositum inuenitur Hycsos. quidam vero dicūt eos
 Arabas esse. In alijs autem exemplaribus non reges significari comperi per ap-
 lationem Hyc sed ē diuerso captiuos declarari pastores. Hyc enim Ægyptiaca
 lingua, & hac quando denso sono profertur, captiuos aperte significat: & hoc po-
 titus verisimile mihi videtur, & historię antiquę conueniens. Hos ergo quos præ-
 diximus reges, & eos qui pastores vocabātur, & qui ex eis fuere, obtinuisse Ægy-
 ptum ait annis vndecim & quingentis. Post hæc autem regum Thebaidis & Æ-
 gypti reliquę factam dicit super pastores inuasionem, & bellum maximū & diu-
 turnum eis illatum. Sub rege vero cui nomen erat Alisfragmuthosis, victos dicit
 pastores. & aliam quidem vniuersam Ægyptum perdidisse. inclisos autem in lo-
 cum habentem mensuram iugerum decem milium, cui loco nomen est Anaris:
 Hunc Manethon dicit omnem maximo muro atque robustissimo circumdeditisse
 pastores, quatenus & omnem possessionem munitam haberent, simul & prædam
 suam. Filium vero Alisfragmuthoseos Themosis conatum eos vi expugnare, cū
 quadringentis octoginta milibus armatorum eorum muros obsedisse. Cum vero
 obsidium desperasset, pacta cum eis fecisse, vt Ægyptum relinquentes, quō vel-
 lent innoxij omnes abirent. Illos vero his promissionibus impetratis, cum omni
 domo & possessionibus non minus ducenta quadraginta milia numero, ex Ægy-
 pto per desertum in Syriam iter egisse: & metuentes Assyriorum potentiam (tūc
 enim illi Asiā obtinebant) in terra quę nunc Iudæa vocitatur, ciuitatem ædi-
 ficasse, quę tot milibus hominum sufficere posset, eamq; Hierosolymam vocita-
 se. In alio vero quodam libro Ægyptiacorum Manethon hanc ipsam gentem,
 id est, qui vocitabantur pastores, in sacris suorum libris captiuos ascriptos re-
 ctitissime dixit. Nam antiquis progenitoribus nostris pascere mos erat: & pascua
 lem habentes vitam, vocabantur ita pastores. Sed & captiui non temere ab Æ-
 gyptijs dicti sunt: quoniam progenitor noster Ioseph dixit ad regem Ægyptio-
 rum, se esse captiuum: & fratres in Ægyptum posterius euocauit, rege præcipien-
 te. Sed de his quidem in alijs examinationem subtilius faciemus. Nūc autem hu-
 ius antiquitatis producam testes Ægyptios, rursumq; quomodo se habeant ver-
 ba Manethonis circa ordinem temporum aperte describam: sic enim ait: Post-
 quam egressus est ex Ægypto populus pastorum ad Hierosolymam, expulsor
 eorum rex Themosis regnavit post hæc annis vigintiquinque, & mensibus qua-
 tuor, & defunctus est. Assumpsitq; regnum filius Chebron annis tredecim. post
 quem Amenophis viginti & mensibus septem, huius autem soror Amesses annis
 vigintiuno, & mensibus nouem. Mephres autem duodecim & mensibus nouem.
 Mephramuthosis vigintiquinque, & mensibus decem. Thmosis autem nonem,
 & mensibus octo. Amenophis vero triginta, & mensibus decem. Orus vero tri-
 ginta sex, & mensibus quinque. Huius autem filia Acenchres, duodecim, & men-
 se vno. Rathotis vero frater nouē. Acenchres autē duodecim, & mensibus quin-
 que. Acenchres alter duodecim, & mensibus tribus. Armais vero quatuor, & men-
 se vno. Armesis autem vno, & mense quatuor. Armesismiamum vero sexagin-
 ta sex, & mensibus duobus. Amenophis nouēdecim, & mensibus sex. Sethosis autē
 equestres & nauales copias habens, fratrem quidem Armain procuratorem Æ-
 gypti constituit, & omnem ei aliam regalem contulit potestatem, tantummodo
 autem diademate vti prohibuit, & ne reginam matrem liberorum opprimeret,
 imperauit, & vt abstineret etiam ab alijs regalibus concubinis. Ipse vero ad Cy-
 prum & Phœnicem, & rursus contra Assyrios atque Medos castrametatus, vni-
 uersos quidem, alios ferro, alios sine bello terrore magnę virtutis sibi met subi-
 gavit. his vero felicitatibus elatus confidentius incedebat, orientales vrbes ac
 prouincias subuertendo. multoque tempore procedente Armais, qui in Ægypto
 fuerat derelictus, omnia contrā quā frater agere monuerat, sine timore facie-

Ex ægyptiorū
 historiis

bat. Nam & reginam violenter abiecit, & alijs concubinis sine parcitate iugiter miscebatur: persuasusq; ab amicis & diademate utebatur, & fratri rebellabat. Is vero qui cōstitutus erat super sacra Ægyptiaca, codicillos Sethosi misit, cūcta significans, & quia rebellaret ei suus frater Armais. Qui repente ad Pelusium destinavit, & proprium tenuit regnum. Prouincia vero vocata est ex eius nomine Ægyptus. Dicit enim quod Sethosis Ægyptus vocabatur, Armais autem frater eius Danaus. Hæc quidem Manethon Palam vero est ex præditis annis tempore computato, quod qui vocabatur pastores, id est nostri progenitores, ex Ægypto liberati, ante tres & nonaginta atque trecentos annos hanc prouinciam in habitatione, quam Danaus ad Argos accederet: licet hunc antiquissimum Argiui esse confidant. Duas igitur res Manethon maximas pro nobis Ægyptijs literis protestatus est: primam quidem, quia aliunde venerunt ad Ægyptum: dein egressum eorum exinde, ita temporibus antiquissimum, ut penè mille annis bellum præcedat Iliacum. Ea vero quæ Manethon non ex Ægyptijs literis, sed (sicut ipse confessus est) ex fabulis quorundam sine nomine, adiecit, postea particulariter redarguam, ostendens ea sine verisimilitudine esse mendacia. Sed volo ab istis rursus mihi re ad ea, quæ apud Phœnicas de nostro genere conscripta sunt, & eorum testimonio declarata. Sunt itaque apud Tyrios multorum annorum publicæ literæ, & conscriptiones diligentissime custoditæ, ex his quæ apud eos facta & inuicem gesta noscuntur, quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo conscriptum est, quia in Hierosolymis ædificatum est templum à Salomone rege, antè annos centum quadragintatres, & menses octo, quam Tyrij Carthaginem condidere. Descripta vero est apud illos constructio templi nostri. Hiram enim Tyriorum rex amicus erat regis nostri Salomonis, paternis amicitijs ei deuinctus. Is ergo munificentiam suam exhibens ad claritatē fabricæ, præbuit Salomoni auri quidem viginti & centum talenta: incidensq; pulcherrimam syluam in monte, qui Libanus nuncupatur, ad cameram destinavit ei. Quem redonavit Salomon & alijs multis rebus, & terra Galilææ regionis, quæ Zabulon vocatur. Præcipue autem ei amicitiam sapientiæ concupiscentia conciliauit. Problemata enim soluenda alterutris dirigebant, & melior in his Salomon erat, & in alijs sapientior apparebat. Hactenus vero seruantur apud Tyrios epistolæ multæ, quas illi scripserunt ad inuicem. Quod autem non fingam de Tyriorum literis, testem producam Dium qui in Phœnicum historia integerrimus approbatus est. Is igitur in Phœnicijs historijs hoc modo scribit. Abibalo moriente, filius eius Hiram⁹ regnavit. Hic partis orientalis ciuitates ampliavit, urbem potiore fecit: & Olympij Iouis templum, quod in insula situm erat, iactis aggeribus vrbi adiunxit, & aureis anthematis exornauit. Ascendens autem in Libanum, syluas incidit ad templorum ædificationem. Regem vero Hierosolymorum Salomonem misisse dicunt ad Hyramum quædam ænigmata, & poposcisse ab eo, adiecto ut qui non posset discernere, pecuniam soluenti persolueret: confessumq; Hyramum, non se posse soluere propositas quæstiones, multis pecunijs multatum. Deinde Abdemonum quemdam, virum Tyrium, propositas soluisse quæstiones: ipsumq; alias proposuisse, quas si non solueret Salomon, multas rursus pecunias Hyramo regi conferret. Dius igitur hoc modo de prædictis testimoniū perhibuit nobis. Sed post hunc producam Menandrum quoque Ephesium. Is enim singulorum regum actus cōscripsit apud Græcos & Barbaros, studens ex prouincialibus vniuscuiusque loci literis, historiarum veritatem pandere. Scribens enim de his qui in Tyro regnauere, & deinde veniens ad Hyramum regem, sic ait: Moriente vero Abibalo, successit in eius regno filius eius Hyramus, qui vixit annis trigintaquatuor. Hic aggre coniunxit Eurychorum, aureamq; ibi columnam Iouis in templo reposuit & ad syluam lignorum profectus, abscidit de monte qui Libanus appellatur, ligna cedrina ad tegmina faciēda templorum. Demolitusq; antiqua delubra, noua templa ædificauit. Herculisque & Astartes fana dedicauit, Herculis primum

extracto

Menander
Ephesius

extructo mense Peritio, deinde Astartes: quando castra mouit aduersus Tityos, minime tributa reddentes: quos etiam subdens sibi, denuo remeauit. Sub hoc fuit Abdemonus puer iuuenis, qui semper parabolas soluebat, quas Salomon Hierosolymorum rex destinabat. Supputatur vero tempus ab hoc rege vsq; ad constructionem Carthagini, hoc modo: Moriente Hiram successit in eius regno Beleastartus filius. Qui cū vixisset annis. xliij. septem regnavit annis. Post hunc Abdastartus filius cū vixisset annis. xx. regnavit nouē. Hūc filij nutricis eius quatuor insidijs peremere: quorū senior regnavit ānis. xij. Post quos Astartus filius Beleastarti regnavit. Qui cū vixisset annis quadragintaquatuor, regnavit annis duodecim. Post hunc frater eius Astarimus: & hic vixit annis quatuor & quinquaginta, regnavit annis nouem, & peremptus est à fratre Phellete: qui suscipiens regnum, mensibus imperauit octo, cum vixisset annis quinquaginta. Hunc peremit Ithobalus Astartæ sacerdos: qui cum vixisset annis sexaginta octo, regnavit annis trigintaduobus. Huic successit Badezorns filius: qui cum vixisset annis quadragintaquinque regnavit sex. Huic successor factus est Mettinus filius: qui cum vixisset trigintaduobus, nouem regnavit annis. Huic successor fuit Pygmalion, qui annos egit in sua vita quinquaginta sex, ex quibus quadraginta tenuit principatum. Huius regni anno septimo, soror Dido in Africa ciuitatem ædificauit Carthaginem. Itaque colligitur tempus à regno Hirami vsque ad ædificationem Carthagini, annorum centum quinquagintaquinque, & mensium octo. Quum vero duodecimo anno huius regni, in Hierosolymis ædificatum sit templum, sit ab ædificatione templi vsque ad constructionem Carthagini tempus annorum centum quadragintatrium, mensium octo. Testimonio siquidem Phœnicum quid amplius oportet apponi? Cernitur ipsa veritas fortiter approbata: & multo clarius apparet, quoniam præcedit constructionem templi progenitorum nostrorum ad prouinciam hanc aduentus. Cum enim eam vniuersam bello tenuissent, tum demum templum ædificare cœpere: & hæc aperte ex literis sacris etiam à me in Antiquitate manifestata sunt. Nunc itaque sunt dicenda ea, quæ apud Chaldæos noscuntur esse conscripta, & de nobis in historia sunt relata. Quæ multam habent concordiam cum nostris voluminibus, etiam de alijs rebus. Testis autem horum est Berosus, vir genere quidem Chaldæus, notus autem eis, qui doctrinæ eruditioniq; congaudent: quoniam de astronomia & de Chaldæorum philosophia ipse Græcas conscriptiones edidit. Igitur Berosus antiquissimas secutus historias, de facto diluuiio, & hominum in eo corruptione, sicuti Moses, ita conscripsit: simul & de arca, in qua generis nostri princeps seruatus est, deuēcta scilicet ea in summitatem montium Armeniorum. Deinde scribens eos qui ex Noe progeniti sunt, & tempus eorum adiiciens, vsque ad Nabulassarum peruenit, Babyloniorum & Chaldæorum regem. & huius actiones exponens, narrat: quemadmodum misit in Ægyptum & ad nostram terram filium suum Nabuchodonosorem eum multa potentia: qui dum rebellantes eos inuenisset, omnes suo subiecit imperio: & templum in Hierosolymis concremauit: cunctumq; generis nostri populum auferens, migravit in Babylonem. Vnde ciuitatem contigit desolari annis septuaginta, vsque ad Cyrum regem Persarum. Dicit autem quod tenuerit Babylonius Ægyptum, Syriam, Phœniciam, Arabiam, vniuersos priores Chaldæorum & Babyloniorum reges actionibus suis excellens. Ipsa vero verba, quæ Berosus protulit, hoc modo dicta, necessario proferenda sunt. Audito autem pater eius Nabulassar, quod satrapa constitutus in Ægypto & Syria inferiore & Phœnicia rebellaret, cum non valeret iam ipse labores ferre, tribuens filio suo Nabuchodonosori ætate valenti partem quandam exercitus contra eum misit. Nabuchodonosor autem cum satrapa desertore congressus, prouinciam quæ ab initio eorum fuerat, ad propriam reuocauit imperium. Eodem vero tempore, cō-

Ex historiis
Chaldæorum

Berosus

Nn ; tigit patrem

" tigit patrem eius Nabulassarum, cum ægrotasset, in Babylonia ciuitate defungi,
 " qui regnavit annis vigintinovem. Nabuchodonosor autem non post multum tem-
 " pus mortem patris cognoscens, & negocia Aegyptiaca disponens, reliquarum-
 " que provinciarum, & captivos Iudæorum & Phœnicum atque Syrorum, qui in
 " Aegypto fuerant, commendans quibusdam amicis, ut cum exercitu & impedimen-
 " tis perducerentur ad Babyloniā, ipse cum paucis iter aggressus per desertum
 " Babylonem venit: reperiensque cuncta à Chaldeis dispensari, servatumque regnum
 " ab optimatibus eorum, dominus factus totius paterni principatus, captivis quidē
 " adveniētibz præcepit habitacula in opportunissimis Babyloniæ locis ædificare.
 " ipse vero ex manubijs templum Beli ac reliqua munificentissime excoluit: & ve-
 " teri urbi alteram extrinsecus adiecit. Et proviso ne posthac possent hostes fluvium
 " convertere & ad urbem accedere, tres interiori ciuitati per circuitum muros, totia-
 " dem exteriori, hos cocto latere, illos addito etiam bitumine, circumdedit: tum sic
 " communitè portas quæ vel templum deceant, addidit. ad hoc iuxta paternā re-
 " giam, alteram sumptuosiore multo amplioreque extruxit: cuius ornatum expo-
 " nere fortasse longum esset. illud memoratu dignum, quod hæc adeo superba su-
 " praque fidem magnifica, quindecim dierum spacio perfecta est. In ea lapideas mo-
 " les excelsas excitavit, aspectu montibus assimilēs, omniq; genere arborum consi-
 " tas. Hortum quoque pensilem fecit, fama nobilem: eo quod vxor eius montanum pro-
 " spectum desideraret, in Medorum regione educata. Hæc itaque retulit de prædicto
 " rege, & multa super hæc in libro Chaldaicorum: in quo culpatur cōscriptores Græ-
 " cos, quasi vane arbitratos, à Semiramide Assyria Babylone ædificatam, & mira
 " opera ab illa circa eam fuisse constructā, falsè conscripsisse dicens. Ipsam certe
 " Chaldaeorum conscriptionem fide dignam existimandum est, quando cum archi-
 " vis Phœnicum concordare videtur, quæ ex Beroso conscripta sunt de rege Baby-
 " loniorum: quoniā & Syriam & vniuersam Phœnicen ille subuertit. In his sanè
 " consonat & Philostratus in historijs, dum Tyriæ meminit obsidionis: & Mega-
 " sthenes in quarto Indicorum: vbi declarare contendit, prædictum regem Baby-
 " loniorum Herculem fortitudine & actuum magnitudine præcessisse. Dicit enim
 " eum & maximam Africæ partem, & Hispaniam subiugasse. Quæ vero de templo
 " Hierosolymorum relata sunt, & concrematum esse Babylonijs, & coeptum rur-
 " sus ædificari Cyro tenente Asiæ principatum, ex dictis Berosi declaramus. Sic
 " enim in tertio libro dicit. Nabuchodonosor itaque posteaquam inchoauit prædi-
 " ctum murum, incidens in languorem, de vita migravit, cum regnasset annis tri-
 " bus & quadraginta. Huius regni, dñs effectus filius eius Euemaradochus, pro-
 " pter iniquitates & libidines passus insidias à marito sororis suæ Niriglissoroore
 " peremptus est, cum duobus regnasset annis. Quo defuncto, sumens regnum
 " qui ei fecit insidias Niriglissoroore, annis regnavit quatuor. Huius filius La-
 " borosardochus, principatum quidem tenuit puer existens mensibus nouem: insi-
 " dias vero passus, eo quod nimis appareret malorum esse morum, ab amicis ex-
 " tinctus est. Hoc itaque perempto, convenientes hi qui fecerant insidias, commu-
 " ni suffragio regnum tradidere Nabonido cuidam, qui erat ex Babylone ex eadē
 " gente. Sub hoc muri circa fluvium Babyloniæ ciuitatis ex latere cocto & bitu-
 " mine sunt constructi. Cuius regni anno septimodecimo egressus Cyrus ex Persi-
 " de cum magno exercitu, vniuersa Asia subacta, impetum fecit in Babyloniā
 " urbem. Sentiens autem Nabonidus inuasionem eius & occurrens exercitu suo,
 " atque congressus pugna, victus & cum paucis fugatus inclusus est in Borsippen-
 " sium ciuitate. Cyrus autem Babyloniā obsidens, & deliberans exteriores mu-
 " ros deponere ciuitatis, eo quod nimis videretur munita, & esset ad capiendum
 " valde difficilis, reuerius est ad Borsippum, Nabonidum expugnaturus. Na-
 " bonido vero oppugnationem non expectante, sed prius supplicante, usus cle-
 " mentia Cyrus, & dans ei habitaculum in Carmania, expulit eum à Babylone. Na-
 " bonidus itaque reliquum vitæ tempus in illa provincia conuersatus est. Hæc con-
 " cordant

cordant cum nostris. Scriptum namque in eis est: quod Nabuchodonosor octauodecimo regni sui anno, templum nostrum ad desolationem usque perduxit, & fuit exterminatum annis septem. Secundo vero anno regni Cyri fundamentis depositis, rursus secundo regni Darij anno perfectum est. His prolatis, adijciam etiam Phœnicum historias: non enim probationū abundantia relinquenda est: est enim dinumeratio in illis annorū: sic enim habent: Sub rege Ithobalo Nabuchodonosor obsedit Tyrum annis tribus & decem. Post hunc regnavit Baal annis decem. Post hunc indices constituti sunt, & indicauere hi. Ecnibalus Baslechi, mensibus duobus: Chelbis Abdæi: mensibus decem: Abbarus pontifex, mensibus tribus: Myttonus & Gerastus Abdilimi, indices annis sex: inter quos regnavit Balatorus anno vno: quo moriente, mittentes euocauere Merbalum ex Babylone, & quatuor regnavit annis. Eo quoque moriente, euocauere fratrem eius Iromum, qui regnavit annis viginti. Sub hoc Cyrus Persarum habuit imperium. Quapropter omne tempus est annorum quinquaginta quatuor, & mensium triū. Septimo siquidē anno regni sui Nabuchodonosor cœpit obsidere Tyrum. Quarto decimo autem anno regis Iromi, Cyrus Persarum tenuit principatum. Consonant igitur quæ de templo scripta sunt à Chaldæis ac Tyrijs, cum literis nostris. manifestum vero & sine contentione testimonium est, de prædicta nostri generis antiquitate. Et his quidem qui non valde contendunt, sufficere iudico quæ præmissa sunt. Oportet autem non credentibus barbaricis conscriptionibus, sed solis Græcis fidem habendam esse dicentibus, adhuc multos exhibere testes, etiam Græcos, scientes nostrum genus, & opportuno tempore eius habentes mentionem. Pythagoras igitur Samius, cum sit antiquus quidem ætate, sapientia vero & diuina pietate philosophos omnes excellens, non solum quæ nostra sunt agnouisse manifestus est, sed etiam æmulatus ea ex multis apparet. Et ei⁹ quidem conscriptio nulla reperitur. multi tamē de eo retulere: quorum insignior est Hermippus vir circa omnem historiam diligentissimus indagator. Refert itaque in primo de Pythagora libro, quod Pythagoras vno familiarium suorum defuncto, nomine Calliphonte, genere Crotoniate, illius animā dicebat secum degere die nocteque: & quod præciperet, vt nō transiret locum, vbi asinus lapsus esset, & ab aqua feculenta semetipsum abstineret, & ab omni blasphemiam recederet. Deinde sequitur. Hæc autem agebat atque dicebat, Indæorum & Thracum opiniones imitatus ac transferens in seipsum. Dicitur enim vere, quod ille vir multas Indæorum leges in suam transtulit philosophiam. Fuit autem etiam per ciuitates nō ignota olim gens nostra, & multi iam mores ad quasdam transierunt, & æmulatione digni a nonnullis habebantur. Quod manifestat Theophrastus in his, quæ scriptæ sunt de legibus. Ait enim, quia prohibent Tyriorū leges & peregrino sacramento iurare. Inter quæ sacramenta cum quibusdam alijs etiam iniurandum, quod corban appellatur, enumerat: apud nullos autem hoc inuenitur iuramentum, nisi apud Iudæos solos: quod interpretatur ex Hebraica lingua, donum dei. Verum neque Herodotus Alicarnassensis nostram ignorauit gentem, sed quodammodo eius meminisse cognoscitur. De Colchis enim referens, in secundo libro sic dicit. Soli autem inter omnes Colchi, & Ægyptij & Aethiopes, verenda ab initio circuncidunt. Phœnices vero, & Syri in Palestina consueti hoc ab Ægyptijs didicisse. Syri autem, qui circa Thermodoontem & Parthenium fluium commorantur, & his vicini Macrones, à Chelchis dicuntur nuper didicisse. Hi namque sunt inter homines soli qui circunciduntur: & isti sicut Ægyptij facere videtur. De Ægyptijs autem, & Aethiopibus dicere non possum, vtri ab alteris didicere. Dixit ergo Syros, qui in Palestina sunt, circuncidi. omnium autem qui habitant Palestinam, soli Iudæi circunciduntur. hoc igitur sciens, de ipsis dixit. Quin & Chœrilus, antiquus poeta, meminit de gente nostra dicens quod militauerunt nostri maiores cum xerxe persarum rege contra Græcos: & enumerans ynuerſas gentes, nouissimam nostram posuit, ita dicens.

Ex Phœnicum
historiaEx scriptori
bus Græcis.
Pythagoras

Hermippus

Theophrastus

Herodotus

[Huius]

Huius miranda specie gens castra secuta,
 Phoenissam ignoto linguam mittebat ab ore.
 Sedes huic Solymi montes, stagnum prope vastum.
 Tonsa caput circum, squalenti vertice equini
 Exuvias capitis duratas igne gerebat.

Palàm ergo est, sicut arbitror, quia nostri meminerit, eo quod & Solymi montes in nostra regione sunt constituti, in quibus habitamus, & stagnum, quod dicitur Asphaltites. Hoc enim inter omnes stagnum in Syria latius atque maius est. Et Chœrilus quidem ita nostri meminit. Quod autem non solum sciebant Iudæos sed etiam in quotquot inciderent admirabantur, non è vulgo Græci, sed ob sapientiam celebres, ostendere facile est. Clearchus enim Aristotelis discipulus, & peripateticorum nulli secundus, in primo libro de somno, dicit Aristotelem doctorem suum de quodam viro Iudæo ita referre: & ipsi Aristoteli eundem sermo nem ascribit, quod ita conscriptum est. Sed alia quidem longum est dicere. Quæ vero habere potuerant illius admirationem quandam atque philosophiam, ca duco operæ precium, referre. Et Hyperochides: vehementer, inquit, audire desideramus univèrsi. Igitur secundum præcepta, Aristoteles inquit, rhetorica, eius genus primo indicabimus, ne reluctemur doctoribus præceptorum. Dic, inquit Hyperochides, ita si placet. tum ille, genere igitur Iudæus erat, è Coelesyria: qui sunt ex propagine philosophorum Indorum, vocanturque (ut aiunt) philosophi, apud Indos Calani, apud Syros autem Iudæi nomen accipientes à loco, locus enim ubi habitant, appellatur Iudæa. nomen vero eorum civitatis valde difficile est: vocant enim eam nomine Hierusalem. Is igitur homo multos hospitio recipiens, & de superioribus ad maritima descendens, gravissimus erat non solum eloquio, sed etiam animo. Et tunc nobis degentibus apud Asiam, quum diutius homo venisset ad ea loca, confabulari coepit nobiscum, & cum alijs scholasticis eorum sapientiam tentans, cumque multi eruditorum congregarentur, tradebat potius aliquid eorum quæ habebat. Hæc ait Aristoteles apud Clearchum, & super hæc multam ac mirabilem continentiam Iudæi viri in cibis & castitatem narrat. Licet autem volentibus hæc ex ipsius lectione cognoscere. ego enim refugio plus quam decet inferere. Clearchus igitur facta digressionem, cum aliud propositum haberet, nostri generis ita meminit. Hecateus autem Abderita, vir philosophus simul & circa actiones industrius, cum Alexandro rege nutritus, & cum Ptolemæo Lagi commoratus, non obiter, sed integrum de ipsis Iudæis conscripsit librum. Ex quo volo breviter quædam eorum quæ ab eo sunt dicta percurrere. Sed primitus tempus ostendam. Meminit enim prælij, quo circa Gazam Ptolemæus confligit cum Demetrio, quod utique contigit undecimo quidem anno post mortem Alexandri, olympiade vero septima & decima atque ceterisima, sicuti refert Castor, adiiciens enim hanc Olympiadem, dicit: Sub hac Ptolemæus Lagi vicit in Gaza prælio Demetrium Antigonem, qui vocabatur Poliorcetes. Alexandrum vero profitentur univèrsi centesima & quarta decima olympiade fuisse defunctum. Palàm ergo est, quia & secundum illud tempus, & sub Alexandro genus florebat nostrum. Dicit igitur Hecateus, quia post prælium ad Gazam, Ptolemæus locorum quæ sunt circa Syriam dominus est effectus. Et multi hominum cognoscentes mansuetudinem & clementiam Ptolemæi, cum eo proficisci ad Ægyptum, & rebus communicare voluere. Quorum unus, inquit, erat Ezechias pontifex Iudæorum: homo ætate quidem quasi sexaginta & sex annorum: dignitate vero apud contribules maximus, & animo sapientissimus, potentissimus ad dicendum, & circa causas sicut nullus alter expertus. Dicit etiam omnes sacerdotes Iudæorum qui decimas accipiunt, & univèrsa in cōmuni gubernant, circa mille & quingentos existere. Rursum autem prædicti viri facies mentionem: hic, inquit, homo hunc honorem gerens, & assuetus esse nobiscum, assumens aliquos suorum, differentiam cunctam exposuit: & habitationem suam & conversationem, quæ scriptam habebat

Hecateus
 Abderita

habebat, pariter indicauit. Deinde palam facit Hecateus, quales circa leges existimus & quia omnia sustinere, ne transcendamus eas, eligimus: & hoc esse optimum iudicamus. Dicit igitur hæc. Et male sapius à finitimis audiētes, & omnes contumelias passi à Perlicis regibus & satrapis non possum mente mutari. Sed cum magna exercitacione, de his præcipue omnibus respondere parati sunt. Perhibet autem etiam indicia fortis animi circa leges non parua, dicens. Alexandro quondam in Babylone constituto, & volente Beli templum quod corruerat renouare, cunctisq; militibus similiter rudera portare præcipiente, solos Iudæos hoc facere non sustinuisse: sed etiam multas plagas, & detrimenta pertulisse non modica, donec eis agnoscente rege securitas præberetur. Qui dum ad prouinciā, inquit, propriam reuersi fuissent, templa & altaria fabricata omnia destruxere. Et pro alijs quidem multā satrapæ exoluere, pro alijs vero veniam consecuti sunt. Adijcit autem, quod merito ob hæc mirabiles sint. Et quod gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa: sed multa milia nostrorū traducta, in Babylonia Persæ primum collocarunt: nec pauca etiā morte Alexandri in Aegyptum & Phœnicen sunt translata, propter seditionem in Syria factam. Idem vir, & magnitudinē prouinciæ quā incolimus, pulchritudinemq; narrauit. Pene decies trecenta milia, inquit, iugera terrarum optimarum vberimæ prouinciæ possidere noscuntur. Iudæa namque huius est amplitudinis. Et quia etiam ciuitatem ipsam Hierosolymorum spatiosam & maximā olim inhabitamus, & viro- rum multitudine copiosam, necnon & templi constructionem, idem ipse sic refert: Sunt autem Iudæorum & aliæ quidem multæ munitiones per prouinciā, atque vici. vna vero ciuitas munitissima, habens præcipue circuitum quinquaginta stadiorum, in qua commorantur hominum circa centum & quinquaginta milia, nomine Hierosolyma. Est autem in media ciuitate lapidea quadriporticus, centum per circuitum cubitorum, habens etiam duplices ianuas: in qua ara est quadranguli figuratione composita ex lapidibus non dolatis sed collectis, vnumquodq; latus viginti cubitorum latitudinem habens, altitudinem vero decem. & circa eam maxima fabrica, vbi altare est constitutum & candelabrum, vtraque aurea, duorum talentorum pondus habetia: & inextinguibile lumen noctibus & diebus. Simulacrum vero aut aliquod anathema ibi nequaquam est, nec vlla plantatio, nullus ibi veluti lucus, aut aliquid huiusmodi. Habitant autem in eo & noctibus & diebus sacerdotes, quasdam purificationes agētes, & omnino vinum non bibentes in templo. Insuper autem, quia & cum Alexandri regis successoribus postea militarunt, testatur hoc modo, dicens ea quæ cognouerit à viro Iudæo in expeditione constituto: cuius verba subiiciam. Ait enim: Me siquidem cunte ad mare rubrum, vna secutus est quidam cum alijs equestrum Iudæorum nos deducentium, nomine Mosollamus, vir animosus, inter omnes sagittarios Græcos & Barbaros præcipuus. Is igitur homo properantibus multis pariter, & quodam vate augurium captante, & petente vt cuncti starent, interrogauit, cur substitissent omnes. Ostendente vero ei vate auem quam intuebatur, atque dicente: quod si quidem expediret eis vt manerent omnes, staret auis: si vero surgens antea euolaret, procederent: si vero post tergum iret, recedere cunctos oporteret: rursum tacens, arcumq; trahens sagittam emisit, & auem percussam interemit. Indignantibus verò vate & quibusdam alijs, & maledicentibus ei: Quid furitis, inquit, infaustissimā auē sumētes in manus? hæc enim suam salutem nesciens, de nostro itinere nobis prosperitatem potuit indicare! Si enim præscire futura valuisset, in hunc locum nequaquā venisset, metuens ne sagitta à Mosollamo Iudæo periret. Sed Hecatei testimonia iā quiescāt. facile namq; est, vobis ipsum librum legere, & hæc apertius inuenire. Nō vero me pigebit Agatharchidē introducere, licet hō minime malus: vt ei visum est, nobis detraxisse videatur. Is enim narrās de Stratonice, quēadmodum venit in Syriam à Macedonia viro suo Demetrio derelicto: Seleuco autē uxorem eam ducere nolente, quod illa sperabat,

Mosollamus

Agatharchides

la sperabat, exercitu eius in Babylonia posito, circa Antiochiam bella moti:
 Deinde quomodo reuerso rege Antiochia capta, in Seleuciam illa fugiens, cum
 posset velocius abnavigare, somnio prohibita ne faceret, capta atq; defuncta est.
 Hæc ergo prædicens Agatharchides, & derogans superstitioni Stratonices, uti-
 tur exemplo generis nostri, sic scribens. Qui vocantur Iudæi, habitant omnium
 munitissimam ciuitatem, quam vocare Hierosolymam provinciales solent. Hi
 vacare consueti sunt septima die, & neq; arma portare in prædictis diebus, neque
 terræ culturam contingere, neque alterius cuiuspiã curam habere patiuntur. sed
 in templis extendentes manus, adorare vsque ad vesperam soliti sunt. Ingre-
 te vero in ciuitatem Ptolemæo Lago cum exercitu, & multis hominibus, cum cu-
 stodire debuerint ciuitatem, eis stultitiam obseruantibus, provincia quidem do-
 minum suscepit amarissimum: lex vero manifestata est malam habere solennita-
 tem. huiusmodi autē casus, præter illos, alios quoque docuit vniuersos: ut tūc ad
 somnia & opiniones quæ tradebantur de lege confugiant, dum circa res necessa-
 rias ratio nihil valet humana. Hoc quidem Agatharchidi videtur esse ridiculū:
 eis autem qui hæc examinant integrius, apparet magnum, & præcipua laude di-
 gnissimum: si & salutis & patriæ quidem, custodiam legum pietatemq; diuinā præ-
 ponere concupiscant. Quod vero non ignorantes quidam conscriptorū gentem
 nostram, sed propter inuidiam quasdam ob similes causas memoriam nostri omi-
 serunt, hoc iudicium me arbitror esse præbiturum. Hieronymus enim, qui de suc-
 cessoribus conscripsit historiam, ipso tempore quo Hecatæus fuit: & amicus exi-
 stens regis Antigoni, Syriæ præsidebat. Verum Hecatæus quidem etiam librum
 conscripsit de nobis: Hieronym⁹ autem nequaquam nostri in historia meminit,
 licet penē in ipsis locis nutritus esset: In tātum voluntates hominum differebāt.
 Alter namque dignos existimauit de quibus diligenter memoriæ proderet: alte-
 rum vero omnino circa veritatem quædam passio cernitur obscurasse. Sufficiunt
 tamen ad probationem antiquitatis nostræ, Ægyptiorum & Chaldæorum
 atque Phœnicum historiæ, & super illas Græcorum pariter conscriptiones. nam
 præter supradictos, Theophilus etiam, & Theodotus, & Mnaseas, & Aripheas
 & Hermogenes, & Eumerus, & Conon, & Zopyrion, & multi fortasse alij (non
 enim ego omnibus libris incubui) non obiter nostri fecere mentionem. Plurimi
 namque prædictorum virorum, veritate quidem antiquarum rerum frustrati sunt,
 quia lectioni sacræ nostrorum non incubere librorum: communiter tamen de an-
 tiquitate testati sunt, pro qua nunc dicere proposui. Phalereus sanè Demetrius,
 & senior Philon, & Eupolemus, non multum veritate frustrati sunt: quibus dari
 veniam, dignum est. Non enim inerat eis, ut nostras literas possent omni scrupu-
 lositate sequi. His ita dictis, vnū adhuc mihi capitulum est relictum ex his quæ
 in principio libri posui, quatenus derogationes & maledicta, quibus vtuntur qui-
 dam contra genus nostrum, falsas ostendam: & conscriptoribus eorum testibus
 vtar, quā conscribentes hæc contra semetipsos locuti sunt talia. Quod vero multis
 alijs hoc euenit propter quorūdā odia, arbitror intelligere eos qui in historijs ver-
 sari solent. Quidam enim gentium, & gloriosissimarum ciuitatum fœdere nobili-
 tatē, & conuersationi detrahare tentauere: Theopompus quidem Atheniensiū, La-
 cedæmoniorum vero Polycrates. Is autem qui Tripoliticū conscripsit (non enim
 Theopompus hoc fecit, sicuti quidam putant) etiam Thebæorum momordit vr-
 bem. Multa vero etiā Timæus in historijs, de prædictis, & de alijs blasphemauit.
 Et hoc præcipue faciunt, quando gloriosissimos in aliqua parte calūniantur: qui-
 dam propter inuidiā atq; malenolentiam, alii vero propter verbosam nouitatem
 memoria se dignos fieri iudicantes. & apud stultos quidem nequaquam hac spe
 fraudantur, qui non sanū noscuntur habere iudicium, sanivero auditores eorum
 malignitatem cōdemnabunt. Blasphemiæ igitur in nos sæpe congestarū hu-
 iusmodi causa est. Volentes Ægyptiis gratificari quidā, veritatem corrumpere ten-
 taure.

tanere. Et neq; aduentum in Ægyptum nostrorum progenitorum, sicut contingit, sunt confessi: nec rursus egressum cum veritate dixere: multasq; causas odij ac inuidiæ parites habuere. Principio quidem, quia in eorum regione nostri progenitores potentes effecti sunt: vnde regressi ad propria, denuo tuere felices. Deinde sacrorum diuersitas, multas inter eos fecit inimicitias: in tantum præstantiore nostra pietate quam solēnitates illorum, quantum dei natura animalibus irrationalibus sine dubitatione præstat. Cōmunis nanq; apud illos ritus est, eiuſcemodi bruta arbitrari deos: singillatim autē alij alia colunt, Vani ac fatui omnino homines, & ab initio vti his malis opinionibus cōsueti: & propterea nequaquam imitari nostram honestatem de diuina ratione potuere. Videntesq; multos nostram zelari conuersationem, inuidiam habuere: & ad tantam fatuitatem ac pusillanimitatē quidam perducti sunt, vt non pigeret eos etiam contra antiquas suorum scriptiones aliqua dicere. Qui cum hoc faciunt, sibi metipsis aduersa conscribere passione cæcitatē ignorauere. In vno tamen & maximo viro verbum meū cōprobabo, quovſus sum ante paululum nostræ antiquitatis teste. Manethon itaque, qui Ægyptiacam historiam ex literis sacris se interpretaturū pollicitus est, prædicens nostros progenitores cū multis milibus in Ægyptum aduenisse, & illic incolas subiugasse: deinde ipse confessus est, quia posteriori tempore amittentes eam, prouinciam quæ nunc Iudæa vocatur, obtinuissent, & ædificantes Hierosolymam, construxissent templum. Et hæc tenus conscriptiones secutus est antiquorum. Deinde vsurpans sibi met licentiam, professusq; se scribere ea quæ in fabulis vulgaribus feruntur, incredibilia verba de Iudæis inferuit, volens permiscere nobis plebem Aegyptiorum leproſorum, aliorūque languentium, quod, sicut ait, abominatione ex Aegypto fuga dilapsi sunt. Amenophin enim regem adiecit, quod est falsum nomen. Et propterea tempus regni eius nequaquam diffinire præsumpsit, cum aliorum regum omnes annos perfecte protulerit. Hinc itaq; quasdam annectit fabulas, penē oblitus, quod egressum pastorum ab Hierosolyma ante quingentos decem & octo annos factum esse protulerat. Themusis enim erat rex, quando egressi sunt. Et ab hoc tempore, regum qui postea fuere, anni sunt trecenti nonagintatres, vsq; ad fratres nomine Sethonem, & Hermæum: quorū Sethonem quidem Ægyptū, Hermæū vero Danaum denominatū dicit: quem expellens, inquit, Sethon, regnavit annis quinquaginta & nouem: & post hunc senior ē filijs Rhampses annis sexaginta sex. Ante tot igitur annos egressos ex Aegypto patres nostros confessus, deinde Amenophin adijciens regem, hunc ait & deorū fuisse contemplatorem, sicut Orum quendam priorum regum: & impleſse desiderium eius sacerdotē Amenophin natum ex patre Papio: qui videbatur quasi diuina participare natura, secundum sapientiam præscientiamq; futurorū. Et dixisse regi hunc cognominem, quod posset videre deos, si prouinciā à leproſis & alijs maculatis hominibus purgare contenderet. In quo lætatum regē, omnes dicit corpore debiles ex Aegypto cōgregasse, & fecisse multitudinē numero LXXXM. Eosq; ad sectiones lapidum in partem Nili orientalem misisse: simul & alios Aegyptios, quibus hoc erat iniunctum. Fuisse autem quosdam inter eos etiam eruditorum sacerdotum lepra perſusos ait. Amenophin vero illum sapientem diuinūq; virum refert timuisse & erga semetipsum & erga regem deorum indignationē, qui aperte suaserat eis vim fieri: & dixisse, quoniam auxiliarentur quidam maculatis hominibus, & Ægyptum obtinerent tredecim annis. Et hæc cum non quidem præsumpsisse regi dicere, sed de his hominibus conscriptum reliquisse librum, ac sibi mortem consciuisse. & propterea regem in anxietatem maximam peruenisse. Deinde ad verbum hæc refert. Itaq; rogatus rex, vt ad requiem & tutamen eorum secerneret ciuitatem, desertā urbem, quæ fuerat pastorum, nomine Anarim, præbuit eis. Est autem hæc ciuitas secundum theologiam antiquam, Typhonis. Porro illi in hanc ingressi, & locum hunc ad rebellandum optimum, ducem sibi met quendam Heliopolitanorum Pon-

Contra Manethonem
Ægyptium

norum Pontificum Osarsiphum constituere, & huic se obedire in omnibus iuraverunt. at ille primum quidem eis legem posuit, ut neque deos adorarent, neque ab animalibus, quæ præcipue sacra apud Ægyptios erant, se penitus abstinerent: nullique copularentur nisi cum quibus foedus habere videbantur. Hæc autem sentiens, & alia plura, maxime Ægyptiorum consuetudinibus inimica, præcepit multo opere muros ædificari civitatis: & ad bella præparari contra Amenophin regem. Ipse vero assumens secum etiam alios sacerdotes, & maculatorum quosdam, misit legatos ad pastores: qui videbatur à Themuse rege depulsi ad Hierosolymorum urbem, causas suas & aliorum qui simul fuerant exhonoriati significans, & poscens ut pariter contra Ægyptum castrametarentur. promisitque eos fore venturos: primum quidem in Auarim progenitorum suorum provinciam, & necessaria populis abundantius exhibenda: pugnuros autem opportuno tempore, & provinciam facillime subdituros. Illi vero lætitia cumulati, omnes alacriter usque ad ducenta milia virorum pariter sunt egressi: & non post multum ad Auarim usque venerunt. Amenophis autem Ægyptiorum rex, dum illorum audisset invasionem, non mediocriter perculsus est, dum recordaretur quod ei prædixerat Amenophis Papij. Et primum quidem congregans Ægyptiacam plebem, facto consilio cum principibus eorum animalia sacra, & quæ præcipue à sacerdotibus honorabatur, ante præmisit, & sacerdotibus particulariter iussit, ut simulacra eorum caute celarent. Filium vero Sethonem, qui etiam Ramestes à Rampse patris nomine vocabatur, cum quinque esset annorum, apud suum commendavit amicum. Ipse vero transiens cum alijs Ægyptijs, usque ad trecenta milia virorum, bellatoribus viris occurrens, congressus non est. Putans enim semetipsum contra deum pugnare, retrorsum reuersus venit ad Memphim: & sumens Apim & alia sacra, mox in Æthiopiam cum vniuersis natibus & multitudine venit Ægyptiorum. Per gratiam namque erat ei subiectus Æthiopum rex: propter quod suscipiens etiam populum vniuersum, præbuit alimenta hominibus necessaria, quæ provincia ministrabat, & civitates ac vicos, qui ad fatale illud XIII annorum exilium sufficerent. Et in Æthiopia quidem hæc gesta sunt. Solymitæ vero descendentes cum viris pollutis Ægyptiorum, sic pessime hominibus visi sunt, ut eorum victoria esset pessima his, qui tunc eorum impietates inspiciebant. non solum etenim civitates & vicos concremare, sacrilegia facientes, & deorum idola deuastantes: sed etiam ipsa sacra animalia quæ colebantur crudelissime discerpsere, peremptores & occisores horum sacerdotes atque prophetas esse cogentes, quos etiam expellebant nudos. Dicitur itaque, quod politiam & leges eis composuit sacerdos quidam, genere Heliopolites, nomine Osarsiphus, vocatus ex nomine Osireos Heliopolitani dei: qui dum conuersus fuisset ad hoc genus, mutavit nomen & vocatus est Moses.

Quæ igitur Ægyptij de Iudæis ferunt, hæc sunt, Sed & multa breuitatis causa prætereo. Dicit autem rursus Manethon, quia postea Amenophis ex Æthiopia digressus est cum magna virtute: simul & filius eius Rampses, & ipse habens magnum exercitum. Et congressi contra pastores atque pollutos, vicerunt eos: & multis cæsis persecuti sunt eos usque ad Syriæ fines. Hæc equidem & huiusmodi Manethon conscripsit. Quia vero anilia loquitur delirameta, atque mentitur, aperta ratione monstrabo: illud primo distinguens, postea referendum est. Is enim concessit nobis, atque professus est, quod ab initio non fuerint Ægyptij genere, sed extrinsecus illuc aduenissent, & Ægyptum obtinuissent, & ex ea rursum egressi sint nostri progenitores. quod vero nobis postea permixti non sunt Ægyptij corpore debilitati: & quod ex his non fuit Moses, qui populum eduxit ex Ægypto, sed ante multas generationes extitit, per ea quæ ipse dixit, conabor ostendere. Primam itaque causam posuit figmenti ridiculam. Rex enim, inquit, Amenophis concupivit videre deos, quos putas? siquidem qui apud eos solemnes erant, Bouem, & Hircum, & Crocodilos, & Cynocephalos, videbat, cælestes autem quomodo

quomodo poterat? & cur hoc habuit desiderium? quia utiq; & prior rex alter hos viderat? Ab illo ergo audiens, quales essent, & quemadmodum eos vidisset, noua nequaquam egebat arte. sed forte sapiens erat ille vates, per quem hæc rex posse agere confidebat. quod si ita fuisset, quomodo impossibilem concupiscentiam non præsciuit? non enim euenit quod voluit. Proinde quam rationem habere potuit, ut propter mutilos aut leprosos ei inuisibiles essent? Irascuntur enim propter impietates, non propter corporum vitia. Deinde, tam multa milia leprosum & male habentium, vna penè hora quomodo fuit possibile congregari? aut quomodo rex non obediuit uati? Ille nanque præcepit debiles Ægyptios exilio deportari, Hic autem eos ad sectiones lapidum destinauit, tanquam operarijs indigenis, & non purgare provinciam volens. Ait autem quod vates semetipsum peremit, præuidens deorum iram, & quæ erant in Ægypto futura, & conscriptum librum regi reliquit. Proinde quomodo ab initio vates etiam suum interitum non præsciuit? quomodo non repente regi cōtradixit volenti videre deos? aut qua ratione timebat, iam non sui temporis calamitates? aut quid nam grauius imminabat, quod morte præueniret? Quod vero inter omnia stultius est, videamus: Audiens enim hæc, inquit, & de futuris iam metuens, debiles illos quibus Ægyptum purgare debuerat, neque tunc de provincia pepulit: sed rogatibus eis, sicut ait, ciuitatem dedit dudum à pastoribus habitatam: quæ vocabatur Auaris. Ad quam congregati, principem, inquit, delegere ex sacerdotibus Heliopolitanis: qui eis legem posuit, ut neque deos adorarent, neque ab Ægyptiacæ festiuitatis animalibus abstinerent, sed omnia perimerent, atque consumerent, nulliq; penitus misceretur, nisi cum quibus coniurati esse videbantur: & inreiuando multitudine obligata, quatenus in eis legibus perdurarent, Auarim ciuitatem munitam contra regem dicit eos bello sumpsisse. Adiecit autem, quia misit Hierosolymam rogans illos pro auxilijs exhibendis, & daturum Auarim compromittens, quæ foret ex Hierosolymis volentium exire maiorum: & ex qua procedentes omnem Ægyptum obtinerent. Deinde subiungit illos quidem venisse cum ducentis milibus armatorum. Regem vero Amenophin Ægyptiorum, cum nollet repugnare deo, mox ad Æthiopiam refugisse, & Apim cum alijs sacris animalibus deuexisse. Hierosolymitas vero inuasiōe facta, & ciuitates depopulatos, & tēpla concremasse, & equestres peremisse refert: & nulla iniquitate aut crudelitate abstinuisse. Qui vero politia & leges eis exhibuit, sacerdos, inquit, erat genere Hieropolites, nomine Orsaphus, vocatus ab appellatione Osireos Heliopolitani dei: & mutato nomine dictus postea Moyses. Tertio decimo vero anno Amenophin, postquam regno pulsus est, ex Æthiopia profectum cum multis milibus dicit: & congressum contra pastores atque pollutos, habita confictione, vicisse. Et multos interficientem, usque ad fines Syriæ persecutum. In his iterum non intellexit sine verisimilitudine se mentiri. Leprosi nanque & cum eis multitudo collecta debiliū, licet primitus irascerentur regi, circa se utique talia facienti, secundum præmonitionem vatis, tamen cum à sectione lapidum sunt egressi, & provinciam percepere, omnes circa eum mitiores effecti credendi sunt. Porro si adhuc & illum odio habebant, seorsum magis insidiari potuissent, non omnibus bellum inferre, cum scilicet plurimi existentes multorum illic cognationes haberent. Proinde etiā si contra homines pugnare decreuere, non tamen contra deos impietatem gerere præsumebant: nec contraria suis agere legibus, in quibus educati esse noscuntur. Oportet itaque nos Manethoni gratias agere: quoniam huius iniquitatis principes dicit, non eos qui ex Hierosolyma sunt egressi, sed illos ipsos Ægyptios esse probat, & maxime sacerdotes, atque iurisiurandi vinculum illorum multitudine cōuenisse. Illud autem quomodo non irrationabile est? Domesticorum quidem & amicorum nemo cum illis rebellauit, nec periculorum belli particeps factus est: sed misere maculatos ad Hierosolymam, ut ab eis auxilia poscerent. quam amicitia aut societate intercedente? hostes enim magis erant, & moribus pluri-

*Hæc omnia fe-
re usq; ad finē
libri nunc de
mune Græco
adiecta sunt*

mum differebant. At illi confestim; ut ait, vocantibus morem gesserunt, nempe inducti pollicitationibus, quod Ægyptum occupaturi essent: quasi ipsi non admodum eius regionis gnari essent, ex qua per vim pulsi fuerant. qui si tum miseram aut egenam vitam egissent, merito fortasse negotium aggressi essent. cum autem urbem habitarent fortunatam, & agrum amplum meliorem Ægypto colerent, quid tandem erat, cur ob veteres hostes, eosque corporibus affectis, quales nemo domesticos ferat, periculum adirent? neque enim futuram regis fugam præsciebant. nam, ut ipse dixit, filius Amenuphis cum trecentis milibus ad Pelusium occurrebat. & hoc quidem omnino sciebant qui proficiscebantur: mutationem vero propositi & fugam unde coniectare poterant? Deinde occupatis horreis Ægypti, multa mala fecisse ait Hierosolymitanum exercitum: atque hæc eis exprobrat: quasi non hostes eos induxisset: aut quasi hæc sint aliunde accito militi obijcienda, cum eadem ante aduentum eorum fecissent, facturisque se iurassent ipsi Ægyptij. Quinetiam aliquanto post Amenuphis hostes aggressus prælio vicit: fusosque ac fugatos Syriam usque persecutus est. adeo scilicet Ægyptus est omnibus unde- cunque inuadentibus captu facilis: & qui tunc ea iure belli potiebantur, cum sci- rent Amenuphin vivere, neque aditus ab Æthiopia communierant, multas ad hoc commoditates habentes, neque alioqui copias contraxerant. Ille vero usque Syriam trucidans eos (ut ait) persecutus est per arenosa & inaquosa loca. Scili- cet ea vel quieto exercitu transire expeditum est. Igitur autore Manethone ne- que ex Ægypto genus nostrum oriundum est, neque illinc aliqui admixti sunt. Leproforum enim & morbidorum multos in lapidicinis perisse vero simile est, multos in præliis, plurimos vero postremo & in fuga. Superest ut de Moyse illi contradicam. Hunc virum mirandum Ægyptij & diuinum existimant, sed non sine blasphemia incredibili sibi vindicare conantur: dicentes Heliopoliten esse vnum sacerdotum, ob lepram cum alijs pulsum. Ostenditur autem in ratione tem- porum, D X VIII annis prior fuisse, & patres nostros ex Ægypto in regionem quam nunc tenemus eduxisse. Quod vero eiusmodi calamitatis corpus expertus habuit, ipsius dicta indicat. Leprosis enim & oppidis & vicis interdixit, ut seor- sum in lacero vestitu agant: & cum qui eos attigisset, aut sub idem tectum succes- sisset, pro impuro habet. Quin etiam si eo morbo liberari, & in pristinum restitui contingat, præscripsit certas purificationes, mūdationesque per fontanarum aqua- rum lauacra, & omnium pilorum abrasiones: multisque & varijs sacrificijs per- actis, tum demum sanctam urbem adeundam. Atqui contra par erat eum qui talem calamitatem expertus esset providentiam aliquam ac humanitatem ex- hibere simili infortunio pressis. Non solum autem de leprosis sic leges tulit, sed ne minima quidem corporis parte mutilatos ad sacrorum curam admisit. Sed etiam si iam sacerdoti aliquid tale accidisset, honore eum priuauit. Quomodo igitur verisimile est illum has aduersus semetipsum cum opprobrio suo damnos- que tulisse leges? Quin & nomen valde incredibiliter mutauit. Osarsiph enim (inquit) vocabatur. Hoc ad transmutationem nihil quadrat. Verum autem no- men significat ex aqua seruatum Moysen. nam aquam Ægyptij Moy vocant. Satis igitur declaratum existimo, quod Manethon quatenus veterum scripta se- quitur, non multum à veritate aberrat. Vbi vero ad vulgares fabulas se vertit, aut absurde eas confingit, aut in odium gentis loquentibus credit. Post hunc in- quirere libet in Chæremonem. Hic enim Ægyptiacam se scribere historiā profes- sus, addēs idem nomē regis quod Manethon, Amenophin, & filiū eius Rhames- sen, ait. Idem in somnis Amenophi apparuisse, in cuius antem quod templum suū per bellum dirutum esset. Phritiphauten vero sacrum scribam dixisse, si à pollu- tis hominibus Ægyptū repurget, liberandum eum à nocturnis terroribus: atque ita delecti vitiosorum morbidorumve habito, CCL milia è finibus eiecta. Duces ve- ro eorum fuisse scribas Moysen & Iosephum, quem etiam sacrum scribā fuisse: Æ- gyptia vero eis nomina esse, Mosi Tisithen, Iosepho Petesephi. Hos Pelusium venisse;

venisse, ibique offendisse CCCLXXX. milia, ab Amenophi relictā, quæ is in Ægyptum transferre noluerat: cum his icto foedere contra Ægyptum expeditionē habitam. Amenophin autem non expectato impetu eorum, in Æthiopiam fugisse, relictā uxore grauida: quam delitescētem in quibusdam speluncis enixam puerum nomine Messenen. eum posteaquā ad virilem ætatem peruenisset expulisse Iudæos in Syria numero circiter CC. milia, & patrem Amenophin ex Æthiopia recepiſſe. Et hæc quidem Chæremon. Reor autem ex ijs ipsiſ quæ dicta sunt amborum vanitatem apparere. Si quid enim veritatis subesset, impossibile erat in tantum eos discrepare. at qui mendacia componunt, non aliorum scriptis consona scribunt, sed quæ ipsiſ libet confingunt. Ille igitur regiam cupiditatem videndi deos, ait initium fuisse pollutos eiſciendi. Chæremon autem suum de Iſide somnium finxit. & ille quidem Amenophin dicit indixisse regi purgationem: hic vero Phritiphanten. iā multitudinis numerus sanè belle congruit, illo LXXX milia referente, hoc CCL. Præterea Manethon primum in lapidicinas eiectos pollutos, deinde ad Auarim habitādā traductos, ac reliqua Ægyptio bello vexata, tum demum acciuisse dicit à Hierosolymis auxilia: Chæremon, Ægypto decedētes circa Pelusium inuenisse CCCLXXX milia hominum ab Amenophi relictā, ac cum illis rursus Ægyptum inuasisse: Amenophinque in Æthiopiam fugisse. Quod vero egregium est, ne illud quidem quinam & vnde erant tam numerosus exercitus dixit, Ægyptij ne, an externi: neque causam indicauit, ob quam eos rex in Ægyptum inducere noluit: qui de leproſis & Iſide somnium confinxit. Moſi vero & Iosephum, quasi eodem tempore simul expulsū Chæremon adiunxit, & quidem quatuor ætatibus ante Moysen defunctū, quarum sunt anni ferè CLXX. Quin & Rhameſſes Amenophis filius, secundum Manethonem quidem adolescens bellum administrat cum patre, & cum eodem exulat fuga cālapsus in Æthiopiam. Hic autem fingit eum post patris abitū in spelunca quadā damnatum, & postea prælio victorem, & Iudæos in Syriam expellentem numero circiter CC milia. ò facilitatem. neque enim prius qui nam erant illa CCCLXXX milia dixit, neque quomodo CCCCXXX milia perierint: in acie ne ceciderint, an ad Rhameſſen transfugerint. quod vero maxime mirum est, ne cognoscere quidem ex eo licet, quosnam vocet Iudæos, vel vtris eorum det hanc appellationem: illisne CCL milibus leproſorum, an his CCLXXX milibus, quæ circa Pelusium erant. Sed stultum fortasse sit redarguere eos, qui à semetipſis redarguti sunt. ferendum enim erat vtcunque, si ab alijs coarguti fuissent. His adādam Lyſimachum, idem quidem habentem cum prædictis argumentum mendacijs, verum enormitate figmenti illos vincentem. vnde apparet eum magno odio confinxisse. dicit enim, Qua tempeſtate Bocchoris in Ægypto regnabat, populum Iudæorum, quod essent lepra, scabie & alijs quibusdam morbis infecti, ad templa confugisse, vt mendicato alerentur. multis autem hominibus morbo correptis, sterilitatem in Ægypto accidisse. Bocchorim vero Ægyptiorum regem ad Ammonem, scitatum oracula de sterilitate, miſſe. responſum vero à deo, repurganda esse templa ab hominibus impuris & impijs, eiectis eis è templis in loca deserta. Ceterum scabiosos ac leproſos mergendos, tanquam sole horum vitæ ægre ferente: & templa expianda: atque ita fore vt terra fructū ferat. Bocchorim aut accepto oraculo, accersitisque sacerdotibus ac sacrificijs, iuſſiſſe collectis impuratis, hos militibus tradi deportandos in desertū: leproſos vero ac impetiginosos plumbeis laminis inuolutos in pelagus deiſci. quibus submersis, reliquos congregatos & in loca deserta expositos esse, vt perirent. eos habito concilio conſultaſſe de ſeipſis: & nocte superueniente, accenſis ignibus ac lucernis custodias agitaſſe: ſequentique nocte ieiunatum, vt numen propiciū eos ſeruaret. Inſequenti vero luce à Moſe quodam conſilium datum, irent conferti vna via, vſque dum ad loca culta perueniretur. tum præcepiſſe eum, ne cui hominum in poſterum beneuoli eſſent, vtque conſilium malum potius quā bonum darent: deorumque templa

& altaria quotquot inuenirent euerterent. quibus comprobatis ac destinatis, mul-
 titudinem iter fecisse per desertum, ac post multa incōmoda tandem ad loca cul-
 ta peruentum. tum vero & hominibus iniuriose tractatis, & fanis compilatis ac
 incensis, venisse in eam quæ nunc Iudæa dicitur: conditaq; ciuitate hic habitare,
 urbem vero *ἱεροσόλα* ex re nominatam. Aliquanto autem post iam auctos viribus
 mutasse nomen vitandi probri gratia: & urbem Hierosolyma, seipsos Hierosoly-
 mos vocasse. Hic non eundem quem illi inuenit regem, sed recentius nomen con-
 finxit: & omisso somnio ac propheta Ægyptio ad Ammonem abiit de impetigi-
 nois & leprosis responsum relaturus. ait enim ad templa collectam multitudi-
 nem Iudæorum, incertū leprosis ne nomen imponens, an quod solos Iudæos mor-
 bus occuparit. dicit enim, populus Iudæorum. Qualis, aduena, an indigena? Cur
 igitur eos cum sint Ægyptij, Iudæos vocas? Quod si hospites sunt, cur vndenam
 sint non dicis? Quo modo autem cum rex tam multos ex his mari mersisset, reli-
 quos in loca deserta eiecisset, tanta multitudo superfuit? aut quomodo pertransie-
 runt desertum, & occupauerunt regionem quam nunc tenemus, & cōdiderunt vr-
 bem, & extruxerunt templum apud omnes celebre? oportebat autem de legisla-
 tore non solum nomen dicere, sed & genus, quisnam, & ex quibus ortus. quam-
 obrem vero tales eis inter eundem aggressus sit ferre leges, de dijs, etiam erga ho-
 mines iniustas. Siue enim Ægyptij erant genere, non tam facile patrios mores
 mutare potuissent, siue aliunde erant, omnino aliquas habebant leges longa con-
 suetudine obseruatas. Si igitur de expulsoribus suis iurassent, nūquam se illis fo-
 re beneuolos, rationem non absurdam habuissent. Quod si bellum internecium
 aduersus vniuersos mortales susceperunt, cum essent (vt ipse ait) miseri, & om-
 nium opis egeni, maxima stultitia non illorum, sed hæc fingentis ostenditur. Iste
 nanque etiam nomen impositum ciuitati à templorum spoliatione, præsumpsit di-
 cere, & hoc postea fuisse mutatum. Mirum ni, quia posteris quidem turpe fuit ta-
 le nomē & odiosum: ipsi vero qui fundauere urbem, ornare semetipsos etiam vo-
 cabulo credidere. Hic autē generosus vir præ nimia detractionis impotentia nō
 intellexit, Hierosolyma non idem voce Iudaica quod Græca significare. Quid
 ergo amplius quilibet diceret contra mendacium tam imprudenter expositum?
 Sed quoniam congruam iam magnitudinem suscepit hic liber, aliud faciēs prin-
 cipium, cætera præsentis operis explanare tentabo.

FLAVII IOSEPHI

HEBRAEI SACERDOTIS DE ANTIQVITATE IYDAICA
 contra Appionem Grammaticum Alexandrinum
 LIBER SECVNDVS.

Riori quidem volumine, charissime mihi Epaphro-
 dite, de antiquitate nostra monstrari, Phœnicum &
 Chaldæorum, Ægyptiorumq; literis satisfaciens veri-
 tati: multosq; Græcorum conscriptores adducens, &
 meam è diuerso disputationem aduersus Manetho-
 nem, & Cheremonē, & alios quosdam exhibui. Nūc
 autem inchoabo reliquos arguere, qui contra nos ali-
 qua conscribere. Impulsus enim sum contra Appio-
 nem grammaticum respondere, si tamen assumi hoc
 oportet officium. Horum igitur, quæ ab eo conscri-
 pta sunt, alia quidem similia sunt dictis aliorū, alia
 valde frigida. Plurima vero quandā tantūmodo detractionem habētia, & mul-
 tam (vt ita dixerim) ineruditi probationem tanquā ab homine cōposita, & mori-
 bus prauo, & totius vitæ suę temporibus importuno. Quia vero multi hominum
 propter

propter stultitiam suam his potius sermonibus capiuntur, quàm illis quæ multo studio conscribuntur: & derogationibus quidem gaudet, præconijs vero mordentur, necessarium duxi ne hunc quidem inscrutatam relinquere, qui nos tanquam in iudicio criminatur. etenim hoc quoque plerisque mortalium insitum video, ut gaudeat quoties maledicus quispiam ipse sua mala à laceffito audit. Et quidem nec orationem eius legere facile est, neque aperte cognoscere quid dicere velit: sed velut in multa tumultuatione ac mendaciorum perplexitate nunc similia supra pensitatis de maiorum nostrorum ex Ægypto migratione affert: nunc incolas Alexandriæ Iudæos calumniatur: insuperq; de sacris templi nostri ceremonijs atque alijs ritibus nostris accusationem admiscet. Patres igitur nostros nec Ægyptios genere fuisse neq; ob labem corporum, aut similem aliam calamitatem inde pullos, non mediocriter solum, sed penè vitra modum, superius à me declaratum existimo: cæterum quæ his adiungit Appion, compedio memorabo. dicit enim in tertium rerum Ægyptiacarum hæc. Moyses, ut accepi à grandioribus natu Ægyptijs, Heliopolitanus erat, qui patrijs institutus moribus, sub diuales precatōnes ad septa qualia ciuitas habebat, reduxit. ad subiolanum autem omnia conuertebat. ita enim Heliopolis sita est. pro obeliscis vero statuit colūnas, sub quibus ceu peluis forma exprimebatur: umbra vero in eam incidens, utpote per suum, eundem semper cum sole cursum circumuolvebat. Atque huiusmodi est, admiranda illa huius grammatici phrasis. mendacium vero eius nō tam nostris verbis euidenter coarguitur, quàm Moseos operibus: neque enim cum primum tabernaculum deo construeret, aut ipse ullam talem formam ei indidit, aut posteros facere præcepit: atque is qui postea templum Hierosolymis construxit Solomon, omni tali curiositate abstinuit, qualem cōfinxit Appion. Accepisse autem se dicit à maioribus natu Mosen Heliopolitanum: scilicet ipse iunior, sed his fide habens, qui per ætatem illum familiariter nouerāt. Et de Homero quidem poeta, quamuis grammaticus, nō posset quænam eius sit patria certò affirmare, neque de Pythagora tantum non heri nudiùsve tertius nato: de Mose vero tam multis annis illos præcedente tam facile decernit, credens seniorum relationi: unde manifeste illum mentiri apparet. Quin & temporum ratio, quibus Mosen ait eduxisse leprosos & cæcos & claudos, belle concinit iuxta grammaticum hūc diligentissimum. Manetho enim regnante Tethmosi Iudæos dicit ex Ægypto discessisse, annis CCCXCIII antequam Danaus apud Argos exularet. Lysimachus autem tempore Bocchoris regis, hoc est ante annos MDCCLXII: Molon vero & alij quidam, ut cuiq; visum est. At vero Appion cæteris fide dignior, exacte illum exitū definiuit VII Olympiade, & huius anno primo: quo, ut ait, Pœni Carthaginem condiderunt. Carthaginis autem mentionem adiecit, ratus argumentum id veritatis se habiturum euidentissimum: nec animaduertit à semetipso adductum quo coargueretur. Si enim de hac colonia monumentis Phœnicum credendum est, in illis Hiram rex traditur antiquior Carthagine cōdita annis plusquam centumquingenta de quo superius ex Phœnicum commentarijs probauimus, quod Solomoni templi Hierosolymitani conditori amicus fuerit, & multa ad templi fabricam contulerit. Solomon vero ædificauit templum post Iudæorum discessum ex Ægypto annis DCCXII. Porro numerum pulsorū eundem quem Lysimachus commentus (ait enim centum & decem eorum fuisse milia) miram quandam & credibilem reddit causam, cur sabbatum nominatum sit. Exacto enim (inquit) sex dierū itinere, inguinum vlceribus affecti sunt: & hac de causa septima die quiuerunt, incolumes constituti in regione quæ nunc Iudæa vocatur. & appellauerunt eam diem sabbatum, seruata Ægyptiorum voce. nam inguinis morbum Ægyptij vocant sabbatū. An non igitur vel deridenda hæc nugacitas, vel contrā odio habenda talis in scribendo impudentia? Apparet enim quod omnes inguinibus laborauerint, hominū milia C & X, atqui si erant cæci & claudi & morbidī, quales fuisse Appion ait, ne vnus quidem iter diei progredi potuisset.

sent: sin autem poterant per magnam solitudinem proficisci, prætereaquæ sibi ob
sistentes vincere populariter repugnando, nequaquam vniuersi post sextâ diem
inguinum morbo correpti fuissent. Neque enim naturaliter tale quidpiam eueni
re iter agētibus necesse est, sed plurimorum milium exercitus definita semper iti
nera peragunt: neque temere ita accidisse vero simile videtur. est enim omnino
absurdum. At vero mirificus hic Appion sex quidem diebus eos peruenisse in Iu
dæam prædixit: rursus autem Moſen conscenso monte, qui Ægyptum inter &
Arabiam situs est nomine Sinæus quadraginta diebus delituisse dicit, indeq; de
scendentem Iudæis leges dedisse. At qui quomodo possibile est, eosdem & quadra
ginta dies in deserto ac in aquoso loco manere, & quod in medio spaciū est, id
totum sex diebus pertransire? Sabbati vero appellationis grammatica ratio,
(quam adfert) multam impudentiam præ se fert, vel certe magnam imperitiam.
Nam hæ voces, Sabbo & sabbatum, inter se maxime differunt. Sabbatum e
nim secundum Iudæos quies est ab omni opere. Sabbo vero, vt ille affirmat, Æ
gyptijs inguinum morbum significat. Tales quædam de Moſe & Iudæorum ex
Ægypto profectioe Ægyptius Appion nonitates finxit, præter aliorum com
mentus autoritatem. Et quid mirum si de nostris mentitur patribus? quandoqui
dem de seipſo contrâ mentitus est: & natus in Oasî Ægypti, primas iste Ægyptio
rum existimatus, veram quidem patriam & genus suum abiurauit: Alexandri
num autem se mentitus, confirmat sui generis prauitatē. Merito igitur quos odit
& conuicijs insectatur, eos Ægyptios appellat. nisi enim pessimos esse existima
ret Ægyptios, semet ex eorum genere had eximeret: quâdoquidem qui se de cele
britate patriæ iactant, honorificum quidem ducunt ab ea denominari, coarguunt
vero eos, qui præter ius in eandem sese ingerere conantur. Erga nos autem altere
utro modo affecti sunt Ægyptij: aut enim ceu gloriabundi cognatos se simulant,
aut participes nos infamæ suæ cooptant. At præclarus iste Appion videtur con
tumeliosam nostri ūm insectationem, quasi mercedem voluisse reddere Alexan
drinis, pro data sibi ciuitate: sciensq; eorum cumcohabitatoribus Alexandriæ Iu
dæis similitatem, proposuit quidem illis conuicium facere, vnâ tamen com
prehendit relinquo quoque vniuersos, vtrobique impudenter mentiens. Vi
deamus igitur, quænam sint illa graua & non ferenda, de quibus habitatores Ale
xandriæ Iudæos accusat. Venietes, inquit, e Syria, sedes fixerūt ad importuosum
mare, vndarum vicini assaultibus. Ergo si locus opprobrium habet, nō quidem pa
triæ suæ, sed tamen quam patriam dicit, Alexandriæ conuiciatur. Illius enim &
maritima ora pars est, vt omnes confirmant ad inhabitandū optima: quam si Iu
dæi per vim occupauerunt, ita vt ne possent quidem eijcerentur, fortitudinis eorum
argumentum est. Verū Alexander eis locum ad incolendum dedit, & parem cū
ipſis à Macedonibus honorem consecuti sunt. Nescio autem quid dicturus fue
rit Appion, si circa Necropolim habitassent, ac non circa regiam sedes posuis
sent, hodieque eorum tribus appellaretur Macedones. Igitur si legit epistolas
Alexandri regis Ptolemæiq; Lagi ac successorum illius Ægypti regum, & colum
nam stantem Alexandriæ ac iura continentem, quæ Cæsar magnus Iudæis cōces
sit: hæc inquam si sciens, cōtraria scribere ausus est, malus erat: sin aut nihil horū
nouit, indoctus. Illud quoq; quod se mirari dicit, quod cum Iudæi essent Alexan
drini vocati sint, similis inscientiæ est. Omnes etenim, qui ad coloniā aliquā de
uocantur, & si plurimū ab alterutris genere differant, à conditoribus appellationem
accipiunt. Et quid opus est de alijs dicere? nostrorū enim ipsorum hi, qui An
tiochiam inhabitabāt, Antiocheni nominantur. Ius enim ciuiū eis dedit cōditor
Seleucus. Similiter & qui in Epheso cōmorantur, & alia Ionia cum ciuib; ex in
de natis eandē appellationē habent, hæc præbentibus eis regni successoribus. Ro
manorum vero clementia, cunctis nō paruulum donū appellationis suæ cōcessit,
nō solum viris singulis, sed etiam maximis gentibus in cōmuni. Hispani deniq;
antiqui, & Tyrrheni, & Sabini, Romani vocantur. Si vero hunc modum aufert
comuni

Hispani Roma
norum genti
quondā annis
merabatur.

communis ciuitatis Appion, desinat semetipsum Alexadrinum dicere. Natus enim in intima Ægypto, quomodo erit Alexadrinus, iure ciuilitatis, sicut ipse in nobis dicit, ablato cum solis Ægyptijs nunc orbis domini Romani, participari cuiuslibet ciuitatis interdixisse videantur. Hic autem præclarus dignitates quas ipse impetrare prohibetur adipisci non valēs, calūniari conatur eos qui hæc iustis sine percepere. Non enim propter inopiam habitatorum ciuitatis, quam studio se ædificabat Alexander, nostrorum aliquos ibi collegit: sed omnes approbans diligenter ex virtute, ac fide dignos inueniens, hoc præconiū nostris exhibuit, cum gentem nostram studeret non mediocriter honorare. Ait enim Hecataeus, quia propter mansuetudinem, atque fidem, quam ei præbuerunt Iudæi, Samariam regionem adiecit, ut eam sine tributis haberent. Similiter quoque sensit post Alexandrum etiam Ptolemæus Lagi de Iudæis in Alexandria commorantibus. Nam Ægyptiaca eis castra commisit, arbitratus ea fide simul eorum & fortitudine cōseruanda: & in Cyrene credens se tutissime regnaturum, & in alijs Libye ciuitatibus, ad ea loca partem Iudæorum habitandi causa direxit. Post hunc autem Ptolemæus, qui Philadelphus est appellatus, nō solū si qui fuere captiui apud eos nostrorum, omnes absoluit, sed & pecunias eis sæpius condonauit: & (quod maximum est) desiderauit agnoscere nostras leges, & sacrarum scripturarum volumina concupiuit, misitq; rogans destinari viros qui ei interpretarentur legem: & ut hæc apprimè conscriberentur, diligentiam hanc commisit non quibuscunq; viris, sed Demetrium Phalereum, & Andream, & Aristenum, quorum eruditione sui seculi Demetrius facile princeps erat, alij vero habebat custodiam corporis sibi creditam, huic curæ præfecit. Non enim leges, & patrum nostrorum, Philosophiam discere concupisceret, si his vtentes despiceret, & non potius valde miratur. Appiō autem penè omnes in ordine successores eius Macedonum reges ignorauit habuisse erga nos præcipuum familiaritatis affectum. Tertius namque Ptolemæus, qui vocatur Euergetes, fortiter obtines Syriam vniuersam, non dijs Ægyptiacis pro victoria solemnitates gratificas immolauit: sed veniens ad Hierosolimam, multas hostias (sicut nostri moris est) deo gratificauit, dignissimæque dicit ornamenta victoriæ. Philometor autem Ptolemæus, & eius vxor Cleopatra, omne regnum commiserunt Iudæis: & duces totius fuere militiæ Onias & Dositheus Iudæi: quorum nominibus derogat Appion, cum debuisset opera eorum potius mirari, & gratias agere, quoniam liberauere Alexandriam cuius ciuis videri vult. Nam dum rebellio surrexisset in Cleopatrarum regno, & periculum pessime perditionis instaret, istorum labore ciuitas intestinis prælijs est erepta. Sed postea, inquit, Onias ad urbem deduxit exercitum paruum, cum esset illic Thermus præsens Romanorum legatus: quod (ut ita dicam) recte atque iuste factum est. Ptolemæus enim qui cognominatus est Physcon, moriente suo patre Ptolemæo Philometore, egressus est de Cyrene, volens reginam Cleopatram expellere, & filios regis, ut ipse regnum iniuste sibi met applicaret: propter hæc ergo Onias aduersus eum bellum pro Cleopatra suscepit: & fidem quam habuit circa reges, nequaquam in necessitate deseruit. Testis autem deus iustitiæ eius manifestus apparuit. Nam Physcon Ptolemæus cum aduersum exercitum quidem Oniæ pugnare præsumeret, omnes vero Iudæos in ciuitate positos cum filijs & vxoribus capiens, nudos atque vinctos elephantis subiecisset, ut ab eis conculcati deciderent, & ad hoc etiam bestias ipsas inebriasset, in contrarium quæ preparauerat, euenere. Elephantis enim relinquentes sibi appositos Iudæos, impetu facto super amicos eius, multos ex ipsis interemere. Et post hæc Ptolemæus quidem aspectum terribilem contemplatus est, prohibentem se ut illis noceret hominibus. Concubina vero sua charissima, quam alij quidem Ithacam, alij vero Hirenen denominant: supplicante ne tantam impietatem perageret, & concessit, & ex his quæ egerat vel acturus erat, poenitentiam egit. Vnde recte hanc diem Iudæi Alexandriæ constituti, eo quod aperte à deo salutem promeruere, celebrare noscuntur.

Gentem Iudæam a multis regibus honoratam fuisse.
Hecataeus
ptolemeus
Lagus

Ptolemæus
Philadelphus

Ptolemæus
Euergetes

Ptolemæus
Philometor

Ptolemæus
Physcon

De Cleopatra

noscuntur. Appion autem omnium calumniator, etiam propter bellum aduersus Phylconem gestum, Iudæos accusare præsumpsit, cum eos laudare debuerit. Is autem etiam ultimæ Cleopatrz reginz Alexandrinorum meminit, veluti nobis improprians, quoniam circa nos fuit ingrata: & non potius illam redarguere studuit, cui nihil omnino iniustitiæ & malorum operum defuit: vel circa generis necessarios, vel circa maritos suos, qui etiam dilexerint eam, vel in communi contra Romanos omnes, & benefactores suos imperatores: quæ etiam sororem Arsinoen occidit in templo, nihil sibi nocentem. Peremit autem & fratrem insidijs, paternosq; deos, & sepulchra progenitorum depopulata est. Percipiensque regnum à primo Cæsare, eius filio & successor, rebellare præsumpsit. Antoniumq; corrumpens amatorijs rebus, & patriæ inimicum fecit, & infidelem circa suos amicos instituit, alios quidem genere regali spolians, alios autem demens ad mala gerenda compellens. Sed quid oportet amplius dici, cum illum ipsum in nautali certamine relinquens, id est, maritum & parentem communium filiorum, tradere cum exercitu principatum & se sequi coegit? Nonissime vero Alexandria à Cæsare capta, ad hoc vsq; perducta est, vt saltem hinc sperare se iudicaret, si posset ipsa manu sua Iudæos perimere: eo quod circa omnes crudelis & infidelis extaret. Putasne gloriandum nobis non esse, si quemadmodum dicit Appion, famis tempore Iudæis triticum non est mensa? Sed illa quidem poenam subiit competentem. Nos autem maximo Cæsare vtimur teste auxilij, atque fidei quam circa eum contra Ægyptios gessimus: necnon & senatu eiusque consultis, & epistolis Cæsaris Augusti, quibus nostra merita cōprobantur. Has literas Appionem oportebat inspicere, & secundum genera examinare testimonia sub Alexandro facta, & omnibus Ptolemæis, & quæ à senatu cōstituta sunt, necnon & maximis Romanis imperatoribus. Si vero Germanicus frumenta cunctis in Alexandria commorantibus metiri non potuit, hoc indicium est sterilitatis ac penuriæ frumentorū, non accusatio Iudæorum. Quid enim sentiant omnes imperatores de Iudæis in Alexandria commorantibus, palam est. Nam administratio tritici nihilo magis ab eis, quam ab alijs Alexandrinis translata est. Maximam vero eis fidem olim à regibus datam conseruauere, id est, fluminis custodiam, totiusq; custodiæ, nequaquam his rebus indignos esse indicantes. Sed super hoc: quomodo ergo, inquit, si sunt ciues, eosdem deos, quos Alexandrini, non colunt? Cui respondeo. Quomodo etiam cum vos, sitis Ægyptij, inter alterutros prælio magno & sine fœdere de religione contenditis? An certe propterea non vos omnes dicimus Ægyptios, & neque cōmuniter homines, quoniam bestias aduersantes naturæ colitis, multa diligentia nutriendes: cum genus vtique nostrorum vnum atque idem esse videatur. Si autem in vobis Ægyptijs tantæ differentiæ opinionum sunt, quid miraris super his, qui aliunde in Alexandriam aduenerunt, si legibus à principio constitutis, circa talia permansere? Is autem seditionis causas nobis apponit: qui si cum veritate ob hoc accusat Iudæos in Alexandria constitutos, cur omnes non culpare possit, eo quod noscamur habere concordiam? Porro etiam seditionis autores, quilibet inueniet Appionis similes Alexandrinorum fuisse ciues. Donec enim Græci fuere & Macedones hanc ciuitatem habentes, nullam seditionem aduersus nos gessere, sed antiquis cessere solennitatibus. Cum vero multitudo Ægyptiorum creuisset inter eos, propter cōfusiones temporum, etiam hoc opus semper est additum. Nostrum vero genus permansit purum. Ipsi igitur molestiæ huius fuere principium, nequaquam populo Macedonicam habente constantiam, neque prudentiam Græcam: sed cunctis scilicet vtentibus malis moribus Ægyptiorum, & antiquas inimicitias aduersum nos exercentibus. E diuerso namque factum est quod nobis improprians præsumunt. Nam cum plurimi eorum non opportune ius eius ciuilitatis obtineant, peregrinos vocant eos qui hoc priuilegium ad omnes impetrasse noscuntur. Nam Ægyptijs neque regum quisquam videtur ius ciuilitatis fuisse largitus: neque nunc quilibet impe-

ratorum,

ratorum. Nos autem Alexander quidem introduxit, reges autem auxere, Romani vero semper custodire dignati sunt. Itaque derogare nobis Appio dignatus est, quia imperatorum non statuamus imagines, tanquam illis hoc ignorantibus, aut defensione Appionis indigentibus: cum potius debuerit admirari magnanimitatem modestiamque Romanorum, quoniam subiectos non cogunt patria iura transcendere: sed suscipiunt honores, sicut dare offerentes pius atque legitimus est. Non enim honoribus gratiam habent, qui ex necessitate & violentia conferuntur. Grecis itaque & alijs quibusdam, bonum esse creditur imagines instituire. Denique & patrum & vxorum filiorumque figuras depingentes exultant, quidam vero etiam nihil sibi competentium sumunt imagines. Alij vero & seruos diligentes, hoc faciunt. Quid ergo mirum est, si etiam principibus ac dominis hunc honorem præbere videantur? Porro autem legislator, non quasi prophetans Romanorum potentiam non honorandam, sed tanquam causam neque deo neque hominibus utilem despiciens, & quoniam toti animati, multo magis dei inanimati, probatur hoc inferius, interdixit imagines fabricare. Alijs autem honoribus post deum colendos non prohibuit viros bonos, quibus nos & imperatores & populum Romanis dignitatibus ampliamus. Facimus autem pro eis continua sacrificia: & non solum quotidianis diebus ex impensa communi omnium Iudeorum talia celebramus: verum cum nullas alias hostias ex communi, neque pro filijs peragamus, solis imperatoribus hunc honorem præcipuum pariter exhibemus, quem hominum nulli persoluimus. Hæc itaque communiter satisfactio posita sit aduersus Appionem pro his, quæ de Alexandria dicta sunt. Admiror autem etiam eos, qui ei huiusmodi fomitem præbuere, id est, Posidonium & Apollonium Molonis: quoniam accusant quidem nos, quare nos eosdem deos cum alijs non colimus: mentientes autem pariter, & de nostro templo blasphemias componentes incognatas, non se putant impie agere: cum sit valde turpissimum liberis, qualibet ratione mentiri, multo magis de templo apud cunctos homines nominato, tanta sanctitate pollente. In hoc enim sacrario Appion præsumpsit edicere, asini caput collocasse Iudeos, & eum colere, ac dignum facere tanta religione: & hoc affirmat fuisse depalatum, dum Antiochus Epiphanes & expoliasset templum, & illud caput inuenisset ex auro compositum multis pecunijs dignum. Ad hoc igitur primum quidem respondeo, quoniam Ægyptius vel si aliquid tale apud nos fuisset, nequaquam debuerat increpare, cum non sit deterius asinus furonibus & hircis & alijs, qui sunt apud eos dii. Deinde quomodo non intellexit, operibus increpatus de incredibili suo mendacio. Legibus namque semper utimur iisdem, in quibus sine fine consistimus. Et cum varij castus nostram ciuitatem sicut etiam aliorum vexauerint, & Theos ac Pompeius Magnus, ac Licinus Crassus, & ad nouissimum Titus Cæsar, bello vincentes obtinuerint templum, nihil huiusmodi illic inuenere: sed purissimam pietatem, de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia vero Antiochus neque iustam fecit templi deprædationem, sed egestate pecuniarum ad hoc accessit, cum non esset hostis, & socios insuper nos suos & amicos aggressus est, nec aliquid dignum derisione illic inuenit, multi & digni conscriptores super hoc quoque testantur: Polybius Megalopolitanus, Strabo Cappadox, Nicolaus Damascenus, Timagenes, & Castor chronographus, & Apollodorus: qui omnes dicunt pecuniis indigentem Antiochum transgressum fœdera Iudeorum, & spoliasse templum auro argentoque plenum. Hæc igitur Appion debuit respicere, nisi cor asini ipse potius habuisset, & impudentiam canis, qui apud ipsos assolet coli: neque enim extrinsecus alia ratiocinatione mentitus est. Nos itaque asinis neque honorem neque potestatem aliquam damus, sicut Ægyptij crocodilis & aspidibus: quando eos qui ab istis mordentur, & a crocodilibus rapiuntur, felices & deo dignos arbitrantur. Sed sunt apud nos asini, quod apud alios sapientes viros, onera sibi imposita sustinentes. Et si ad arcas accedentes comedant, aut proposita non adimpleant, multas valde plagas accipiunt, quippe

Contra posidonium & Apollonium

Aliud Appionis mēdacum

quippe operibus & ad agriculturam rebus necessarijs ministrantes. sed aut omnium rudissimus fuit Appion ad componendum verba fallacia, aut certe ex rebus initia sumens, hæc implere non valuit, quando nulla potest contra nos blasphemia provenire. Alteram vero fabulā, derogatione nostra plenam, de Græcis apposuit: de quo hoc dicere sat erit, quoniā qui de pietate loqui præsumunt, oportet eos non ignorare minus esse immundum per templa transire, quā sacerdotibus scelestā verba confingere. Isti vero magis studere defendere sacrilegum regem, quā iusta & veracia de nostris & de templo conscribere. Volentes enim Antiocho gratificari & perfidiam ac sacrilegiū eius tegere, quo circa gentem nostram est vius propter egestatem pecuniarum: detrahentes nobis etiam quæ in futuris essent, mētiti sunt. Propheta vero aliorum factus est Appion, & dixit Antiochum in templo inuenisse lectum, & hominem in eo iacentem, & appositam ei mensulam maritimis terrenisq; volatiliū dapib⁹ plenam, & quod obstupuisse his homo. Illum vero mox adorasse regis ingressum, tanquam maximam sibi opem præbituri: ac procidentem ad eius genna, extensa dextera poposcisse libertatem, & iubente rege vt consideret, & diceret quis esset, vel cur ibidem habitaret, vel quæ esset causa ciborum eius, tunc hominem cum gemitu & lachrymis lamentabiliter suam narrasse necessitatem. At, inquit, esse se Græcum: & dum peragraret provinciam parandi victus causa, correptum se subito ab alienigenis hominib⁹, atque deductum ad templum, & inclusum illic, & à nullo conspici, sed cūcta dapium apparatione saginari. Et primum quidem hæc sibi inopinabilia beneficia visa attulisse lætitiā: deinde suspicionem, postea stuporem: postremum consulentem à ministris ad se accedentibus audisse legem ineffabilem Iudæorum, pro qua nutriebatur: & hoc illos facere singulis annis quodam tempore constituto. Et comprehendere quidem Græcum peregrinum, eumq; annuo tempore saginare: & deductum ad quandam syluam, occidere quidem eum hominem, eiusq; corpus sacrificare secundum suas solennitates, & gustare ex eius visceribus & iusurandum facere in immolatione Græci, vt inimicitias contra Græcos haberent: & tunc in quandam foueam reliqua hominis pereuntis abijcere. Deinde refert eum dixisse, paucos iam dies debitos sibi met superesse, atque rogasse, vt reueritus Græcorum deos, & superans in suo sanguine insidias Iudæorum, de malis eum circumstantibus liberaret. Huiusmodi ergo fabula non tantum omni tragœdia plenissima est, sed etiam crudeli impudentia redundat. Non tamen à sacrilegio priuat Antiochum, sicut arbitrati sunt: qui hæc ad illius gratiam conscribere. Nō enim præsumpsit aliquid tale, vt ad templum accederet, sed sic inuenit non sperans. Fuit ergo volūtatis ini quis impius, & nihilominus sine deo, quicquid iussit mēdacijs superfluitas, quam ex ipsa re cognoscere valde facillimum est. Non enim circa solos Græcos discordia legum esse dignoscitur, sed maxime aduersus Ægyptios & plurimos alios. Cuius enim regionis homines non contigit aliquando apud nos peregrinari? vt aduersus solos Græcos renouata conituratione per effusionem sanguinis ageremus: vel quomodo possibile est, vt ad has hostias omnes Iudæi colligerentur, & tantis milibus ad gustandum viscera illa sufficerent, sicut ait Appion? vel cur inuentum hominem quicumque fuit (non enim suo nomine conscripsit) aut quomodo eum in suam patriam rex non cum pompa deduxit? dum posset hoc faciens, ipse quidem putari pius, & Græcorum amator eximius, assumere vero contra Iudæorum odium auxilia magna cunctorum. Sed hæc relinquo: insensatos enim, non verbis sed operibus decet arguere. Sciunt igitur omnes, qui videre constructionem templi nostri, qualis fuerit, & intransgressibilem eius purificationis integritatem. Quatuor enim porticus habuit in circuitu, & harum singulæ propriam secundum legem habuere custodiam. In exteriorem itaq; ingredi licentia fuit omnibus etiam alienigenis: mulieres tantummodo mēstruatæ transire prohibebantur. In secundam vero porticum cuncti Iudæi ingrediebantur: eorumq; coniuges cum essent ab omni pollutione mūdæ. In tertiam masculi

ſculi Iudæorum mundi exiſtentes atque purificati. In quartam autem ſacerdotes, ſtolis induiti ſacerdotalibus. In adytum vero ſoli principes ſacerdotum, propria ſtola circumamicti. Tanta vero eſt circa omnia providentia pietatis, vt ſecundum quasdam horas ſacerdotes ingredi conſtitutum ſit. Mane etenim aperto templo, oportebat faciētes traditas hoſtias introire: & meridie rurfus, dū clauderetur templum. Denique ne vas quidem aliquod portari licet in templum, ſed erant in eo ſolummodo poſita, altare, menſa, thuribulum, candelabrum, quę omnia & in lege conſcripta ſunt. Etenim nihil amplius neque myſteriorum aliquorum ineffabilem agitur, neque intus vlla epulatio miniſtratur. Hęc enim quę prædicta ſunt, habent totius populi teſtimonium manifeſtum, rationemque geſtorum. Licet enim ſint tribus quatuor ſacerdotū, & harum tribuum ſingulę habeant hominum pluſquam quinque milia, ſit tamē obſervatio particulariter per dies certos: & his tranſactis, alii ſuccedentes ad ſacrificia veniunt: & congregati in templum mediante die à præcedentibus clauēs templi, & ad numerum omnia vaſa percipiunt, nulla re quę ad cibum aut potum attineat in templum delata. Talia nanque etiam ad altaria offerre prohibitum eſt, præter illa quę ad ſacrificia præparantur. Quid ergo Appionem dicimus, niſi nihil horum examinātem, verba incredula protuliſſe? Sed turpe eſt, hiftorię veram notiiciā ſi proferre grāmaticus non poſſit. Et ſciens templi noſtri pietatem, hanc quidem prætermiſit. Hominiſ autem Gręci comprehensionem finxit, & pabulum in effabile, & ciborum opulentiffimam claritatem: & peruios ingredientem, vbi nec nobiliſſimos Iudeorum licet intrare, niſi fuerint ſacerdotes. Hęc ergo peſſima eſt impietas, atque mendacium ſpontaneum, ad eorum ſeductionem, qui noluerunt diſcutere veritatem. Per ea ſiquidem mala ineffabilia, quę prædicta ſunt nobis detrudere tentauere. Rurſumque tanquam piſſimus deridet, adiiciens fabulę inania facta. Ait enim illum retuliſſe, dum bellum Iudæi cōtra Idumæos haberent longo quodam tempore, ex aliqua ciuitate Idumæorum qui in ea Apollinem colebat veniſſe ad Iudæos, cuius hominiſ nomen dicitur Zabidus: deinde eiſ promiſiſſe traditurum ſe eiſ Apollinem deum Doreniſum: venturumque illum ad noſtrum templum, ſi omnes aſcenderent, & adducerent omnem multitudinem Iudæorum. Zabidum vero feciſſe quoddam machinamentum ligneum, & circumpoſuiſſe ſibi, & in eo tres ordines infixiſſe lucernarum, & ita ambulare, vt procul ſtantiſ appareret, quaſi ſtella per terram iter agens. Porro Iudeos inopinabili viſione obſtupuiſſe, & lōge conſtitutos tenuiſſe ſilentium. Zabidum vero multa quiete ad templum veniſſe, & aureum detraxiſſe aſini caput (ſic enim vrbane conſcribit) & rurfus Doram velociter adueniſſe. Igitur & nos dicere poſſumus, quia aſinum, hoc eſt ſemetipſum Appion grauat, & facit ſtultitia ſimul & mēdacijs oneratum. Loca namque quę non ſunt, conſcribit: & ciuitates neſciens trāſfert. Idumæa enim provincię noſtrę conſinis eſt, poſita iuxta Gazam, & nulla ciuitas huius Dora nuncupatur. In Phœnice vero iuxta montem Carmelum Dora ciuitas appellatur, in nullo cōcordās Appionis oblocutionibus. Quatuor enim dierū itinere procul eſt à Iudęa. Cur itaq; nos rurfus accuſat, eo quod nō habeamus cōmunes cū alijs deos, ſi ſic facile credidere patres noſtri ad ſe venturum Apollinem, & cum ſtellis eū ambulare ſuper terrā putauere? Lucernam enim prius nūquam vidēre ſcilicet, qui tot & tanta concelebrant candelabra. Sed nec aliquis ei ambulanti per provinciā ex tantis milibus obuiavit. Deſolatos etiam vicos cuſtodibus comperit, & hoc tempore belli. Cætera iam relinquo. Ianuę vero templi altitudine quidē erat cubitorum ſexaginta, latitudine vero viginti, omnes deauratę, & penē auro puro conſectę. Haſ claudēbant non minus quā viri ducenti diebus ſingulis: & relinquere eas apertas, nefandiſſimum nimis erat. Facile igitur eas lucernifer ille aperuiſſe creditur, qui ſol⁹ etiā habuiſſe aſini caput eſtimabatur, quapropter dubium eſt, vtrum hoc caput Zabidus denuo reuocauit: an certe ſimēs Appion, introduxit in tēplū, vt Antiochus inueniret, vt ſecūdo Appionem aliquam

Aliud appionis figmentum

ni aliquam mentiendi daret occasionem. Mentitur autem & de iuramento, quod iuremus per deum factorem cœli & terræ & maris, nulli Iudeos facturos alienigenæ, & maxime Græcis. Oportebat autem mentientem absolute dicere, nulli facturos alienigenæ, & magis Aegyptijs: sic etenim ab initio poterant eius fragmenta de iureiurando congruere, si ab Aegyptijs utique patres nostri non propter malignitatem suam, sed propter calamitates expulsi sunt. A Græcis autem plus locis quam studiis sumus abiuncti, ita ut nullæ inter nos & illos inimicitia & æmulationes esse noscantur. E diverso namque multos eorum ad nostras leges contigit accessisse, quorum quidam permansere, quidam vero perdurare non ferentes, denuo recessere. Hoc tamen iniurandum nunquam se quisquam audisse meminit apud nos habitum, sed solus Appiō (ut videtur) audiuit: Ipse namque id composuit. Magna ergo admiratione eximia Appiōis prudētia, vel ob hoc quod mox dicetur, digna est. Hoc enim esse affirmat indicium, quia neque legibus iustis utamur, nec deum colamus ut convenit, quod diuersis gentibus seruiamus, & calamitates quasdam circa ciuitatem sustineamus, cum utique principalis ciuitas Romanorum sit, cuius ciues soli ab initio regnare atque non seruire consueverunt. Quis etenim horum magnanimitati valeat obistere? Nullus etenim aliorum potest dicere sermonem quem Appion locutus est, quando paucis contigit in principatu continue præsidere, & non rursus alijs facta mutatione seruire. Plurimæ namque gentes alijs obedire coactæ sunt: soli autem Aegyptii, eo quod refugiant (sicut aiunt) in eorum prouinciam dii, atque saluentur migrantes in effigies bestiarum, honorem præcipuum inuenerunt, ut nulli famularentur horum qui Asiam Europamque tenuere: qui scilicet unam diem ex æuo totius seculi non habuere libertatem, neque apud indigenas dominos, neque apud externos. Nam quemadmodum eis vti sunt Persæ, non semel solummodo, sed frequenter vastantes vrbes, templâ euercentes, putatos apud eos interficientes deos, improperare non studeo. Non enim convenit stultitiam nos indocti Appiōis imitari: qui neque casus Atheniensium, neque Lacedæmoniorum animo suo concepit, quorum hos quidem fortissimos, illos religiosissimos, omnes affirmant. Taceo reges pietate celebres, inter quos Cræsum, quam diuersis vitæ sunt calamitatibus sauciati. Taceo incensam Atheniensem arcem, templum Ephesium & Delphicum, aliaque multa: hic nemo calamitatem passus, sed potius inferentibus intulit impropéria. Nouns autem accusator nostrorum Appiō inuentus est, malorum suorum apud Aegyptum gestorum prorsus oblitus. Sed Sesostris eum, quem refert fabula regem fuisse Aegypti, ut creditur, excæcauit. Veruntamen possumus & nos dicere nostros reges Dauid & Salomonem qui multas subdidere gentes. Sed de his modo supersedendum est: quæ vero cunctis nota sunt, Appiō modis omnibus ignorauit: quoniam Persis, & post illos principibus Asiæ Macedonibus, Aegypti quidem seruire, nihil differentes à famulis. Nos autem liberi consistentes, etiam ciuitatum in circuitu positarum tenuimus principatum, annis viginti & centum, usque ad Pompeium Magnum. Et dum vniuersi reges sunt expugnati à Romanis, omnium soli propter fidem suam maiores nostri loci & amici fuere. Sed viros mirabiles non præbuimus, velut quarundam artium inuentores, & sapientia præcellentes: & inter hos enumerat Socratem, & Zenonem, & Cleanthem, & alios huiusmodi. Deinde quod potius est mirandum, semetipsum his adiecit, & beatificat Alexandriam, quia ciuem talē habere metuit, quod rite facit. Oportebat enim ut ipse sui testis existeret, qui aliis omnibus sic importunus & callidus esse videbatur, & vita verborum corruptus. Quapropter recte quilibet Alexandriæ condolebit, si super isto aliquid magni sapuerit: De viris autem qui fuere apud nos titulo nullo laudis inferiores, scient qui voluerint nostræ antiquitatis libris incumbere. Reliqua vero quæ in accusatione conscripta sunt, dignum erat forte satisfactione relinquere, ut ipse sui potius & aliorum Aegyptiorum accusator extaret. Queritur enim eo quod animalia consuecta sacrificemus, & non vescamur carnibus suillis: Sed & cir-

cuncisionem

euncionem genitalium vehementer irridet. De nostrorum quidem animalium peremptione, communio nobis est cum alijs hominibus vniuersis. Appion autem sacrificantes nos redarguens, indicat semetipsum genere esse Ægyptium. Non enim Græcus si esset aut Macedo, hoc moleste ferret. Isti enim vouent sacrificare Hecatombas suis dijs, & sacerdotibus vtuntur ad epulas. Quæ cum ita sint, non propterea contigit mundum animalibus desolari, quod Appion expauit. Qui tamen si solennitates Ægyptiorum sequerentur, mundus desertus quidem esset hominibus, ferocissimis autem bestijs impleretur: quas isti iudicantes deos, diligenter enutrient. Quod si quis cum consuleret, quos putaret omnium Ægyptiorum esse sapientes atque deicolæ, sacerdotes sine dubio fateretur. Hæc enim duo dicunt sibi ab initio à regibus esse præcepta, vt deos colant, & sapientiam diligant: quod illi facere præcipue indicantur: qui tamen & circumciduntur omnes, & à porcinis abstinent cibis. Sed neque vllus alter Ægyptiorum cum eis dijs sacrificare dignoscitur. Cæcus igitur fuit Appion quâdo pro Ægyptijs nostras de tractiones componens, illos videtur potius accusare: qui non solum vtuntur solennitatibus, quas in nobis culpât iste: sed etiam alios circumcidi docent, sicuti dixit Herodotus. Vnde recte mihi videtur Appion, propter patriæ suæ leges pœnas dedisse blasphemix. Etenim necessario circumciso, circa genitalia vûlnera ei facta nihil profuerunt, & putrefactis in magnis doloribus expirauit. Oportet enim bene sapientes in legibus proprijs circa pietatem integre permanere, & aliorum minime carpere. Iste vero suas quidem leges effugit, de nostris vero mentitus est. Hic itaque terminus vitæ fuit Appionis. Sed & noster hic iam finem liber accipiet. Quoniam vero & Apollonius Molon, & Lyfimachus, & alij quidam, tam per ignorantiam quàm per insaniam de legislatore nostro Mose, & legibus verba protulere, nec iusta, nec vera: dum illi quidem velut mago atque fallaci derogant, leges autem malitiæ apud nos nulliusq; virtutis affirmant esse doctrices, volo breuiter & de omni conuersatione nostra, & de particulari (sicuti poterò) proferre sermonem. Reor enim fore manifestum, quia & ad pietatem & ad conuictum vniuersalémque humanitatem, insuper ad iustitiam laborumq; tolerantiam, & ad contemptum mortis optimas leges positas habeamus. Rogo tamen lecturos, vt non cū inuidia exequantur huius operis lectionem. Non enim proposui laudes conscribere nostrorum: sed aduersus eos, qui nos plurimum & fallaciter accusarunt, satisfactionem hanc puto esse iustissimam. Proinde accusationem Apollonijs non continue, sicut Appion, instituit, sed dispersim. Quippe qui aliquando quidem nos sine deo & hominibus odiosos appellat, aliquando vero formidinem nobis improperat: & è diuerso, rursus aliquando de audacia gentis nostræ queritur. Dicit autem etiam stultiores Barbaris: & propterea nullum inuentum nos solos vitæ vtile comperisse. Hæc autem omnia manifeste redarguntur, dum vniuersa contrà quàm ab eo sunt dicta monstrantur, & legibus imperata, & à nobis cum omni integritate gesta. Si vero coactus fuero facere mentionem legum contrariarum apud alios constitutarum, in culpa illi sunt, qui nostras solennitates tanquàm peiores cum aliorum conferunt. Quibus neutrum puto remanere quod dicant: neque quia non eas habeamus leges, quarum ego capita & summas ad redarguendum positurus sum: neq; quia non præcipue in legibus proprijs perduramus. Paulo ergo altius exorsus, volo primū dicere, quod eis qui sine lege & ordine viuunt. hi qui ordinis & communium legum amatores extiterunt, & primi hoc inchoauerunt, recte mansuetudine atque virtute præstare dicendi sunt. Denique conantur singuli eorum gesta sua ad antiquitatem referre, vt non imitatores aliorum videantur existere, sed ipsi potius alijs legitime viuendi duces fuisse. His igitur hunc in modum se habentibus, virtus legislatoris est meliora considerare: & his qui vsuri sunt legibus, quas posuerit, satisfacere, quia recte sunt. Populi vero est, vt in omnibus quæ constituta sunt, perduret: & neque felicitate procedente, neque calamitatibus aliquid horum immutet. Dico igitur

nostrum legislatorem, quolibet qui memorantur leges antiquitate præcedere. Lycurgus enim & Solon, & Zaleucus Locrensis, & omnes qui apud Græcos mirabiles sunt, nouelli atque recentes, quantum ad illum comparati, esse noscuntur: quando nec ipsum nomen legis fuisse olim apud Græcos agnoscitur. Testis Homerus est, qui nusquam in opere suo hoc usus est nomine. Non enim secundum legem, sed indiffinitis sententijs, & regum præceptionibus, populus regebatur. Vnde etiam multo tempore permanere, tantum moribus videntes, & non scripto, & multa horum semper secundum euentum casuum permittentibus. Noster vero legislator antiquus existens (hoc etenim vndique manifestum est, etiam apud eos clarum, qui semper contra nos loquuntur) & semetipsum præbuit optimum principem populorum, consultoremq; & instructionem totius legis vitæ constringens, eis suavit hanc libenter excipere, & firmissime inclyta scientia custodire. Primitus autem eius magnitudinis opera videamus. Ille namque progenitorum nostrorum relinquentium Ægyptum, & ad terram propriam remeantium, multa milia sumens, ex plurimis & impossibilibus rebus cautissime liberauit: nam & in aquosam eos, & multum arenosam oportebat transire viam, bellaq; deuincere: & filios ac vxores, prædamq; bello seruare: in quibus dux egregius & consiliarius sapientissimus, & tutor veracissimus fuit vniuersorum. Omnem siquidem multitudinem à semetipso pendere fecit, & cum omnia quæ vellet persuadere posset, in nullo horum vindicauit sibi potestatem: sed in quo maxime tempore potestatem sibi arrogare & tyrannidem præfules rerum, & populum frequenter plurima iniquitate viuere consuefaciunt, in hac ille potentia constitutus, è diuerso magis iudicauit agendum pie, & plurimam exhibere alijs æquitatem, ipse virtutem præcipuam se credens cunctis ostendere, & salutem firmissimam præbere sequacibus bona voluntate. Et maximis actibus in singulis casibus usus est. Quapropter recte iudicabat, ducem atque consultorem se deum habere: & primitus sibi satisfaciens, quia secundum illius voluntatem vniuersa gereret atque tractaret, credidit modis omnibus oportere, vt etiam apud plebem hæc opinio permaneret. Nam qui deum respicere suam vitam credunt, delinquere non præsumunt. Huiusmodi quidem noster legislator fuit, non magus, non fallax, sicut derogatores iniuste pronunciant: sed quales apud Græcos gloriatur fuisse Minoem, & post eum leges alios. Nanque quidam eorum leges positas à Ioue dicebāt, alij vero eas in Apollinem & vaticinium Delphicum referebant, siue pro veritate hoc credentes, seu facile persuadendum indicantes populo. Qui vero præcipuas leges instituerint, vel qui iustissime de dei fide cognouerint, licet hoc ex ipsis legibus facta comparatione conspiciere. Iam enim de ipsis tempus est disputandi. Igitur infinitæ quidem particulatim gentium atque legum apud cunctos homines differentie sunt. Alij siquidem monarchis, alij vero populo potestatem reipublicæ committere. Noster vero legislator nihil horum intendens, veluti si quis hoc dicendo mensuram transcendat verbi, diuinam rem publicam declarauit: deo principaliter conuersationem nostram atque potestatem excellenter assignans, & satisfaciens eam cunctos inspicere, tanquam causam bonorum omnium vniuersis hominibus existentem: & quæcunque contingit eos in angustijs supplicasse, illius non latuisse voluntatem, neque quicquam eorum quæ gessere, vel si quid aliquis apud semetipsum potuit cogitare. Vnum vero eum esse monstrauit, & ingentem, immutabilem per tempus, æternum, & omni specie mortali pulchritudine differentem, & ipsum nobis notum: qualis autem sit secundum substantiam, profus ignotum. Hæc itaq; de deo sapuerunt prudentissimi Græcorum: qui quidem quod eruditi sunt, illo utique sciendi præbere principia, nunc dicere prætermittit: quod autem hæc optima & congrua dei naturæ atque magnificentie sunt, valde testantur. Pythagoras enim, & Anaxagoras, & Plato, & post illos philosophi Stoici, & penè cuncti, videntur de diuina sapuisse natura. Sed hi quidem ad breuē philosophantes, populo superstitionum opinio-

nibus

nibus iam preoccupato veritatem dogmatis proferre timuere. Noster vero legislator opera præbens consona verbis suis, non solum his qui cum eo erant satisfecit, sed etiam qui ex illis semper erant nascituri, hoc immutabiliter inspirauit, & causam legislationis ad vtilitatis modum semper adduxit. Non enim partem virtutis dei culturam dixit, sed huius partes alias esse perspexit atque constituit: hoc est fortitudinem, iustitiam, & mutuam in omnibus ciuium concordiam. Cunctæ nanque actiones & studia, vniuersiq; sermones, ad diuinam referuntur per omnia pietatem. Non enim hoc inexamiatum aut indefinitum vltius dereliquit. Duo siquidem sunt totius disciplinæ & moralis institutionis modi, quorum vnus quidem sermone doctor est, alter vero exercitatione morum: quæ cum ita sint, alij quidem legiflatores sentiendo sunt discreti, & alterum horum modum sibi placitum assumentes, alterum reliquerunt. Sicuti Lacedæmonij quidem & Cretenses moribus erudiebantur, non verbis: Athenienses vero, & penè omnes alij Græci, quæ quidem oportet agi præcipiebant suis legibus: assuescere vero ad hæc operibus, minime valere. Noster autem legislator hæc ambo multa diligentia coaptauit. Nam nec exercitationes morum omisit non traditas, neque leges sermone reliquit incomptas. Sed mox à primo inchoans cibo, & vnicuique diætâ conueniente, nihil neque minimarum escarum sub potestate voluntatis vtentiū dereliquit. Sed & de cibis quibus conuenit abstinere, & qui sumendi sunt, vel quæ diætâ communis esse videatur, necnon & de operibus, labore simul & requie, terminum atque regulam posuit legem: quatenus veluti sub patre atque domino viuentes, neque volentes quicquam neque per ignorantiam delinquamus. Non enim ignoratibus poenam posuit, sed optimam & necessariam correptionem monstrauit legem. Quapropter non semel audire, nec secundo vel sæpius: sed in vnaquaque septimana, alia opera relinquentes, ad legis auditionem congregari præcepit vniuersos, eamq; perfecte condiscere, quod scilicet omnes legiflatores reliquisse noscuntur. Et in tantum plurimi hominum absunt, vt secundum proprias leges viuant, vt penè eas ignorent. Et cum peccauerint, tunc agnoscunt ab alijs, quam legem probantur esse præuaricati. Sed etiam viri maxima cum gloria & principalia gubernantes, profitentur ignorationem. Doctos nanque sibi faciunt assidere ad dispensationem rerum, & peritiam legum habentes. Nostorum vero quemlibet si quis leges interroget, facilius quam nomen suum recitat. Vniuersas quidem mox à primo sensu eas discentes, in animo velut inscriptas habemus. Et rarius quidem quilibet transgreditur: impossibile autem est supplicium deuotare peccantem. Hoc itaque primum omnium mirabilem consonantiam nobis instituit. Nam vnâ quidem habere & eandem de deo sectam, vitâ vero ac moribus differre nihil ab inuicem, optimam moribus hominum potest celebrare concordiam. Apud nos etenim solos, neque de deo quilibet sermones audiet alterutris aduersarios, sicut multa similia apud alios fieri comprobantur: cum non solum à vulgaribus quod visum fuerit vnicuique profertur, sed etiam apud quosdam philosophorum hoc crebro præsumitur: quando alij quidem totam dei naturam sermonibus perimere tantauere, alij vero eius prouidentiam ab hominibus abstulerunt: neque in studijs vitæ differentia vlla conspicitur, sed communia quidem opera omnium apud nos existunt: vnus vero de deo sermo cōcors est, asserens illum cuncta respicere. Sed etiâ de ipsius vitæ studijs, & quoniâ oportet omnia alia ad terminum diuinæ pietatis adduci, à mulieribus nostris & à seruis quilibet audiēt. Pro qua re illatas nobis calumnias à quibusdam, cur non exhibeamus viros inuētores nouorum operum seu verborum, contigit oriri. Alij siquidem in nulla re paterina perdurare optimum esse putant, & præcipue transgressoribus sapientiæ robur assignant. Nos autem è diuerso, vnâ esse prudentiam atq; virtutem existimamus, nihil penitus vel facere, vel cogitare contrarium his, quæ antiquitus sancta noscuntur: quod scilicet indicium legis est optimo fœdere constitutæ. Nam ea quæ nunc non habent modum, experimento sæpe correpta redarguuntur.

De sacerdotibus.

De cultu diuinorum.

De coniugio.

Apud nos autem, qui credimus ab initio positam legem diuina voluntate, nihil aliud pium est, quàm hanc sub integritate reservare. Quis etenim eius quicquam mouere potest, aut quid melius adinuenit? vel quis ab alijs tanquam præcellētius ad statum reipublicæ nostræ aliquid transferre potest? aut quæ poterit esse melior atq; iustior, quàm ea quæ deum quidem principem omnium esse confirmat: sacerdotibus autem in communi quidem res præcipuas dispensare permittit: summo vero pontifici aliorum sacerdotum principatum competenter iniungit? Quos utiq; non diuitijs, neque alijs quibusdam spontaneis auaritijs præcellentes, legislator ad culmen huius honoris instituit: Sed quicumque sapientia vel temperantia alijs præstare noscuntur, eis præcipue culturam diuinæ placationis iniunxit. Apud hos igitur, & legis & aliorum studiorum integra diligentia custoditur. Contemplatores etenim omnium, atque iudices contemptorum, & punitores culpabilium sacerdotum esse decreti sunt. Quis ergo principatus, quod regnū erit hoc sanctius, vel qui honor deo potius cooptabitur, cum omnis quidem populus sit præparatus ad pietatem, summa vero diligentia sacerdotibus sit indicta, & velut quædam festiuitas gubernetur vniuersa reipublica? Cū enim mysteria sua numero paucorum dierum alienigenæ custodire nequeant, ea videlicet sacrificia nominantes, nos cum multa delectatione, & incommutabili voluntate solennitatis opus per omne seruamus æuū. Quæ igitur sunt præcepta vel interdicta simplicia, sine nota dicamus. Primum quidem de deo est, dicēs: Deus habet omnia, perfectus, beatissimus, ipse sibi cunctisq; sufficiens, principium & medium & terminus: inter omnia operibus quidem & muneribus clarus, & omni re manifestior: forma vero & magnitudine nobis inenarrabilis. Omnis nanque materies comparata ad huius imaginem, licet sit preciosa, tamen pro nullo est: cunctæque ars ad illius imitationis inuentum, extra artem esse cognoscitur: nihil simile neque videmus, neque possumus suspicari, neque conijcere. Sanctus est: videmus eius opera, lumen, cælum, terram, solem, lunam, flumina, mare, animalium nationes, prouentus fructuum: hæc deus fecit, non manibus neque laboribus, neque quibusdam indiguit sibi cooperantibus: sed ipso vidente bona repente facta sunt. Hunc homines conuenit vniuersos sequi, eumq; placare exercitatione virtutis. Modus enim diuinæ placationis iste sanctissimus est. Vnum templum vnius dei, commune omnium communis dei cunctorum. Gratum nanque semper est omne quod simile est. Hunc placant quidem sacerdotes semper. Præcedit vero istos primus secundū genus: qui ante alios sacerdotes sacrificabit deo, custodiet leges, de dubijs iudicabit, & puniet lege conuictos. Huic quisquis nō obediet, supplicio subiacebit, tanquam qui in ipsum deum impie gesserit. Hostias immolat, non ad crapulam nostram vel ebrietatem attinentes. Hæc enim nō placent deo: quæ res occasio potius iniuriarum simul & expensarum est. Deus enim temperatos, ordinatosq; & boni generis diligit: & ut præcipue sacrificantes caste viuamus. In sacrificijs autem pro cōmuni salute primum oportet orare, deinde singulos pro semet ipsis, quoniā oēs socij sumus. Et qui hoc cōsortium suæ vitæ præponit, maxime deo gratus est. Supplicatio vero fit ad deum votis ac precibus, non ut bona præstet: hæc enim ipse sponte contulit vniuersis, & in medio deposuit: sed ut hæc suscipere valeamus, suscipientesq; seruemus. Purificationes quoq; in sacrificijs lex decreuit, à cubili, à lecto, à congressu vxorio, & alia multa, quæ conscribere longissimum est. Huiusmodi ergo de deo, & eius placatione sermo est, ipse autem simul etiam lex est. Quid autem de nuptijs? Solam nouit lex permixtionem naturalem cum coniuge, si tamen filiorum causa procreandorum agatur. Masculorum vero cum masculis valde iudicauit inimicas: & tentantes talia morte decreuit dignos. Nubere vero iubet, nō respicientes ad dotē, neq; violenter arripere, sed neq; dolo vel fallacia suadere: Dispensationē vero potius fieri per eū, cuius noscitur esse potestatis, & per cogitationē opportuna. Mulier aut inferior, inquit, est viro per omnia

per omnia. Obedit igitur nō ad iniuriam, sed vt sit sub regimine cōstituta. Deus enim viro potestatem dedit. Cum hac ergo coire decet maritum solummodo. Alterius vero experientiam habere nequissimum. Siquis autem hoc egerit, declinatio nulla mortis: neq; si fecerit vim virgini alteri desponsatæ: neq; si suaserit nuptæ, aut filios nutriendi. quæ omnia lex præcepit. vniuersis autem mulieribus interdixit, vel celare quod natum est, vel alia machinatione corrumpere filios. Infanticida enim esset animas demoliens, & genus imminuens. Igitur si quis ad cōcubitum, corruptionemq; transierit, immundus est. Oportet autem etiam post legalem commixtionem viri, mulieres lauare. Hoc enim partem animæ polluere iudicauit: inflata nanq; corporibus vulneratur. Dumq; hoc fit, aquam propter purificationis causam talibus imperauit. Sed neq; in filiorum natiuitatibus concessit epulationes aggregari, & fieri occasiones ebrietatis: sed temperatum esse repetit principium. Iussitq; literis erudiri propter leges, & nosse progenitorum actiones, vt actus imitentur: & cum legibus educati, neq; transgrediantur, neq; cogitationem ignorationis habere iudicetur. Prospexit autem etiam funeribus mortuorum, vt neq; sumptuosæ ad sepeliendum celebrentur exequiæ, neq; insignium fabrica sepulchrorum. sed necessaria quidem circa elationem funeris imperauit domesticos adimplere: omnibus autem viuentibus legitimum esse constituit, vt aliquo moriente & concurrant, & gemitus lamentationis effundant. Purificari autem iubet etiam domesticos funere celebrato: vt longe procul sint, quasi videantur mundi esse. Cum aut aliquis fecerit homicidium, vel sponte, vel inuitus, ne hōrumpidem pœnam tacuit. Parentum honorem post deum esse constituit: & qui non repensat eorum gratiæ, sed in qualibet parte cōtristat, præcepit esse lapidandum. Iubet etiam omnibus senioribus honorem iuuenes exhibere, quoniam cunctis senior deus est. Nihil permittit celandum apud amicos: non enim amicitia sunt apud eum, cui omnia non creduntur. Et licet aliqua inimicitia proueniant, prodi tamē arcana prohibuit. Si quis autem arbiter munus acceperit, morte mulgetur, despiciens quod iustum est, & auxilium reis offerens. Quod quisquam non posuit non auferat, & aliena non tangat, mutuans non accipiat vīsuras. Hæc, & his multa similia, communionem continent nostrorum inter alterutros. Quomodo autem etiam de domestica cura circa alienigenas habēda docuerit legislator, referri dignum est. videbitur enim omnibus optime prospexisse eum, illo, ita sentiente, neq; propria corrumpamus, neq; participari rebus nostris volentibus inuideamus. Quicunque enim volunt sub nostra conuersari lege, accedentes ad eam cum munificentia suscipit, non genere solummodo, sed etiam voluntate vitæ putans esse cōsortium. Eos autem qui obiter adueniunt, misceri solennitatibus noluit, alia tamē exhibenda constituit. Idem omnibus præbendum, ignem, aquam, cibum: iter ostendere, nō spernere aliquem in sepultum. Mitissime etiā circa hostes quæ sunt agenda sancit, vt neq; terra eorum exuratur, neq; arbores fertiles incidantur: Sed etiam spoliari eos qui in bello cecidere, interdixit: & captiuis prospexit, quatenus eorum amoveatur iniuria, & maxime foeminarum. Sic autē eximiē nos māsfuetudinem atq; clementiam studuit edocere, vt etiam de animalibus irrationalibus nō taceret: sed horum tantummodo vtilitatem legitimam cōcedēs, ab omni nos alia causa prohibuit. Quæcūq; enim veluti domestica oriūtur in edibus, hæc interdixit occidi: sed neq; parētes deniq; præcepit vñ cum pullis auferri. Et licet hostilia sint animalia laborum socia, eis tamen parcēdum esse sancit. Sic vndiq; ea quæ ad māsfuetudinem pertinet obseruauit: doctrinalibus quidem, (sicuti prædictum est) legibus vtēs, & alias rursus cōtra transgressores causa punitio sine excusatione defigēs. Multa nāq; in plurimis causis transgredientiū, mors est. Si adulterium commiserit aliquis, si vim puellæ fecerit. Si masculi turpe tentamentum præsumpserit, aut patiatursustinere tentatus. Similiter autē est lex inuitabilis & in seruis, sed etiam de mensuris, vel si quis de pōderibus dolum fuerit operatus, & de iniusta venditione: ac fraude si quis vel detraxerit alienam

De funeribus

rem, aut quod non posuit abstulerit, cohibendi hi sunt vindicta, non quali apud alios, sed valde maiori. De iniuria vero parētum, vel impietate quę sit in deum, licet tentet hoc aliquis, mox peribit. At his qui secūdum legem vniuersa faciunt premium tribuitur, non aurum, non argentum neque corona lapillis distincta: sed vnusquisque testem habens conscientiam suā, valde proficit, legistatorem prophetante, & deo fidem condonante firmissimam his qui seruant leges: & licet pro eis mori contingat, concurrunt tamen alacres ad occasum, sperantes fore vt vita melior ex mutatione conferatur. Pigeret itaque nunc hoc me conscribere, nisi opera essent omnibus manifesta: quoniam sæpenumero multi nostrorum progenitorum, ne vel sermonem solummodo extra legem proferrent, omnia passi sunt viriliter iustinare. Quin & si ignota gens nostra omnibus hominibus esset, nec palam esset voluntaria nostra legum observatio, si Gręcis aut legisse se in historijs aliquis narraret aut in orbe incognito reperisse, homines talem tamq; honestam de deo opinionem habentes, atq; in talibus legibus multis seculis constanter permanentes, omnes reor demiratuos, propter continuas quę apud ipsos sunt mutationes. Denique eos qui conscribere proxime de repub. & legibus tentauere, tanquam de incredibilibus compositionibus quidam frequenter accusant, dicentes, quoniā impossibilia sumpserint argumenta. Et alios quidem taceo philosophos, quicunq; huiusmodi negotium in suis conscriptionibus habuere. *Plato* autem mirabilis apud Gręcos, tanquam & honestate vitę præcedens, & virtute sermonum & peruatione philosophiæ cunctos excellens, ab his qui sibi videntur præstantes, in rebus ciuilibus, perpetuo penē illuditur, canillisq; comicis traducitur. cum utiq; qui illius verba considerauerit, frequenter & facile reperiat, quę etiam consuetudini plurimorum proxima esse noscuntur. Ipse siquidem *Plato* cōfessus est, quia veram de deo opinionem propter ignorantiam plebis proferre securum non est. Sed *Platonis* quidem verba vana esse putant, & multa licentia composita atq; conscripta: maxime vero legislationem *Lycurgi*, miratur, & *Spartam* cuncti concelebrant, quoniam in illius legibus plurimo tempore perduravit. Ergo hoc manifestum virtutis indicium est, in legibus permanere. Si vero *Lacedæmonios* admirantur, illorum tempus conterant, cum amplius duobus milibus annorum nostrę reipublicę & super hæc sciant, quoniam *Lacedæmonij* quidem omni tempore quo habuere libertatem, perfectę visū sunt custodisse leges: cum vero circa eos factę sunt fortunę mutationes, penē cunctarū legum obliti sunt. Nos autem multis casibus euolutis propter regum *Asiæ* mutationes, neque in nouissima mala venientes, à legibus sumus alienati: non vacationis, nec epulationis causa seruantes eas: quando si quis considerare voluerit multo ampliori testimonio maiores excubias & labores nobis quàm *Lacedæmonijs* videbit impositos. Illi siquidem neque operantes terram, neque circa artes exercitium habentes, sed ab omni operatione remissiores, pingues, & corpore pulchri in ciuitate degebant, alijs ministris in omnibus vitę necessarijs rebus vtētes & cibum paratum ab illis accipientes, solum opus bonum atque clemens iudicātes, quiduis facere & pati quatenus præualerēt aduersus omnes, cōtra quos bella susciperēt: quod aut ne hoc quidem adipisci potuerūt ommitto dicere. Non enim singuli solummodo, sed multi frequēter eorū subito legis præcepta negligentes semetipsos cū armis hostib; tradidere. Putāsne, & apud nos, non dico tanti, sed duo vel tres agniti sunt, proditores effecti legū, vel mortem formidantes, nō dico illam, facile quę solet præliantibus euenire: sed eam quę cum multa corporum afflictione, & multa crudelitate videtur accidere. Quam (vt ego puto) quidam præualentes nobis non per odiū subiectis imposuere, sed admirandū quoddam spectaculum videre volentes, si qui sunt homines, qui vnū tantummodo esse credant pelsimū, si agere quicquam extra leges suas, vel sermonem apud eos dicere compellantur. Non tamen mirari decet si mortē fortissime toleramus pro legibus, & vltra alios vniuersos. Non enim quę leuia videntur nostris studijs alij facile patiuntur, hoc est, operationē, cibiq;

cibiq; simplicitatē: & vt nihil fortuito, neque quod quisq; desiderat vescatur aut bibat, aut ad cōcubitum quemlibet accedat, aut splendide vestiatur, aut sine nobilitate vacet. Sed illud attendēdum est, si gladiis vtentes, & hostes ab inuasionē fugantes, praecepta legis circa cibos sustinere possunt. Nobis vero gratum est propter hanc legibus obedire, & in illis fortitudinis specimen ostendere. Eant nūc Lyfimachi & Molones, & quidam huiusmodi alii conscriptores, improbi sophistae, adulescentum deceptores & quasi prauissimis nobis derogare contendunt. Ego sanē nolim de legibus alienis examinationem facere. Noster enim mos est propria custodire, nō aliena potius accusare. Et vt neq; ridere neq; blasphemare debeamus eos, qui apud alios putātur dii, aperte nobis legislator interdixit propter ipsam appellationem. De accusatoribus autem per obiectiones suas nos increpare volentibus, tacendum non est, cum utiq; non a nobis nunc, sermo compositus eos arguere videatur, sed a multis probabiliter iam prēmisiis. Quis igitur eorū qui apud Græcos sapientia sunt mirabiles, nō redarguit nobilissimos poetas & praeipue legislatores, quoniam huiusmodi sectas de diis ab initio populis inferuere, dicentes eos numero quidem quantos ipsi voluere, ex alterutris vero & diuersis natiuitatibus procreatos? Hos autē diuidentes locis & habitaculis, tanquam genera animalium, alios quidem sub terra, alios in mari, seniores autem eorum in tartaris vinctos esse dixere: quibus vero attribuire cōlū, his sermone quidem patrem, operibus autē, tyrannum atq; dominum superposuere. Propterea aduersus eum constituere insidias per uxorem, & fratrem, & filiam, quam ex ei⁹ capite fingunt generatam, vt alligantes eum appenderent, sicut ipse ille suum dicitur patrem. Hæc iuste accusatione digna conqueruntur, qui sapientiæ virtute præcellunt. Hi super hæc deridentes adiungunt: Si deorum alios quidem ephebos & adulescentes, alios autem seniores & barbatos esse credendum est, alios constitutos super artes: & quendam fabrum, aliam vero texttricem, alium uero peregrinantem, & cum hominibus contendentem, alios autem citharizantes, aut arcugaudentes: deinde inter alterutros seditiones effectas, & propter homines contentiones constitutas, vt nō solum inter se alij alijs manus immitterent, sed etiā ab hominibus vulnerati lugerent malāq; perferrent: & quod super omnia est luxuriosius, si intemperantia permixtionis vterentur, quomodo, non erit incongruum amorēs & concupiscētiās ad vnīuersos attinere, simul masculos & ad foeminas. Deinde fortissimus & primus eorum pater, seductas a semetipso, imprægnatasq; mulieres, diruptas submersasq; spernit: & eos qui ex eo sunt nati neq; liberare potest, fato constrictus, neq; sine lachrymis eorum perferre mortes. Bona sunt hæc, & his alia consequentia, id est, adulteria in cōlo visa, & sic impudenter a dijs celebrata, vt iam alij inuidere se profiterentur in tali foeditate iuncto. Quid enim alij facturi nō essent, dum neq; senior atq; rex valuisset impetū suum a mulierum permixtione retinere. Alii vero seruiētes hominibus, & nunc quidē ædificantes causa mercedis, nunc vero pascentes: alii autem malignorum modo infero carcere colligati. Quē igitur sapientium talia non accendant, vt hæc componentes redarguat, & multam stultitiā his credentium reprehendat? Alii vero & terrorē quendam vel metum, necnon & rabiem, atq; seductionē, omnesq; pessimas passiones in dei natura fingere præsumpsere. Et horum quidē nobilioribus etiā ciuitates sacrificare suaserunt. Si quidem in multa necessitate consistunt, vt quosdam deorū putent bonorum esse largitores, alios autē vocent aduersarios, quando eos veluti malignissimos homines muneribus atq; donis placare contendunt, magnum quoddā malum se suscepturos ab eis existimātes, nisi mercedē eis studiose præbuerint. Quæ igitur causa est tantæ huius iniquitatis atq; delicti circa deum? Ego quidem arbitror, eo quod neq; veram dei naturam ab initio eorum legislatores agnouerint, neq; quantum percipere potuere, perfectam sententiā diffinientes reipub. tradidere: sed velut aliud quiddā vilius neglexerunt, dantes po-

dantes potestatem poetis, ut quos vellent deos introducerent hæc omnia patiētes: rhetoribus vero ut de repub. scriberent, & de peregrinis dijs decreta proferrent. Sed etiam pictores & plastæ in hoc apud Græcos multam habuere potestatem, ut unusquisque formam quam vellet secundum modum suę opinionis exponeret, alius quidem ex luto quod vellet fingens, alius vero pingēs. Opifices itaque qui maxime putantur esse præcipui, ebur & aurum habent, ad hoc suæ semper notitatis argumentum. Proinde apud eos priores quidem dii florentes honoribus, tenuerunt: alij vero novi clā introducti, religione potiūtur: & tēplorum alia quidem desolata, alia vero nuper secundum hominum voluntatem ædificātur: cum cōtra oporteat opinionē de deo, eiusque culturam immobili religione seruare. Apollonius siquidem Molon, vnus fuit stultorum atque tumentium. Eos autem qui vere in Græco philosophati sunt, neque prædictorum aliquid latuit, neque frigide aliorum causas ignorauere. Quapropter illos quidem iuste spreuere, & circa veram decētēque circa deum opinionē nobis fuere concordēs. Quod Plato respiciēs, neque vllum quempiam poetarum dicit in repub. esse suscipiendum: & Homerum honorifice amonet, coronatum & vnguento delibutum, ne rectam opinionem de deo fabulis forte destrueret. Præcipue namque Plato nostrum legislatorem imitatus est, in hoc quoque, quod illud præcipue suis ciuibz imperauit, ut omnes perfecte ediscerent leges, & ne fortuito aliquid extraneorum ciuibz misceretur, sed esset pura res pub. & in legum custodia perduraret. Horum nihil cogitans Apollonius Molon, nos voluit accusare, quoniam non recipimus eos, qui alijs sunt opinionibus præoccupati: neque communicari patimur eis, qui alia vitæ consuetudine degunt: cum neque hoc proprium nostrum sit, sed commune cunctōrum, non modo Græcorum, sed etiam qui inter Græcos cantissimi fuisse noscuntur. Lacedæmonij namque peregrinos etiam expellebant, & suos ciues peregrinari non sinebant, corruptionē extra leges ex vtroque metuentes. Illorum igitur citius scuitiam poterit quilibet arguere, qui nulli neque conuersationis, neque cohabitationis suę participationem exhibebant. Nos autem aliorum quidem res zelare non dignamur: participari vero cupiētes quæ sunt nostra libetèr suscipimus: quod vtiq; reor indicium magnanimitatis atque clemētiæ. Sed desino iam de Lacedæmonijs amplius disputare, Athenienses vero, qui cōmunem esse suam gloriātur omnibus ciuitatē, quomodo de his rebz habuerint, Apollonius ignorauit. Hi nāque vel verbo solūmodo, præter illorū legem, de dijs loquentes, ineuitabiliter punierunt. Cuius enim rei gratia Socrates est mortuus? nō enim hostibus tradidit ciuitatem, neque templa vastauit: sed quia noua iuramenta iurauit, & quoddam dæmoniū significasse referebat, serio seu ludens, sicuti quidā dicunt, propter hoc ciuitatē poculo morte mulctatus est. Insuper etiam corrūpere iuuenes eum accusator aiebat, & conuersationem patriæ legesque cōtemnere. Et Socrates quidē ciuis Atheniensis, huiusmodi tormenta sustinuit. Anaxagoras autem Clazomenius fuit. Et quia existimantibus Atheniensibus solem esse deum, ille eum saxum ignitum asseruit, paucorum sententia morte damnatus est. Et aduersus Diagorā Melium talentum decreuerunt, si quis occideret eum, quoniam eorum mysteria deridere ferebatur. Prōtagoras autem nisi cito fugisset, comprehēsus occisus fuisset, eo quod dubiū de dijs Atheniensium conscripisse putabatur. Et quid oportet mirari, si circa viros fide dignos talia gessisse noscantur, qui neque mulieribus pepercere? Etenim sacerdotem quādā interfecerūt, quoniam eam quidā accusauit peregrinos colere deos. decretum autē aduersus eos, qui peregrinum introducerent deum, suppliciiū mortis inferebatur. Igitur qui tali lege utebantur, palām est, eo quod aliorum non crederent esse deos. Non enim si credidissent, seipsi fructu ex pluribus dijs priuassent. Quin & Scythæ cædibus gaudentes humanis, & paululū differentes à bestijs, arbitrantur tamen sua mysteria esse custodienda: & Anacharsim sapientia mirabilem apud Græcos, aduenientem interemerūt, quoniam videbatur Græcorum deorum ad eos venisse plenissimus. Multos autem & apud Persas

Socrates

Anaxagoras

Diagoras

Pythagoras

Perfas inuenias pro ea causa tormentis affectos. Sed palam est, quoniam Apollonius Persarum legibus cōgaudebat, illosq; mirabatur: quippe cum Græci eorum fortitudinē atq; cōcordiam vnanimitatis, quam habuere de dijs, mirati sunt, hanc scilicet fortitudinem, quam in templis eorum concrematis habuerunt. Is etiā studiorum omnium imitator extitit Persicorum, vxoribus alienis cōtumelias faciens, filiosq; execrās. Apud nos autem mors decreta est, si quis vel irrationabilia animalia hoc modo lædat: & ab his legibus nos abducere neque timor potuit prepotentium potestatem, neque zelus eorum qui apud alios honorantur. Sed neque fortitudinem ideo exercemus, vt bella auaritiæ causa suscipiamus, sed vt legum iura seruemus: & cum alia detrimenta mansuete sustineamus, si qui nos de legibus mouere tentauerint, tūc etiam ultra virtutem rebellare contendimus, & viq; ad calamitates nouissimas perduramus. Cur itaque nos alienas æmulemur leges, cum eas neq; à legislatoribus suis seruatas esse videamus? Vel quomodo Lacedæmonij non sunt ob in hospitalitatem reprehendendi, & negligentiam nuptiarum? Elienses vero & Thebani ob coitum impudentem & extra naturam cum masculis, quem optime atque vtiliter facere se putabant. Ergo cum hæc ipsi omnino rebus efficerent, etiam suis legibus miscuere: quod tantum aliquando valuit apud Græcos, vt etiā dijs suis masculorum concubitum applicarent. eadem deniq; ratione germanarum nuptias retulere, huiusmodi satisfactionē rerum, incongruam, & extra naturam pro libidine componentes. Desino nunc de supplicijs dicere, & quantas ab initio præbuerint plurimi legislatores absolutiones malignis hominibus, in adulterio quidē pecuniarum, in corruptione aut etiam nuptias sancientes. Quantas aut occasiones cōtineant de abnegatione pietatis, examinare longissimum est. Id enim apud plurimos olim meditatio facta est transgrediendi leges, quod non agitur apud nos, quando propter eas & diuitijs & ciuitatibus & bonis alijs priuari iumus. Lex aut apud nos seruatur vsq; ad mortem. Nullus vero Iudæorum, neq; si procul abeat extra prouinciam, regem quamuis acerbum sic metuit, vt ultra vultum legis videatur timere præceptum. Igitur si propter virtutem legum taliter erga eas affecti sumus, concedant quoniam optimas leges habemus. Si vero circa præuas nos leges iudicant perdurare, quid ipsi iustissime non patiantur, meliores non custodientes opere sanctiones? Quia igitur longinquitas temporis verissima creditur omnium esse probatio, hanc ego testem faciam virtutum legislatoris nostri, opinionisq; quam ille de deo cōtradidit. Nam cum sit infinitum tempus, si quis eum comparet aliorum legislatorum ætatibus, hunc ultra omnes intueniet. A nobis itaque declaratae sunt leges, & cunctis alijs semper hominibus zelum sui potius præbuerunt. Primi quippe Græcorum, in speciem quidem iura patriæ conseruabant: ipsius aut philosophiæ tractatu illa secuti sunt, de deo similia sapientes, humilitateq; vitæ cōmunionem inter alterutros edocentes. Quin etiam populi iam olim multum nostram pietatem æmulantur: neq; est ciuitas Græcorum vlla vsquā, aut barbarorum, nec vlla gens ad quam septimanæ in qua vacamus consuetudo minime peruenerit, ieiuniaq; & candelabra accensa: atque etiā ciborum apud nos solennia plurimi apud multos iugiter obseruare conantur: insuper imitari etiā cōcordiā, quā nos inter nos obtinemus, & rerum cōmunionem, & industriam in artibus, & perdurationem necessitatum habere pro legibus. Illud enim mirabile est, quia absq; exactore huius obseruationis, ipsa per se lex homines ita valuit obligare: & quemadmodum deus in vniuerso mundo consistit, ita lex per cunctos ambulat. Vnusquisq; enim, si suam regionem domumq; conspiciat, his quæ dicuntur à me credere non recusabit. Oportet igitur cunctorum hominum spontaneam malitiā reprehendere. Aut enim voluit nos isti aliena & præua iura, ante propria & meliora zelari: aut certe si hoc noluit, quiescat nobis per inuidiam accusatiōes ingerere. Non enim alicuius odio defendimus hanc causam, sed nostrum honoramus legislatorem, atq; credimus quæ ab illo prophetata de deo sunt. Deniq; nisi intelligeremus ipsum virtutem legum, at certe ob imitantium multitudinē præclare de eis sentire cōgeremur.

geremur. Sed de legibus quidem & de rep. nostra, certissimam feci narrationem in his, quæ de Antiquitate conscripsi. Nunc aut earum mentionē feci quātū necessariū fuit, neque aliorum vituperare iura, neque nostra laudare proponēs: sed hoc agēs, vt de nobis iniuste conscribentes, & contra ipsam veritatē impudētissimē me contēdentes, arguerē. Arbitror itaq; per hanc conscriptionē abundanter me quē promissū, cōplese. Ibi enim hoc genus hominū quanquā calūniatores affirmāt esse antiquissimū: & multos veterū in conscriptionibus suis, memoriā habentiū nostri, testes exhibui. Dixere itaq; Ægyptios fuisse progenitores nostros: & ostēsum est, quia in Ægyptum venerint aliunde. Deinde sunt mentiti, quoniā ex inde propter cladem corporis sint expulsi: & apparuit, quod voluntate & magnitudine fortitudinis ad propria sint reuersi. Alij vero, tanquā nequissimo viro, legillatori nostro derogare cōtendūt: cuius virtuti dudū quidē multi post illū, tempus vero longissimū perhibet testimonium. De legibus aut loqui ampliori sermone, non fuit opus. Ipsæ nanq; per semetipsas apparere piæ, & verissimā habētes intentionē: & non ad hominū odiū, sed ad rerum cōmunionem potius inuitātes, iniquitatū inimicæ, cultricesq; iustitiæ, & luxum procul abijcientes, frugalitatē vero ac industriā erudientes, bellum causa auaritiæ nescientes: fortes aut pro se esse populos præparantes, ad supplicia retribuenda semper inuitabiles, verbis nequaquā circūueniri faciles, præparatiōes semper operib⁹ exequētes. Hęc enim nos semper opera manifestiora literis exhibemus. Quapropter ego cōfidens dico, quia plurimum, atque meliorum rerum, nos quā alij præceptores sumus. Quid enim impræuaricabili pietate meli⁹ est? quid iustius, quā legibus obedire? quid vtilius, quā inuicē vnamines esse, & neq; in calamitatibus ab inuicē recedere, neq; tēpore felicitatū per iniurias discrepare: sed in bello quidem mortē cōtemnere, in pace vero, artibus aut agriculturæ vacare: & semper, & vbiq; credere deum respicere, & solū omnia gubernare? Hęc igitur, siquidē apud alios aut scripta sunt primitus, aut seruata, firmiorē debemus nos gratiam illis tanquā eorū facti discipuli. Si vero nequaquā primitus extitere, his præcipue nos vtentes cognoscimur, & primam eorum inuētionē nostram fuisse declaramus. Appiones igitur, & Molones, & quicunque mendacij derogatione congaudent, conuicti procul facessant. Tibi aut Epaphrodite, veritatē maxime diligenti, & per te similia nosse de nostro genere cogitantibus, hic libellus conscriptus esse dignoscitur.

D. ERASMVS ROTERODAMVS INTEGR

RIMO, DOCTISSIMOQVE PATRI, HELIAE MARGABO Machabætano, honoratissimi Machabæorū collegij moderatori, S. D.

Nius dieculæ opellā tibi non granate dicani pater integerrime, recognito, & quoad licuit, emendato Iosephi libello de septem fratrū Machabæorum, fortissimæq; matris martyrio. Atq; vtinā cumulatius tuo voto satisfacere potuissem. Nūc quoniā Græcus codex ad manū non erat, ē Latinis Græca cōiectās, mutari nōnulla, sed nō admodū multa. Non falso de se prædicat Iosephus: sese in Græcanici sermonis facultate vsq; ad eloquētiæ miraculū processisse, quod tanē vel ex hoc libello perspicuū erat, in quo vir ille singularē quādā orationis tū vim, tū copiam declarauit, vt pulcherrimū facinus dictionis ornamētis æquasse videatur. Proinde diuus Hieronym⁹, hoc opusculū peculiari elogio valde elegās, Suidas *εναρτορ παν* vocat. Ex utroque titulū corruptū restituimus *περι αυτοκρατορος λογισμου*, id est, de imperatrice ratione: quod hæc sit hui⁹ narratiōis summa, rationē nihil in homine nō præstare, si dominetur cupiditatib⁹. Extat argumētū hoc in libris Machabæorū, quos Hebræi (licet nō recipiāt in canonē) inter sacros tñ habēt. Equidē isti collegio multis alijs quoq; nominib⁹ celebri, tamen hoc præcipue gratulor, quod illi tam insigni thesauro locupletari cōtigat. Quin magis vniuersæ Coloniz Agrippinz magnopere